

Regeringens proposition

2002/03:146

Sveriges tillträde till Förenta nationernas
konvention mot gränsöverskridande organiserad
brottslighet

:
Prop.
2002/03:146

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 18 juni 2003

Göran Persson

Thomas Bodström
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Sverige skall tillträda Förenta nationernas (FN) konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Konventionen antogs den 15 november 2000 av FN:s generalförsamling och öppnades för undertecknande i Palermo den 12 till 15 december 2000. Sverige undertecknade konventionen den 12 december 2000. Konventionen har undertecknats av samtliga femton medlemsstater i EU. Av dessa har Frankrike och Spanien ratificerat konventionen.

Konventionen utgör ett led i det inom FN bedrivna arbetet att bekämpa den internationella brottsligheten och kan sägas vara ett komplement till den tidigare FN-konventionen mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen (narkotikabrottskonventionen) från den 20 december 1988 (SÖ 1991:41).

I konventionen anges vilka handlingar som skall utgöra brott i konventionens mening. Vidare återfinns bestämmelser om bl.a. utlämning, internationell rättslig hjälp, domsrätt och förverkande liksom bestämmelser om brottsbekämpande åtgärder, skydd av vittnen och insamling av information om organiserad brottslighet. Konventionen tar också upp frågor om utbildning, tekniskt bistånd och samarbete mellan rättsvårdande myndigheter m.m.

I propositionen gör regeringen bedömningen att det inte krävs några lagändringar för att Sverige skall kunna tillträda konventionen.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
2	Ärendet och dess beredning.....	5
3	Antagande av konventionen och beslut om undertecknande	5
4	Konventionens innehåll	6
4.1	Allmänt	6
4.2	Konventionens uppbyggnad.....	7
4.3	Konventionens syfte.....	8
4.4	Definition av uttryck i konventionen	8
4.5	Konventionens tillämpningsområde	9
4.6	Skydd av suveränitet	9
4.7	Bestämmelser om de handlingar som skall utgöra brott... 10	
4.8	Åtgärder för att bekämpa penningtvätt	10
4.9	Åtgärder mot korruption	11
4.10	Juridiska personers ansvar	11
4.11	Vissa allmänna bestämmelser om hur förpliktelserna enligt konventionen skall fullgöras	11
4.12	Förverkande m.m.	12
4.13	Internationellt samarbete om förverkande	13
4.14	Förfogande över vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad.....	14
4.15	Domsrätt.....	14
4.16	Utlämning	14
4.17	Överförande av dömda personer	16
4.18	Internationell rättslig hjälp i brottmål	16
4.19	Gemensamma brottsutredningar	19
4.20	Särskilda utredningsmetoder.....	19
4.21	Överförande av lagföring	19
4.22	Upprättande av brottsregister.....	19
4.23	Skydd av vittnen	20
4.24	Hjälp och skydd för brottsoffer.....	20
4.25	Åtgärder för att förstärka samarbetet med rättsvårdande myndigheter	20
4.26	Samarbete mellan rättsvårdande myndigheter	21
4.27	Insamling av information m.m. om den organiserade brottsligheten.....	21
4.28	Utbildning och tekniskt bistånd m.m.	21
4.29	Övriga åtgärder	22
4.30	Förebyggande åtgärder.....	22
4.31	Konventionsstaternas konferens	22
4.32	Sekretariat	23
4.33	Tillämpning av konventionen	23
4.34	Tvistlösning.....	23
4.35	Undertecknande m.m.	23
4.36	Förhållande till protokoll	24
4.37	Ikraftträdande m.m.....	24
5	Sveriges tillträde till konventionen.....	25

6	Konventionens förhållande till svensk rätt	26	Prop. 2002/03:146
6.1	Bestämmelser om vilka handlingar som utgör brott	26	
6.1.1	Artikel 5 (deltagande i en organiserad brottslig sammanslutning)	27	
6.1.2	Artikel 6 (penningtvätt)	33	
6.1.3	Artikel 8 (korruption)	37	
6.1.4	Artikel 23 (hinder mot rättvisan)	39	
6.2	Åtgärder för att bekämpa penningtvätt och korruption.....	41	
6.3	Regler om juridiska personers ansvar	42	
6.4	Lagföring, rättegång och påföljder	43	
6.5	Förverkande och beslag	44	
6.6	Internationellt samarbete om förverkande	48	
6.7	Förfogande över vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad.....	50	
6.8	Domsrätt.....	51	
6.9	Utlämning	52	
6.10	Internationell rättslig hjälp i brottmål	54	
6.11	Viss övrig reglering (artiklarna 19–22 och 24–31).....	57	
7	Tillämpning av konventionen.....	60	
8	Tvistlösning	61	
9	Kostnader.....	61	
	Bilaga 1 Remissinstanser.....	63	
	Bilaga 2 Konventionstexten på engelska och i svensk översättning	64	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 juni 2003.....	106	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2002/03:146

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Förenta nationernas (FN) konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet antogs den 15 november 2000 av FN:s generalförsamling och öppnades för undertecknande i Palermo den 12 till 15 december 2000. Sverige undertecknade konventionen den 12 december 2000. Konventionen har undertecknats av samtliga femton medlemsstater i EU. Den hade den 1 juni 2003 ratificerats av trettiosju stater; Albanien, Algeriet, Antigua och Barbuda, Argentina, Bosnien-Hercegovina, Botswana, Bulgarien, Burkina Faso, Cypern, Ecuador, Ekvatorialguinea, Estland, Filippinerna, Frankrike, Gambia, Kanada, Kroatien, Lettland, Litauen, Mali, Marocko, Mauritius, Mexico, Monaco, Namibia, Nicaragua, Nigeria, Nya Zeeland, Peru, Polen, Rumänien, Serbien och Montenegro, Seychellerna, Spanien, Tadzjikistan, Turkiet och Venezuela.

Inom Justitiedepartementet har utarbetats en promemoria om Sveriges tillträde till Förenta nationernas konvention om gränsöverskridande organiserad brottslighet (Ju2003/2795/L5). I promemorian föreslås att Sverige skall tillträda konventionen. I promemorian görs också bedömningen att ett tillträde till konventionen inte föranleder några lagändringar. Promemorian har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (Ju2003/2795/L5).

En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 1*.

Konventionen i dess lydelse på engelska och en översättning till svenska finns i *bilaga 2*.

Konventionen bedöms vara av sådan vikt att ett tillträde till konventionen bör godkännas av riksdagen.

Denna proposition bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

3 Antagande av konventionen och beslut om undertecknande

Den 15 november 2000 antog FN:s generalförsamling genom resolution 55/25 en konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (United Nations Convention against Transnational Organized Crime), i det följande kallad Palermokonventionen. Genom samma resolution öppnades konventionen och två till denna hörande protokoll mot människohandel och människosmuggling för undertecknande vid en särskild högnivåkonferens i Palermo den 12–15 december 2000. Ett tredje tilläggsprotokoll till konventionen, tilläggsprotokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, deras delar och komponenter och ammunition, kunde inte antas av generalförsamlingen förrän den 31 maj 2001.

Den svenska regeringen beslutade den 7 december 2000 att konventionen och de två första tilläggsprotokollen, tilläggsprotokollet mot människosmuggling land-, sjö- och luftvägen och tilläggsprotokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, skulle undertecknas, vilket skedde den 12 de-

Konventionens originalspråk är arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska.

4 Konventionens innehåll

4.1 Allmänt

Arbetet med att skapa en global konvention för att bekämpa organiserad brottslighet går tillbaka till åtaganden som gjordes vid justitieministerkonferensen i Neapel i november 1994. Arbetet har koncentrerats till FN och dess brottsförebyggande och straffrättsliga kommission, då strävan har varit att arbeta fram lösningar med global räckvidd. Ett första utkast till en konvention presenterades vid FN:s generalförsamling 1996 av Polen. Under 1998 hölls två förberedande möten i Warszawa och Buenos Aires, varefter generalförsamlingen den 9 december 1998 genom resolution 53/111 beslöt att tillsätta en särskild ad hoc-kommitté. Kommittén var öppen för alla medlemmar i FN eller medlemmar i dess fackorgan och drygt ett hundratal stater deltog vid varje session.

Kommitténs mandat var att inom ramen för FN:s brottsförebyggande och straffrättsliga kommission utarbeta en vittomspännande internationell konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och att, där så befanns lämpligt, diskutera utarbetandet av internationella instrument mot handel med kvinnor och barn, illegal tillverkning och handel med vapen m.m. samt människosmuggling. Under sammanlagt elva sessioner i Wien från januari 1999 till och med oktober 2000 utarbetades den nu aktuella konventionen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet samt två protokoll till denna mot människohandel och människosmuggling.

Kommittén lyckades vid slutet av sin tionde session den 28 juli 2000 nå enhällighet om texten till konventionen. Konventionen och första och andra tilläggsprotokollet antogs, som ovan angivits, av generalförsamlingen med resolution 55/25 den 15 november 2000. Det tredje tilläggsprotokollet till konventionen, tilläggsprotokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, deras delar, komponenter och ammunition, kunde inte antas av generalförsamlingen förrän den 31 maj 2001 genom resolution 55/255.

I Justitiedepartementet pågår nu ett arbete med inriktning på att genomföra de lagstiftningsåtgärder som krävs för att Sverige skall kunna tillträda dels det ovannämnda tilläggsprotokollet om människohandel, dels ett tilläggsprotokoll till FN-konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen) angående försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi, samt genomföra EU:s rambeslut om åtgärder mot människohandel. En departementspromemoria beräknas kunna remitteras under sommaren 2003. En proposition beräknas kunna lämnas våren 2004.

När det gäller tilläggsprotokollet om människosmuggling kan nämnas att ett beredningsarbete pågår inom Regeringskansliet med en lagrådsremiss med förslag till ändringar i utlänningslagen (1989:529) med anled-

ning av rådets direktiv 2002/90/EG om definition av hjälp till olaglig inresa, transitering och vistelse samt ett rambeslut om förstärkning av den straffrättsliga ramen för att förhindra hjälp till olaglig inresa, transitering och vistelse. I det lagstiftningsarbetet beaktas även de artiklar i tilläggsprotokollet mot människosmuggling som rör kriminalisering av människosmuggling. Beredning av övriga artiklar och frågan om Sveriges tillträde till människosmugglingsprotokollet kommer att påbörjas under hösten 2003.

Härtill analyseras inom Justitiedepartementet vilka lagändringar som bedöms vara nödvändiga för att uppfylla de krav som ställs i tilläggsprotokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, deras delar, komponenter och ammunition. Det ännu för tidigt att närmare ange vid vilken tidpunkt den analysen kan vara klar och när Sverige kan tillträda det protokollet.

4.2 Konventionens uppbyggnad

Konventionen utgör ett led i det inom FN:s ram pågående arbetet på brottsbekämpningens område och syftar till att ytterligare förstärka det internationella samarbetet mellan länderna för att på global bas bekämpa den gränsöverskridande organiserade brottsligheten och för att kunna döma och bestraffa dem som gör sig skyldiga till sådana handlingar som täcks av konventionen. Konventionen med sina protokoll utgör de första rättsligen bindande internationella hjälpmedlen för att bekämpa organiserad brottslighet. Den kan på ett verksamt sätt förväntas bidra till att undanröja den hittillsvarande bristande överensstämmelsen mellan olika länders rättsystem, vilken kunnat utnyttjas av personer som begår organiserad gränsöverskridande brottslighet.

Även om konventionen till sin konstruktion på flera centrala områden i stora delar följer mönstret från FN:s narkotikabrottskonvention från 1988, erbjuder den samtidigt den hittills mest utarbetade uppsättning av skilda instrument för att såväl förhindra som bekämpa brott i stor skala.

Konventionen, som består av 41 artiklar, innefattar följande grundläggande element:

- Konventionens syfte (artikel 1)
- Definition av uttryck i konventionen (artikel 2)
- Tillämpningsområde (artikel 3)
- Skydd av suveränitet (artikel 4)
- Handlingar som skall kriminaliseras (artikel 5, 6, 8 och 23)
- Åtgärder för att bekämpa penningtvätt (artikel 7)
- Åtgärder mot korruption (artikel 9)
- Juridiska personers ansvar (artikel 10)
- Vissa allmänna bestämmelser om hur förpliktelseerna enligt konventionen skall fullgöras (artikel 11)
- Förverkande m.m. (artikel 12–14)
- Domsrätt (artikel 15)
- Utlämning (artikel 16)
- Överförande av dömda personer (artikel 17)
- Internationell rättslig hjälp m.m. (artikel 18–22)

- Kriminalisering av hinder mot rättvisan (artikel 23)
- Skydd av vittnen (artikel 24)
- Hjälp och skydd för brottsoffer (artikel 25)
- Åtgärder för att förstärka samarbetet med rättsvårdande myndigheter (artikel 26)
- Samarbete mellan rättsvårdande myndigheter (artikel 27)
- Insamling av information m.m. om den organiserade brottsligheten (artikel 28)
- Utbildning och tekniskt bistånd m.m. (artikel 29–30)
- Förebyggande åtgärder (artikel 31)
- Konventionsstaternas konferens (artikel 32)
- Sekretariat (artikel 33)
- Tillämpning av konventionen (artikel 34)
- Tvistlösning (artikel 35)
- Undertecknande m.m. (artikel 36)
- Förhållande till protokoll (artikel 37)
- Ikraftträdande m.m. (artikel 38–41)

Beträffande tolkningen av de olika artiklarna kommer, som vägledning, att utarbetas en officiell rapport, s.k. *travaux préparatoires*, på samma sätt som beträffande FN:s narkotikabrottskonvention.

4.3 Konventionens syfte

I *artikel 1* anges som konventionens syfte att främja samarbete för att bekämpa den gränsöverskridande organiserade brottsligheten.

4.4 Definition av uttryck i konventionen

I *artikel 2* stadgas hur en rad termer som används i konventionen skall definieras. De termer som anges är följande.

- *Organiserad brottslig sammanslutning*: en strukturerad sammanslutning som finns under en viss tid, bestående av tre eller flera personer och som handlar i samförstånd i syfte att begå ett eller flera grova brott eller överträdelser som är straffbelagda i enlighet med konventionen för att, direkt eller indirekt, uppnå ekonomisk eller annan materiell vinning (2.a).
- *Grovt brott*: en gärning som utgör ett brott för vilket föreskrivs en frihetsberövande påföljd om maximalt fyra år eller en strängare påföljd (2.b).
- *Strukturerad sammanslutning*: en sammanslutning som inte slumpvis har bildats för att omedelbart begå ett brott. Den behöver inte ha formellt definierade roller för sina medlemmar och heller inte kontinuitet i medlemskapet eller en utvecklad struktur (2.c).
- *Egendom*: alla slags tillgångar, materiella eller immateriella, lös eller fast egendom samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådana tillgångar (2.d).
- *Vinning av brott*: all egendom som härrör från eller som direkt eller indirekt förvärvats genom brott (2.e).

- *Frysning* eller *beslag*: att tillfälligt förbjuda överlåtelse, omvandling, förfogande över eller flyttning av egendom eller tillfälligt förvar eller omhändertagande av egendom med stöd av beslut av domstol eller annan behörig myndighet (2.f).
- *Förverkande*: bestående berövande av egendom efter beslut av domstol eller annan behörig myndighet (2.g).
- *Förbrott*: brott som resulterat i sådan vinning som kan vara föremål för brott enligt artikel 6 i konventionen (2.h).
- *Kontrollerad leverans*: metoden att tillåta att en olaglig eller missfänt försändelse förs ut ur, genom eller in i en eller flera staters territorium med de behöriga myndigheternas vetskap och under deras övervakning i avsikt att utreda brott och identifiera personer som är delaktiga i brottet (2.i).
- *Regional organisation för ekonomisk integration*: en organisation som bildats av självständiga stater i en bestämd region, till vilken dess medlemsstater har överfört behörighet i frågor som täcks av konventionen och vilken vederbörligen har bemyndigats i enlighet med sin interna ordning att underteckna, ratificera, godta, godkänna eller ansluta sig till konventionen. Hänvisningar till 'konventionsstater' i konventionen skall gälla sådana organisationer inom ramen för deras behörighet (2.j).

4.5 Konventionens tillämpningsområde

Frågan om konventionens tillämpningsområde var den som beredde det största problemet under förhandlingarna. Balansgången mellan dem som önskar en så vittomfattande konvention som möjligt och dem som vill begränsa konventionens tillämpningsområde går som en röd tråd genom hela konventionen.

Konventionen innehåller i *artikel 3* först en huvudbestämmelse. Denna begränsar, såväl beträffande de handlingar som skall kriminaliseras enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23 som i fråga om grova brott enligt definitionen i artikel 2, konventionens tillämpningsområde till de fall då brottet är gränsöverskridande till sin natur och en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig. En definition av begreppet gränsöverskridande ges i *punkt 2* i artikel 3, medan begreppet organiserad brottslig sammanslutning definieras i artikel 2. Brottet skall således anses vara gränsöverskridande under förutsättning att det begås i mer än en stat eller om brottet begås i en stat men en betydande del av förberedelserna, planeringen, ledningen eller kontrollen sker i en annan stat. Samma sak gäller om brottet begås i en stat men en organiserad brottslig sammanslutning (se definitionen i artikel 2.a) som bedriver kriminell verksamhet i mer än en stat är delaktig, eller om brottet begås i en stat men har betydande följder i en annan stat.

4.6 Skydd av suveränitet

I *artikel 4* framhålls att konventionsstaterna skall fullgöra sina skyldigheter enligt konventionen på ett sätt som är förenligt med principerna om

stateras suveräna likställdhet och territoriella integritet samt med icke-interventionsprincipen. I samma artikel föreskrivs att inga bestämmelser i konventionen skall tillåta en konventionsstat att inom en annan konventionsstats territorium utöva domsrätt och fullgöra uppgifter som är uteslutande förbehållna myndigheterna i den andra konventionsstaten enligt dennas nationella lagstiftning.

4.7 Bestämmelser om de handlingar som skall utgöra brott

Konventionen anger i fyra artiklar vilka handlingar som skall utgöra brott i konventionens mening. I *artiklarna 5, 6, 8 och 23* beskrivs sålunda vad för slags handlingar som skall vara kriminaliserade när det gäller deltagande i en organiserad brottslig sammanslutning, tvättning av vinning av brott, korruption respektive hinder mot rättvisan. I artiklarna 5, 6 och 8 finns här till olika bestämmelser som reglerar i vilken omfattning försök och medhjälp skall vara straffbelagt. Artiklarnas innehåll behandlas utförligt i avsnitt 6.

4.8 Åtgärder för att bekämpa penningtvätt

Enligt *artikel 7* skall varje konventionsstat inom sin behörighet införa ett fullständigt regelverk som skall reglera och övervaka finansiella, och där så är lämpligt, andra institutioner som särskilt kan utnyttjas för penningtvätt. I artikeln anges att syftet med regleringen skall vara att avskräcka från och upptäcka all slags penningtvätt. I regleringen skall kundidentifiering samt registrering av och rapportering om misstänkta transaktioner prioriteras. Vidare skall enligt samma artikel varje konventionsstat, med förbehåll för artiklarna 18 och 27, se till att rättsvårdande myndigheter och andra myndigheter, som har till uppgift att bekämpa penningtvätt, kan samarbeta och utbyta information på ett nationellt och internationellt plan enligt de förutsättningar som stipuleras i nationell lag. Konventionsstaterna skall också, i syfte att bekämpa penningtvätt, överväga frågan om inrättande av ett ekonomiskt underrättelseorgan som skall tjäna som nationellt centrum för insamling, analys och spridning av information om eventuell penningtvätt. Konventionsstaterna skall här till pröva vilka åtgärder som kan vidtas för att upptäcka och övervaka rörelser över gränserna av kontanta medel och överlåtbara värdepapper med förbehåll för garantier för att trygga en riktig användning av information, dock utan att på något sätt förhindra tillåtna kapitalrörelser. Åtgärderna kan innefatta krav på viss rapporteringsskyldighet för fysiska och juridiska personer avseende vissa gränsöverskridande överföringar.

Det ovannämnda regelverket skall inte inkräkta på någon annan artikel i konventionen och som riktlinje skall utnyttjas de initiativ som kan komma i fråga från regionala, interregionala och multilaterala organisationer för bekämpande av penningtvätt. Konventionsstaterna skall slutligen sträva efter att utveckla och främja globalt, regionalt, subregionalt och bilateralt samarbete mellan judiciella myndigheter, rättsvårdande

4.9 Åtgärder mot korruption

Enligt *artikel 9* skall varje konventionsstat, i den utsträckning som är lämplig och förenlig med dess rättsordning, vidta effektiva åtgärder för att främja omutlighet och för att förebygga, upptäcka och bestraffa bestickning av offentliga tjänstemän (9.1). Bland de krav som ställs på konventionsstaterna i detta avseende, anges att de skall se till att myndigheterna är tillräckligt självständiga för att avskräcka från utövande av olämplig inverkan på myndigheternas handlande (9.2).

4.10 Juridiska personers ansvar

Artikel 10 innehåller krav på att konventionsstaterna skall, i enlighet med grundsatserna i sin nationella lagstiftning, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att juridiska personer skall kunna ställas till ansvar för medverkan i grova brott vari en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig och för brott som är straffbelagda i enlighet med artiklarna 5, 6, 8 och 23 (10.1). Beroende på den nationella rättsordningen skall den juridiska personen kunna lagföras straffrättsligt, civilrättsligt eller administrativt (10.2). I artikeln föreskrivs att det förhållandet att den juridiska personen kan fällas till ansvar inte skall utesluta ansvar för de fysiska personer som begått brotten i fråga (10.3). Enligt artikeln skall konventionsstaterna också särskilt se till att den juridiska personen skall kunna bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande påföljder, inefattande bötesstraff (10.4).

4.11 Vissa allmänna bestämmelser om hur förpliktelseerna enligt konventionen skall fullgöras

Enligt *artikel 11* skall varje konventionsstat belägga brott enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23 med straff som tar hänsyn till brottets allvarliga art (11.1). Varje konventionsstat skall vidare sträva efter att säkerställa att sådan diskretionär prövningsrätt som är föreskriven i nationell lag avseende lagföring av personer för brott enligt konventionen, tillämpas på sådant sätt att bekämpandet av dessa brott blir så effektivt som möjligt och att vederbörliga hänsyn tas till behovet av att avskräcka från att sådana brott förövas (11.2).

I fråga om brott enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23, stadgas också att varje konventionsstat skall vidta lämpliga åtgärder – i överensstämmelse med nationell lagstiftning och med vederbörlig hänsyn till rätten till försvar – för att söka säkerställa att nödvändigheten av den tilltalades närvaro vid efterföljande rättegångar beaktas vid bedömningen av frågan om tillfällig frigivning i avvaktan på rättegång eller vid överklagande (11.3).

Enligt *artikel 11.4* skall varje konventionsstat se till att dess domstolar och andra behöriga myndigheter är medvetna om den allvarliga beskaf-

fenheten hos de brott som täcks av konventionen när de bedömer frågan om tidig eller villkorlig frigivning av personer som dömts för sådana brott.

Varje konventionsstat skall, när så är lämpligt, i sin nationella lag fastställa en lång preskriptionstid inom vilken rättsligt förfarande skall kunna inledas för brott som omfattas av denna konvention och en ännu längre preskriptionstid i de fall då den misstänkte har undandragit sig lagföring (11.5).

Ingenting i konventionen skall inverka på principen att rubriceringen av straffbara gärningar enligt konventionen, lämpligt försvar eller andra rättsprinciper som bestämmer lagligheten av gärningar förbehålls den nationella lagen i en konventionsstat och att sådana brott skall lagföras och bestraffas i enlighet med den lagen (11.6).

4.12 Förverkande m.m.

Enligt *artikel 12.1* skall konventionsstaterna i största möjliga utsträckning inom ramen för nationell lag vidta de åtgärder som erfordras för att kunna förklara förverkad dels vinning som härrör från brott enligt konventionen eller egendom vars värde motsvarar värdet av sådan vinning, dels egendom, utrustning och andra hjälpmedel som används vid eller är avsedda att användas vid förövande av brott som omfattas av konventionen.

Enligt *artikel 12.2* skall konventionsstaterna också vidta de åtgärder som erfordras för att möjliggöra att föremål som avses i punkt 1 i artikel 12 identifieras, spåras, spärras eller tas i beslag för att förverkande senare skall kunna ske.

Av *artikel 12.3* framgår att, för det fall vinning av brott helt eller delvis har omvandlats eller omsatts till annan egendom, skall den senare egendomen vara föremål för de åtgärder som avses i artikeln i stället för vinningen.

I *artikel 12.4* stadgas att, om vinning av brott har blandats med egendom som förvärvats från lagliga källor, skall den senare egendomen, utan att det skall inverka på vad som kan gälla i fråga om frysning eller beslag, kunna förklaras förverkad till högst det beräknade värdet av den vinning som sammanblandats.

Enligt *artikel 12.5* skall intäkt eller annat utbyte som härrör från vinning av brott, från egendom till vilken vinning av brott har omvandlats eller omsatts eller från egendom som har sammanblandats med vinning av brott också kunna bli föremål för de åtgärder som avses i artikel 12 på samma sätt och i samma omfattning som vinning av brott.

För de syften som avses i artikel 12 och 13 skall varje konventionsstat bemyndiga sina domstolar och andra behöriga myndigheter att förordna att bank- och affärshandlingar samt andra handlingar rörande ekonomiska förhållanden görs tillgängliga eller tas i beslag. Konventionsstaterna får inte vägra att vidta åtgärder enligt bestämmelserna i denna punkt med hänvisning till banksekretess (12.6).

Av *artikel 12.7* följer att konventionsstaterna kan överväga att – i den utsträckning det är förenligt med principerna i den nationella lagen och med arten av de rättsliga och andra förfaranden som kan gälla – kräva att

en brottsling styrker att egendom som misstänks utgöra vinning av brott, eller annan egendom som kan förklaras förverkad, är förvärvad på lagligt sätt.

I *artikel 12.8* och *12.9* stadgas att bestämmelserna i artikel 12 inte skall tolkas så att de inkräktar på de rättigheter som tillkommer godtroende tredje man samt att ingenting i artikeln inverkar på principen att åsyftade åtgärder skall definieras och genomföras i enlighet med och på de villkor som föreskrivs i nationell lag.

4.13 Internationellt samarbete om förverkande

Artikel 13.1 innehåller särskilda bestämmelser om internationellt samarbete avseende förverkande av vinning av brott, egendom, utrustning eller andra hjälpmedel som avses i artikel 12.1. Artikel 13.1 tar upp två typfall där föremålet för förverkandet befinner sig på den anmodade konventionsstats territorium och där en annan stat har jurisdiktion över ett brott som täcks av konventionen. Det första fallet avser framställningar från en konventionsstat där den begär att myndigheterna i den anmodade konventionsstaten skall fatta ett beslut. I ett sådant fall skall den anmodade konventionsstaten lämna över framställningen till behöriga myndigheter för att utverka ett beslut om förverkande och, om ett sådant beslut fattas, verkställa beslutet. Det andra fallet handlar om sådana framställningar där domstol i en begärande konventionsstat fattat beslut om förverkande i enlighet med artikel 12.1. I dessa fall skall den anmodade konventionsstaten lämna över det utländska förverkandebeslutet till behöriga myndigheter i syfte att verkställa framställningen. Den anmodade konventionsstats åtaganden sträcker sig inte längre än vad som följer av dess nationella rättssystem.

För att säkerställa att förverkande skall kunna ske i ett senare skede med stöd av ett beslut av antingen den begärande eller, efter framställning enligt artikel 13.1, den anmodade konventionsstaten, stadgas i *artikel 13.2* att en härtill anmodad konventionsstat skall vidta åtgärder för att identifiera, spåra, spärra och beslagta det som enligt artikel 12.1 kan vara föremål för förverkande.

Av *artikel 13.3* följer att bestämmelserna i artikel 18 om internationell rättslig hjälp skall tillämpas i vederbörliga delar på bestämmelserna i artikel 13 om internationellt samarbete om förverkande. Vissa särskilda uppgifter som framställningar skall innehålla anges också.

För den anmodade konventionsstatens del anges i *artikel 13.4* att beslut skall fattas och åtgärder vidtas enligt artikel 13.1 och 13.2 enligt vad som föreskrivs i denna stats nationella lag och dess processuella bestämmelser eller bi- eller multilaterala fördrag, avtal eller överenskommelser som den staten är bunden av i förhållande till den begärande konventionsstaten.

Av *artikel 13.5* följer att varje konventionsstat i tillämpliga delar med avseende på internationellt samarbete om förverkande skall redovisa innehållet i sina lagar och förordningar för FN:s generalsekreterare.

Om en konventionsstat ställer som villkor att ett avtal skall föreligga för att vidta åtgärder enligt artikel 13.1 och 13.2, skall den enligt *artikel 13.6* betrakta konventionen som nödvändig och tillräcklig avtalsgrund.

I *artikel 13.7* anges att en konventionsstat får vägra samarbete om brottet i fråga inte täcks av konventionen.

Artikel 13.8 innehåller efter mönster från narkotikabrottskonventionen en uppmaning till konventionsstaterna att överväga att ingå överenskommelser och liknande för att höja effektiviteten i samarbetet på detta område.

4.14 Förfogande över vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad

I *artikel 14.1* anges att vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad av en konventionsstat med stöd av artiklarna 12 eller 13.1 skall förfogas över av konventionsstaten i enlighet med dess nationella lag och administrativa förfaranden.

Enligt *artikel 14.2* skall konventionsstater som inom ramen för sin nationella lagstiftning bifaller en annan konventionsstats framställning enligt *artikel 13*, i första hand överväga att återlämna förverkad vinning av brott eller egendom till den begärande konventionsstaten, så att den begärande konventionsstaten kan kompensera brottsoffer eller låta vinningen eller egendomen återgå till rätt ägare.

Artikel 14.3 stadgar vad konventionsstaterna särskilt kan överväga att göra när det gäller den närmare dispositionen av förverkad vinning eller egendom.

4.15 Domsrätt

Artikel 15.1 reglerar när en konventionsstat skall kunna utöva domsrätt och i *artikel 15.2* anges vissa fall när konventionsstat, härutöver, kan fastställa att konventionsstaten har domsrätt. I *artikel 15.3* och *15.4* görs en hänvisning till särskilda regler om utlämning (se vidare nedan). I *artikel 15.5* stadgas att om en konventionsstat som utövar jurisdiktion med stöd av punkt 1 eller punkt 2 i artikeln, har fått reda på att en eller flera andra konventionsstater genomför en utredning eller lagföring eller vidtar rättsliga åtgärder med avseende på samma gärning, skall de behöriga myndigheterna i dessa stater, om så är lämpligt, samråda för att samordna sina åtgärder.

4.16 Utlämning

Som ovan angivits är ett av konventionens främsta syften att utgöra ett instrument för det mellanstatliga samarbetet på brottsbekämpningens område. I konsekvens härmed intar de artiklar som gäller utlämning och rättslig hjälp en central plats i konventionen. Även om konventionen allmänt sett i stora delar på dessa centrala områden till sin konstruktion följer mönstret från FN:s narkotikabrottskonvention från 1988 föreligger såväl beträffande utlämning som rättslig hjälp vissa skillnader i förhållande till denna. I det följande lämnas en kortfattad översikt över *artikel 16* som reglerar utlämning.

Enligt *artikel 16.1* skall artikeln tillämpas på brott som omfattas av konventionen. I de fall en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i de brott som avses i artikel 3.1 krävs både att den utlämningsbegärde befinner sig i den anmodade staten och att det föreligger dubbel straffbarhet.

Enligt *artikel 16.2* får den anmodade stat som erhållit en utlämningsframställning omfattande flera grova brott även tillämpa konventionen på de brott i framställningen som inte omfattas av artikeln.

Varje brott som omfattas av artikel 16 skall enligt *artikel 16.3* anses tillhöra de utlämningsbara brotten i varje utlämningsavtal som redan föreligger mellan konventionsstaterna. Konventionsstaterna åtar sig vidare att inkludera sådana brott som utlämningsbara i varje utlämningsavtal som kan komma att ingås mellan dem.

Om en konventionsstat, som för utlämning ställer som villkor att ett utlämningsavtal skall föreligga, mottar en utlämningsframställning från en annan konventionsstat som den inte har något utlämningsavtal med, får enligt *artikel 16.4* den anmodade staten betrakta konventionen som laglig grund för utlämning.

Beträffande konventionsstat som för utlämning ställer villkor gäller enligt *artikel 16.5* att den vid ratificeringen av konventionen skall ange om den betraktar konventionen på angivet sätt i fråga om utlämning och om så inte är fallet eftersträva att ingå utlämningsavtal för att uppfylla artikeln.

Konventionsstater som för utlämning inte ställer som villkor att det föreligger ett utlämningsavtal skall enligt *artikel 16.6* sinsemellan betrakta de brott som omfattas av artikeln som utlämningsbara.

För utlämning skall enligt *artikel 16.7* gälla de villkor som uppställs i den anmodade statens lagstiftning eller tillämpliga utlämningsavtal inklusive krav på lägsta straff och vägransgrunder.

Konventionsstaterna skall enligt *artikel 16.8* under hänsynstagande till inhemsk lag sträva efter att påskynda och förenkla utlämningsförfarandet.

Den anmodade staten får enligt *artikel 16.9* på begäran, vid behov och under hänsynstagande till sin interna lag ta den utlämningsbegärde i förvar.

Om den anmodade staten inte utlämnar vederbörande enbart på den grunden att han eller hon är medborgare i landet, skall den enligt *artikel 16.10* på begäran från den ansökande staten överlämna fallet till de egna behöriga myndigheterna för lagföring. Dessa skall handlägga fallet på samma sätt som ett grovt brott enligt inhemsk lag. För att säkerställa effektiv lagföring åläggs konventionsstaterna att samarbeta med varandra.

Enligt *artikel 16.11* kan konventionsstaterna komma överens om att utlämna en person på villkor att han eller hon efter lagföring får avtjäna sitt straff i hemlandet.

Artikel 16.12 ger den anmodade staten möjlighet att överta straffverkställigheten på framställning från den begärande staten om den vägrar utlämning på grund av att den person som begärs utlämnad är medborgare i den anmodade staten.

Artikel 16.13 ålägger konventionsstaterna att garantera att den person mot vilken åtgärder vidtagits med stöd av denna artikel inte utsätts för rättsstridiga kränkningar av sina rättigheter.

Enligt *artikel 16.14* skall ingen bestämmelse i konventionen tolkas som en förpliktelse att utlämna, om den anmodade staten har grundad anledning att förmoda att utlämningsframställningen gjorts i syfte att åtala eller straffa en person i anledning av dennes kön, ras, trosbekännelse, nationalitet, etniska ursprung eller politiska uppfattning. Detsamma gäller om ett bifall till en sådan framställning skulle vara till men för den personens ställning på grund av något av dessa skäl.

Enligt *artikel 16.15* får utlämning inte vägras enbart på den grunden att brottet även anses vara av fiskal natur.

Enligt *artikel 16.16* skall den anmodade staten där så är lämpligt bereda den begärande staten tillfälle att lämna kompletterande uppgifter innan den avslår framställningen.

Enligt *artikel 16.17* uppmanas konventionsstaterna att ingå avtal för att förbättra möjligheterna till utlämning.

4.17 Överförande av dömda personer

I motsats till vad fallet är enligt 1988 års narkotikabrottskonvention har i Palermokonventionen bestämmelsen om överförande av straffverkställighet brutits ut till en särskild artikel, *artikel 17*. Enligt denna kan konventionsstaterna ingå avtal om överförande av straffverkställighet avseende brott som omfattas av konventionen. Någon ändring i sak föreligger inte i förhållande till narkotikabrottskonventionen.

4.18 Internationell rättslig hjälp i brottmål

Artikel 18, som reglerar internationell rättslig hjälp i brottmål, är i konsekvens med vad som angivits rörande syftet med konventionen dess mest omfattande. I det följande lämnas en kortfattad översikt över artikelns bestämmelser.

Enligt *artikel 18.1* skall konventionsstaterna lämna varandra rättslig hjälp i brottmål i största möjliga utsträckning. Detta skall gälla även när den begärande staten endast har skälig anledning misstänka att brottet enligt artikel 3 är gränsöverskridande och att en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig.

Enligt *artikel 18.2* skall rättslig hjälp även lämnas i de fall där en juridisk person enligt artikel 10 kan ställas till ansvar.

I *artikel 18.3* anges de åtgärder som den rättsliga hjälpen kan omfatta. Uppräkningen är endast exemplifierande och ej uttömmande, vilket ytterligare markeras av att uppräkningsavslutas med en generell bestämmelse som stadgar att varje form av rättslig hjälp kan lämnas som inte strider mot den anmodade konventionsstatens inhemska lag.

I *artikel 18.4* och *18.5* regleras möjligheten att lämna s.k. spontan information till en annan konventionsstat. Även om mottagande stats myndigheter skall respektera ett önskemål om sekretess och specialitetsförbehåll gäller här liksom allmänt i fråga om specialitetsprincipen att den får vika i fråga om uppgifter eller bevisning som stöder den tilltalades oskuld. I detta fall skall emellertid den mottagande staten först underrätta och samråda med den andra konventionsstaten.

Enligt *artikel 18.6* skall bestämmelserna i artikeln inte påverka vad som gäller eller kan komma att gälla i andra avtal om internationell rättslig hjälp.

Enligt *artikel 18.7* skall punkterna 9 till och med 29 gälla om inte de aktuella konventionsstaterna sinsemellan är bundna av ett avtal om rättslig hjälp. Även om så är fallet uppmanas konventionsstaterna i fråga att komma överens om att i stället tillämpa konventionens bestämmelser om dessa skulle underlätta samarbetet.

Enligt *artikel 18.8* får rättslig hjälp inte vägras med hänvisning till banksekretess.

Enligt *artikel 18.9* får den anmodade staten efter eget gottfinnande lämna rättslig hjälp även om dubbel straffbarhet inte skulle föreligga.

I *artikel 18.10* och *18.11* lämnas en detaljerad beskrivning av förfarandet vid överförande för utredning m.m. Ett återlämnande av en på detta sätt överförd person skall ske utan att den konventionsstat från vilken överförandet skett skall behöva inleda något utlämningsförfarande.

Enligt *artikel 18.12* åtnjuter den överförde personen straffrättslig immunitet för tidigare begångna brott i den stat till vilken han eller hon överförs, om inte den stat från vilken personen överförs lämnat medgivande till lagföring m.m.

Enligt *artikel 18.13* skall varje konventionsstat utse en centralmyndighet.

Enligt *artikel 18.14* skall framställningar om rättslig hjälp enligt huvudregeln göras skriftligen. I brådskande fall kan en framställning göras muntligen, men den skall då skyndsamt bekräftas skriftligen. Vid ratificeringen av konventionen skall konventionsstaten ange på vilket sätt som den kan godta framställningar.

I *artikel 18.15* anges på sedvanligt sätt vad framställningen skall innehålla.

Enligt *artikel 18.16* får den anmodade staten vid behov begära kompletterande uppgifter.

Enligt *artikel 18.17* skall framställningen verkställas enligt den anmodade statens lag men när så är möjligt och det inte strider mot den anmodade statens lag, skall det ske i enlighet med det förfarande som angivits i framställningen.

Enligt *artikel 18.18* är det möjligt med videoförhör och konventionsstaterna kan komma överens om att förhöret skall ledas av en judiciell myndighet i den begärande konventionsstaten.

Artikel 18.19 innehåller ett s.k. specialitetsförbehåll. Det innebär att den begärande konventionsstaten inte utan den andra konventionsstatens samtycke får vidarebefordra eller använda information eller bevismaterial för andra ändamål än som uppgivits i framställningen. Som ovan angivits under punkt 4 och 5 gäller här liksom i fråga om s.k. spontan information att specialitetsprincipen får vika i fråga om uppgifter eller bevisning som stöder den tilltalades oskuld. Liksom i det tidigare nämnda fallet gäller även här som huvudprincip att den andra konventionsstaten först skall informeras.

Enligt *artikel 18.20* kan den begärande konventionsstaten hemställa att såväl det faktum att framställning gjorts som dess innehåll hemlighålls. Kan den anmodade staten inte uppfylla detta krav skall den genast upplysa den begärande staten om detta.

I *artikel 18.21* uppräknas olika grunder för att avslå en framställning om rättslig hjälp. Förutom det fall där framställningen inte har gjorts i enlighet med bestämmelserna i den aktuella artikeln, får den anmodade konventionsstaten avslå en framställning i sådana fall där den anser att verkställigheten skulle vara till men för dess suveränitet etc. Myndigheterna i den anmodade konventionsstaten får också avslå en framställning om de enligt nationell lag skulle vara förhindrade att vidta begärd åtgärd beträffande ett liknande brott under deras egen jurisdiktion, eller när ett beviljande av framställningen skulle strida mot den anmodade konventionsstatens lagstiftning om internationell rättslig hjälp.

Enligt *artikel 18.22* får en framställning om rättslig hjälp inte avslås enbart på den grunden att brottet även anses vara av fiskal natur.

Enligt *artikel 18.23* skall avslag på framställningar om rättslig hjälp motiveras.

Enligt *artikel 18.24* skall framställningar om rättslig hjälp verkställas så snart som möjligt och med beaktande av angivna tidsfrister. Den anmodade konventionsstaten skall svara på rimliga förfrågningar om ärendets gång och skall omedelbart underrättas av den begärande konventionsstaten när begärd hjälp inte längre erfordras.

Enligt *artikel 18.25* kan verkställigheten uppskjutas av den anmodade konventionsstaten med hänvisning till pågående rättsutredning där.

Innan en framställning om rättslig hjälp avslås eller verkställigheten uppskjuts, skall de aktuella konventionsstaterna enligt *artikel 18.26* rådgöra med varandra för att överväga om hjälpen kan lämnas på vissa villkor, vilka då blir bindande för den begärande konventionsstaten.

Artikel 18.27 innehåller regler om immunitet för vittne, sakkunnig eller annan person som har samtyckt till att avge vittnesmål eller på annat sätt medverka i en brottsutredning eller annat rättsligt förfarande i den begärande konventionsstaten. Reglerna innebär att vederbörande inte får lagföras etc. där för annan tidigare begången gärning. Immuniteten upphör emellertid om vederbörande kvarstannar mer än femton dagar efter det att upplysning lämnats om att hans eller hennes närvaro inte längre är behövlig eller personen frivilligt återvänder. I sak innebär detta ingen ändring jämfört med motsvarande bestämmelse i narkotikabrottskonventionen.

Artikel 18.28 innehåller regler om hur kostnaderna för den rättsliga hjälpen skall regleras mellan konventionsstaterna. Inte heller denna reglering innebär någon ändring jämfört med motsvarande bestämmelse i narkotikabrottskonventionen.

Artikel 18.29 innehåller en särskild reglering av hur den anmodade konventionsstaten skall förfara beträffande en framställning som innebär att den begärande konventionsstaten vill ta del av allmänna handlingar och dokument m.m. som den anmodade konventionsstaten har i sin besittning. Regleringen innebär att kopior på offentliga handlingar skall lämnas ut men att den anmodade staten har en diskretionär prövningsrätt i fråga om sådana handlingar som inte är offentliga.

Artikel 18.30 innehåller, liksom motsvarande bestämmelse i narkotikabrottskonventionen, en uppmaning till konventionsstaterna att överväga att ingå överenskommelser för att ytterligare förbättra samarbetet på detta område.

I *artikel 19* finns bestämmelser om gemensamma brottsutredningar. I motsats till vad som är fallet med internationell rättslig hjälp i brottmål enligt föregående artikel föreskrivs beträffande gemensamma brottsutredningar enbart att konventionsstaterna kan överväga att generellt eller på ad hoc-basis träffa överenskommelser om att genomföra gemensamma brottsutredningar. Det understryks att konventionsstaterna då har att respektera den stats suveränitet där undersökningen äger rum.

4.20 Särskilda utredningsmetoder

Artikel 20 handlar om särskilda utredningsmetoder. Särskilt nämns s.k. kontrollerade leveranser, elektronisk övervakning och operationer under täckmantel. Konventionsstaterna uppmuntras i bestämmelsen bl.a. att tillåta användning av sådana metoder samt sinsemellan sluta överenskommelser om att använda sig av särskilda utredningsmetoder inom ramen för det internationella samarbetet för att utreda misstänkta brott som omfattas av konventionen. Samtidigt klargörs i *travaux préparatoires* att det inte finns någon skyldighet för parterna att se till att de enligt sin lagstiftning har möjlighet att begagna sig av samtliga angivna särskilda utredningsmetoderna.

4.21 Överförande av lagföring

Artikel 21 innehåller bestämmelser om överförande av lagföring. Enligt bestämmelsen har konventionsstaterna ingen skyldighet att i ett visst fall göra en framställning om överförande av lagföring men de skall överväga denna möjlighet. Konventionen tar inte ställning i fråga om prioriteringen mellan de stater som har jurisdiktion. Syftet med bestämmelsen är att undvika en konkurrenssituation mellan konventionsstaterna ifråga om att beivra ett visst brott som omfattas av konventionen och att koncentrera lagföringen till den konventionsstat där förutsättningarna för lagföring bedöms vara bäst.

4.22 Upprättande av brottsregister

Av *artikel 22* om brottsregister följer att varje konventionsstat får vidta åtgärder för att beakta tidigare fällande domar i en annan konventionsstat för att utnyttja uppgifterna däri i brottmålsförfaranden avseende brott enligt konventionen. Inom ad hoc-kommittén var man överens om att i *travaux préparatoires* ange att termen "fällande dom" skulle förstås som en dom som inte längre kunde överklagas inom ramen för ett normalt överklagandeförfarande.

I *artikel 24* anges vissa olika förpliktelser som konventionsstaterna har när det gäller att skydda vittnen och närstående till vittnen. Förpliktelserna skall också gälla i förhållande till brottsoffer när dessa är vittnen (24.4). I artikeln anges att varje konventionsstat, inom gränserna för sina möjligheter, skall vidta lämpliga åtgärder för att tillhandahålla effektivt skydd mot möjliga repressalier m.m. mot bl.a. vittnen i brottmål som avger vittnesmål om brott som täcks av konventionen (24.1). I artikeln anges vidare vad sådana åtgärder kan innefatta. Konventionsstaterna är också skyldiga att överväga att sluta avtal eller uppgörelser med andra stater om förflyttning av personer som avses i punkt 1 i artikeln (24.3).

4.24 Hjälp och skydd för brottsoffer

Som angetts i föregående avsnitt gäller skyddet för vittnen också för brottsoffer när de är vittnen. Härtill innehåller också konventionen vissa förpliktelser för konventionsstaterna att skydda brottsoffer. Enligt *artikel 25* skall varje konventionsstat vidta lämpliga åtgärder för att lämna biträde och skydd till offer för brott som täcks av konventionen, särskilt vid fall av bl.a. hot (25.1). Vidare skall varje konventionsstat upprätta lämpliga förfaranden för att lämna gottgörelse till offer för brott som täcks av konventionen (25.2) samt, med förbehåll för nationell lag och på ett sätt som inte inkräktar på den tilltalades rättigheter, möjliggöra att brottsoffers mening och farhågor framläggs och beaktas i ett lämpligt skede i en rättegång mot misstänkta (25.3).

4.25 Åtgärder för att förstärka samarbetet med rättsvårdande myndigheter

Varje konventionsstat skall vidta olika lämpliga åtgärder för att uppmuntra personer som deltar eller har deltagit i organiserade brottsliga sammanslutningar att lämna behöriga myndigheter upplysningar av nytta för utredning och bevisning i frågor om bl.a. organiserade sammanslutningars verksamhet och om brott som har förövats av sådana sammanslutningar. Dessutom skall lämpliga åtgärder vidtas för att uppmuntra personerna att lämna behöriga myndigheter hjälp som kan bidra till att beröva sammanslutningarna deras resurser eller vinning av brott. (26.1).

Härtill skall varje konventionsstat överväga dels att tillgodose möjligheterna att i lämpliga fall mildra straffet för en anklagad person som lämnar betydande medverkan i utredningen eller lagföringen av brott enligt konventionen, dels att tillgodose möjligheterna att bevilja immunitet mot lagföring för sådana personer i vissa fall (26.2 och 26.3).

Skydd av de angivna personerna skall ombesörjas i enlighet med bestämmelserna om skydd för vittnen i artikel 24 (26.4). När en person, som avses i artikeln befinner sig i en konventionsstat kan ge de behöriga myndigheterna i en annan konventionsstat betydande hjälp, kan berörda konventionsstater överväga att sluta avtal eller träffa överenskommelser

4.26 Samarbete mellan rättsvårdande myndigheter

Artikel 27 reglerar samarbetet mellan konventionsstaternas rättsvårdande myndigheter. Där stadgas att konventionsstaterna, på ett sätt som är förenligt med deras respektive rättsordning och förvaltningssystem, skall nära samarbeta i syfte att effektivisera bekämpningen av brott som täcks av konventionen. I artikeln anges att varje konventionsstat skall särskilt anta effektiva åtgärder för att förbättra och, när så behövs, upprätta kommunikationsvägar mellan sina behöriga myndigheter och andra organ samt samarbeta med andra konventionsstater vid utredning av brott enligt konventionen m.m. (27.1).

I artikeln anges också bl.a. att konventionsstaterna, för att verkställa konventionen, skall överväga att sluta lämpliga bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser om direkt samarbete mellan sina rättsvårdande myndigheter samt anpassa befintliga sådana avtal eller överenskommelser (27.2).

Slutligen finns ett stadgande om samarbete för att bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet som sker med hjälp av moderna tekniska hjälpmedel (27.3).

4.27 Insamling av information m.m. om den organiserade brottsligheten

I *artikel 28* finns bestämmelser om informationsinsamling. Enligt denna bestämmelse skall varje konventionsstat överväga att i samråd med vetenskapliga och akademiska organ analysera den organiserade brottslighetens utveckling inom sitt territorium, de förhållanden under vilka den verkar samt de yrkesgrupper och teknologier som berörs (28.1). Vidare skall konventionsstaterna överväga att utveckla och utbyta analytisk sakkunskap avseende organiserad brottslig verksamhet med varandra och genom internationella och regionala organisationer. I detta syfte bör gemensamma definitioner, normer och metoder utvecklas och tillämpas på lämpligt sätt (28.2). Varje konventionsstat skall också överväga att se över sin praxis och sina konkreta åtgärder för att bekämpa organiserad brottslighet och utvärdera deras tillämpning och effektivitet (28.3).

4.28 Utbildning och tekniskt bistånd m.m.

Artikel 29 innehåller vissa bestämmelser om utbildningsprogram. I artikeln räknas upp vad sådana program skall omfatta i den utsträckning nationell lagstiftning så medger (29.1). Konventionsstaterna åläggs vidare att i vissa fall biträda varandra med bl.a. genomförande av forsknings- och utbildningsprogram och skall främja utbildning och tekniskt bistånd för att underlätta utlämning och internationell rättslig hjälp (29.2 och 29.3). Artikeln avslutas med ett stadgande som tar sikte på de fall där det

finns bilaterala och multilaterala avtal och överenskommelser. Då skall konventionsstaterna i erforderlig omfattning öka sina ansträngningar bl.a. i fråga om drift och utbildning i internationella och regionala organisationer (29.4).

4.29 Övriga åtgärder

Artikel 30 kan betraktas som ett slags allmän programförklaring beträffande konventionen och dess tillämpning. De förpliktelser som artikeln kan sägas ålägga konventionsstaterna tunnast emellertid ut genom att det föreskrivs att detta endast skall ske i den utsträckning det är möjligt.

I första hand tar artikeln sikte på att industriländerna skall på olika sätt och inte minst ekonomiskt biträda utvecklingsländerna i deras kamp mot den organiserade brottsligheten. Särskilt nämns s.k. frivilliga bidrag till FN:s brottsförebyggande verksamhet och möjligheten av att, inom ramen för den egna lagstiftningen, avsätta en viss andel av med stöd av konventionen konfiskerade medel till denna. I artikeln hänvisas avslutningsvis även till möjligheten av att ingå bilaterala eller multilaterala avtal för att genom materiellt och logistiskt bistånd främja konventionens syften.

4.30 Förebyggande åtgärder

I *artikel 31* behandlas olika former av förebyggande åtgärder. Enligt bestämmelsen skall konventionsstaterna på olika sätt bl.a. främja metoder som syftar till att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet. Vidare skall konventionsstaterna i enlighet med grundprinciperna i sin rättsordning, på olika sätt sträva efter bl.a. att inskränka de tillfällen som finns för organiserade brottsliga sammanslutningar att uppträda på lagliga marknader med vinning av brott och att främja återanpassning till samhället av personer som fällts för brott som täcks av konventionen (31.1–5).

I artikeln stadgas också att varje konventionsstat skall meddela Förenta nationernas generalsekreterare namn och adress på den eller de myndigheter som kan biträda andra konventionsstater med att utforma vissa förebyggande åtgärder (31.6).

Artikeln avslutas med en bestämmelse om internationellt och regionalt samarbete (31.7).

4.31 Konventionsstaternas konferens

Enligt *artikel 32* skall en konventionsstaternas konferens inrättas. Denna konferens skall sammankallas av FN:s generalsekreterare senast ett år efter det att konventionen trätt i kraft. Konventionsstaternas konferens har som främsta uppgift att övervaka tillämpningen av konventionen och skall genom informationsutbyte mellan staterna främja kampen mot den gränsöverskridande organiserade brottsligheten. Den skall inom ramen för sin verksamhet även kunna komma med förslag till ändringar i konventionen för att främja dess effektivitet.

En viktig del av arbetet kommer sannolikt att bli att ge direktiv till sekretariatet om hur inkomna frivilliga bidrag på bästa sätt skall användas för utbildning, tekniskt bistånd och förebyggande åtgärder som anges i artiklarna 29–31 i konventionen.

4.32 Sekretariat

Enligt *artikel 33* skall det finnas ett sekretariat som skall dels allmänt sett biträda konventionsstaternas konferens, dels se till att en samordning sker i fråga om informationsinhämtande inom konventionens ram från konventionsstaterna.

4.33 Tillämpning av konventionen

Enligt *artikel 34* skall varje konventionsstat vidta erforderliga åtgärder för att förverkliga åtaganden enligt konventionen. De gärningar som kriminaliseras i konventionens artiklar 5, 6, 8 och 23 skall straffbeläggas i varje konventionsstats interna lagstiftning. Detta skall ske oberoende av om gärningarna är gränsöverskridande eller om en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig, bortsett från det fall då detta krävs enligt artikel 5. Strängare eller striktare regler än vad som krävs enligt konventionen får tillämpas.

4.34 Tvistlösning

Enligt *artikel 35.2* skall varje tvist mellan två eller flera konventionsstater angående tolkningen eller tillämpningen av konventionen och som inte kan lösas genom förhandlingar inom rimlig tid hänskjutas till avgörande genom skiljeförfarande. Om de tvistande staterna inte kan enas om formerna för skiljeförfarandet inom sex månader efter begäran om skiljedom, får vilken som helst av staterna hänskjuta tvisten till Internationella domstolen genom framställning enligt reglerna i domstolens stadga.

Enligt *artikel 35.3* får varje stat vid undertecknande, ratifikation, godtagande eller godkännande av konventionen eller vid anslutning till den förklara att den inte anser sig bunden av punkt 2. De övriga konventionsstaterna blir då inte bundna av punkt 1 gentemot en stat som har gjort ett sådant förbehåll.

En stat som har gjort ett förbehåll enligt punkt 3 får när som helst återta förbehållet genom en underrättelse till FN:s generalsekreterare (*artikel 35.4*).

4.35 Undertecknande m.m.

Enligt *artikel 36.1* står konventionen öppen för undertecknande av alla stater från och med den 12 december 2000 till och med den 15 december 2000 i Palermo och därefter fram till den 12 december 2002 i Förenta nationernas högkvarter i New York.

Konventionen står även öppen för undertecknande av regionala organisationer för ekonomisk integration om minst en medlemsstat i en sådan organisation har undertecknat konventionen (*artikel 36.2*).

Konventionen skall ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten skall deponeras hos FN:s generalsekreterare. En regional organisation för ekonomisk integration får deponera sitt instrument avseende ratificering etc. om minst en av dess medlemsstater har gjort detsamma. I sitt instrument skall organisationen förklara omfattningen av sin behörighet beträffande de frågor som täcks av konventionen och den skall även meddela depositarien varje ändring av betydelse inom sitt behörighetsområde (*artikel 36.3*).

Konventionen står öppen för anslutning av alla stater eller regionala organisationer för ekonomisk integration om minst en medlemsstat i en sådan organisation är part i konventionen. Anslutningsinstrumenten skall deponeras hos FN:s generalsekreterare. Liksom i fråga om ratifikation skall organisationen vid sin anslutning förklara omfattningen av sin behörighet och meddela depositarien varje ändring av betydelse inom sitt behörighetsområde (*artikel 36.4*).

4.36 Förhållande till protokoll

Av *artikel 37.1* framgår att konventionen kan kompletteras med tilläggsprotokoll. Protokollen är inte självständiga i förhållande till konventionen utan kan bara tillträdas under förutsättning att staten eller den regionala organisationen också är part i konventionen (*artikel 37.2*). På motsvarande sätt är en stat inte bunden av ett protokoll om den inte uttryckligen tillträtt detta (*artikel 37.3*). I *artikel 37.4* framhålls att ett protokoll till konventionen skall tolkas med hänsyn till syftet med protokollet.

4.37 Ikraftträdande m.m.

Konventionen träder i kraft den nittionde dagen efter den dag då det 40:e ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet har deponerats. Ett instrument som deponerats av en regional organisation för ekonomisk integration får inte räknas i detta sammanhang (*artikel 38.1*). Depositarie är FN:s generalsekreterare (*artikel 41*).

För en stat eller en regional organisation för ekonomisk integration som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till konventionen efter det att det fyrtionde instrumentet deponerades träder den i kraft den trettionde dagen efter den dag då staten eller organisationen i fråga har deponerat sitt instrument (*artikel 38.2*).

En stat får säga upp konventionen genom skriftlig underrättelse till FN:s generalsekreterare. Uppsägningen träder i kraft ett år efter den dag då FN:s generalsekreterare mottog underrättelsen (*artikel 40.1*).

En regional organisation för ekonomisk integration upphör att vara konventionspart när alla dess medlemsstater sagt upp konventionen (*artikel 40.2*).

En uppsägning av konventionen innebär även en uppsägning av protokollet till konventionen (*artikel 40.3*).

Originalen till konventionen, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter är lika giltiga, skall deponeras hos FN:s generalsekreterare (*artikel 41.2*).

Prop. 2002/03:146

5 Sveriges tillträde till konventionen

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft någon erinran mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Som tidigare angivits utgör konventionen ett led i det inom FN:s ram pågående arbetet på brottsbekämpningsområdet och riktar framför allt in sig mot den gränsöverskridande organiserade brottsligheten. Denna brottslighet utgör numera ett globalt problem. Sverige delar oron över detta förhållande och har i insikt om behovet av ett samlat grepp för en ökad internationell samordning i fråga om inte minst olika former av internationell rättslig hjälp i brottmål tillsammans med övriga medlemsstater i EU aktivt medverkat vid konventionens tillkomst.

De olika materiella bestämmelserna i konventionen bygger i stor utsträckning på bestämmelserna i tidigare konventioner och då framför allt 1988 års narkotikabrottskonvention. Åtagandena i artiklarna 5, 6, 8 och 23 om att straffbelägga avtal om att begå grovt brott och/eller deltagande i brottslig sammanslutning, penningtvätt, korruption och hinder mot rättvisan har enligt regeringens mening en naturlig plats i en konvention som behandlar gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Beträffande det i konventionen viktiga institutet utlämning har ytterligare framhävts betydelsen av att en för brott misstänkt person inte skall kunna finna en fristad i sitt hemland. Vid sidan om överlämnande av personen i fråga till de egna myndigheterna för lagföring föreskrivs nämligen även möjlighet till temporär utlämning till den begärande staten på villkor att vederbörande efter lagföringen får möjlighet att bli återförd till sitt hemland för att där avtjäna ett eventuellt fängelsestraff. I båda fallen gäller att utlämning skall ha avslagits enbart på den grunden att den person som framställningen avser är medborgare i den anmodade konventionsstaten.

Beträffande internationell rättslig hjälp kan det konstateras att såväl den rättspolitiska utvecklingen som den ökade samfärdseln och den tekniska utvecklingen inneburit utökade möjligheter till nya former av internationell rättslig hjälp. Betydelsen av den aktuella konventionen illustreras i denna del bl.a. av att konventionsstaterna, även om de skulle ha ett annat särskilt avtal om internationell rättslig hjälp, uppmanas i konventionen att tillämpa bestämmelserna i Palermokonventionen (se artikel 18.7). I linje med det nu anförda ligger även att parterna i större utsträckning åläggs att överlägga med varandra rörande villkor för den rättsliga hjälpen samt att den anmodade staten skall besvara frågor om hur långt dess framställning fortskridit.

Vidare kan som exempel på en principiell nyhet i konventionen nämnas att den reglerar bevisupptagning genom videoförhör och att den innehåller en ingående reglering av överförande av en frihetsberövad person från den ena konventionsstaten till den andra för utredning.

Med hänvisning till det som sagts ovan får det anses vara naturligt och angeläget att Sverige ansluter sig till konventionen.

Av 10 kap. 2 § regeringsformen följer att regeringen inte får ingå för riket bindande överenskommelse utan riksdagens godkännande om överenskommelsen förutsätter att lag ändras eller upphävs eller att ny lag stiftas eller om den i övrigt gäller ämne i vilket riksdagens skall besluta, eller – i annat fall – om överenskommelsen är av större vikt.

I propositionen görs bedömningen att det inte krävs några lagändringar för att Sverige skall kunna tillträda konventionen. Mot bakgrund av det faktum att konventionen tillkommit inom ramen för FN:s pågående, och för Sverige angelägna, arbete för att bekämpa brott och det förhållande att de till konventionen hörande tilläggsprotokollen kräver lagändringar får dock konventionen anses vara av sådan vikt att den bör godkännas av riksdagen.

6 Konventionens förhållande till svensk rätt

6.1 Bestämmelser om vilka handlingar som utgör brott

Regeringens bedömning: De handlingar som utgör brott enligt konventionen är straffbelagda enligt svensk rätt. Några lagändringar behövs således inte för att tillgodose konventionens krav.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser, med något undantag, delar eller har inga invändningar mot bedömningen. *Helsingborgs tingsrätt* anser dock bl.a. att det i vissa fall är tveksamt om den svenska lagstiftningen i alla delar lever upp till de krav som Palermokonventionen ställer. Tingsrätten ifrågasätter om det inte krävs lagstiftning om aktivt deltagande i en organiserad brottslig sammanslutning samt försök och stämpling till vissa former av penningtvätt. *Finansinspektionen* delar promemorians uppfattning att någon lagändring inte krävs för att uppfylla kraven om straffbeläggande av penningtvätt i artikel 6 men framhåller att det skulle kunna vara en fördel i kampen mot penningtvätt att straffbelägga penningtvätt även i de fall då den som utfört penningtvätten också begått förbrottet.

Skälen för regeringens bedömning: De gärningar som skall straffbeläggas enligt konventionen anges i artiklarna 5, 6, 8 och 23. Under avsnitt 6.1.1–6.1.4 följer en analys av de åtaganden konventionen innebär i förhållande till gällande rätt.

6.1.1 Artikel 5 (deltagande i en organiserad brottslig sammanslutning)

Prop. 2002/03:146

Enligt *punkten 1.a.(i)* skall varje konventionsstat vidta de åtgärder som erfordras för att straffbelägga att avtala med en eller flera personer att begå ett grovt brott i syfte som direkt eller indirekt är förenat med uppnående av ekonomisk eller annan materiell vinning och, där den nationella lagstiftningen så fordrar, som innefattar gärning som utförs av någon av deltagarna för att genomföra avtalet eller vara en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig. Enligt *punkten 1.a.(ii)* skall konventionsstaterna straffbelägga att, med vetskap antingen om en organiserad brottslig sammanslutnings syfte och allmänna brottsliga verksamhet eller dennas avsikt att begå ifrågavarande brott, aktivt delta i den organiserade brottsliga sammanslutningens brottsliga verksamhet (*punkten 1.a.(ii).a*), eller annan verksamhet som bedrivs av den organiserade brottsliga sammanslutningen med vetskap om att deltagandet kommer att bidra till genomförandet av ovan angivna brottsliga syften (*punkten 1.a.(ii).b*). Enligt *punkten 1.b* skall konventionsstaterna kriminalisera åtgärder som består i organiserandet eller ledandet av, medhjälp eller bistånd till, främjande av eller råd för genomförande av grova brott vari en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig.

Punkt 1.a.(i)

När det gäller avtal om brott enligt *punkten 1.a.(i)* kan följande anföras. Avtal att utföra en viss brottslig gärning rubriceras enligt svensk rätt som stämpling, 23 kap. 2 § andra stycket brottsbalken. Enligt den bestämmelsen är det, i de fall detta särskilt anges, straffbart att i samråd med annan besluta att begå en brottslig gärning, att söka anstifta någon att begå en brottslig gärning, samt att åta sig eller erbjuda sig att utföra en sådan gärning. De svenska stämplingsbestämmelserna gäller, för att återknyta till kraven enligt konventionen, oberoende av om överenskommelsen har som syfte att de inblandande skall uppnå någon ekonomisk eller annan materiell vinning eller om någon av dem utför någon gärning för att förverkliga det man har kommit överens om, eller om någon organiserad brottslig sammanslutning är inblandad. Således kan i denna del tillämpningsområdet för de svenska stämplingsbestämmelserna sägas gå längre än vad som föreskrivs i punkten 1.a.(i). Som tidigare nämnts definieras termen *grovt brott* enligt artikel 2.b som ett brott för vilket föreskrivs en frihetsberövande påföljd om maximalt fyra år eller en strängare påföljd. Härigenom får kriminaliseringskravet enligt punkten 1.a.(i) anses uppfyllt genom att stämpling till flera av de brott som i detta sammanhang framförallt är av intresse är straffbelagt. Således är exempelvis stämpling till mord, människorov och grovt rån (3 kap. 1 §, 4 kap. 1 § och 8 kap. 6 § brottsbalken) straffbelagt i svensk lagstiftning. Emellertid är stämpling till brott där fängelse fyra år kan följa inte alltid straffbart i Sverige. Det gäller exempelvis stämpling till grovt bedrägeri (9 kap. 3 § brottsbalken). Av det sagda följer att den svenska lagstiftningen inte fullt ut tillgodoser kriminaliseringskravet i punkten 1.a.(i).

Som ovan nämnts ges konventionsstaterna emellertid möjlighet att uppfylla kriminaliseringskravet i punkten 1.a på olika sätt. Således är det

tillräckligt om kravet på kriminalisering enligt en av punkterna 1.a.(i) eller (ii) är uppfyllt i nationell lag. Prop. 2002/03:146

Punkt 1.a.(ii)

Punkten 1.a.(ii) innehåller bestämmelser om deltagande i en organiserad brottslig sammanslutning. En sådan sammanslutning definieras enligt artikel 2.a som en strukturerad sammanslutning av tre eller flera personer, som finns under viss tid och som handlar i samförstånd i syfte att begå ett eller flera grova brott eller överträdelser som är straffbelagda enligt konventionen för att, direkt eller indirekt, uppnå ekonomisk eller materiell vinning. Med en strukturerad sammanslutning avses i sin tur enligt artikel 2.c en sammanslutning som inte slumpvis har bildats för att omedelbart begå ett brott och som inte behöver ha formellt definierade roller för sina medlemmar, kontinuitet i medlemskapet eller en utvecklad struktur.

Definitionen av organiserad brottslig sammanslutning får anses innebära att gruppens medlemmar, som skall vara åtminstone tre personer, skall handla i samförstånd med direkt uppsåt att begå grova brott eller andra i konventionen straffbelagda överträdelser. Det krävs också att gruppen har en viss varaktighet i tiden och någon slags organisation. Grupper som av stundens ingivelse och utan närmare planering bestämmer sig för att begå brott omfattas således inte av definitionen.

Om förutsättningarna i artikel 2 är uppfyllda skall det vara straffbart att aktivt delta i sammanslutningens brottsliga verksamhet, om den som deltar i verksamheten har vetskap antingen om sammanslutningens syfte och allmänna brottsliga verksamhet, eller sammanslutningens avsikt att begå ifrågavarande brott (punkten 1.a.(ii).a). Det skall också, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda, vara straffbart att aktivt delta i annan verksamhet än den brottsliga som bedrivs i sammanslutningen, om den som deltar i sammanslutningens verksamhet har vetskap om att detta deltagande kommer att bidra till genomförandet av det brottsliga syfte som angivits ovan (punkten 1.a.(ii).b).

Något krav på straffbeläggande av enbart medlemskap i en sammanslutning följer inte av bestämmelsen i punkten 1.a.(ii). Bestämmelsen avser endast aktivt deltagande i sammanslutningens brottsliga verksamhet. När deltagandet inte sker i sammanslutningens brottsliga verksamhet krävs för straffbarhet dessutom att den som deltar har vetskap om att hans eller hennes deltagande kommer att bidra till sammanslutningens brottslighet. Det kan också påpekas att regleringen i punkten 1.a.(ii) får förstås så att den endast avser att träffa sammanslutningens syfte, verksamhet och avsikt att begå grovt brott. För denna tolkning talar att uttrycket ”ifrågavarande brott” i punkten 1.a.(ii) torde syfta på grovt brott i punkten 1.a.(i). Likaså görs i definitionen i artikel 2.a av organiserad brottslig sammanslutning skillnad på grovt brott (eng. serious crime) och överträdelser (eng. offences). Punkten 1.a.(ii) talar endast om brott, och inte om överträdelser.

Utformningen av artikel 5.1.a.(ii) har skett efter förebild från EU:s gemensamma åtgärd om att göra deltagande i en kriminell organisation i EU:s medlemsstater till ett brott (EGT L 351, 29.12.1998, s. 1). För att belysa hur kriminaliseringsåtgärdet i artikel 5.1.a.(ii) bör tolkas kan det

här finnas skäl att gå igenom den gemensamma åtgärden och de bedömningar som i olika sammanhang har gjorts angående denna överenskommelses förhållande till svensk lagstiftning.

Deltagande i brottslig sammanslutning

Den gemensamma åtgärden antogs av EU:s ministerråd den 21 december 1998. I ingressen uttalar rådet att det allvarliga i och utvecklingen av vissa former av den organiserade brottsligheten kräver att samarbetet inom EU stärks. Vidare erinrar rådet om att EU respekterar de grundläggande rättigheterna som anges i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, och särskilt de bestämmelser som rör yttrande-, mötes- och föreningsfriheten.

Den gemensamma åtgärden ålägger medlemsstaterna att straffbelägga visst deltagande i en kriminell organisation. Med kriminell organisation avses enligt artikel 1 första stycket en strukturerad sammanslutning, inrättad för en begränsad tid av fler än två personer som handlar i samförstånd för att begå brott som bestraffas med frihetsberövande eller en frihetsberövande säkerhetsåtgärd på upp till minst fyra år eller ett strängare straff oavsett om brottet är ett mål i sig själv eller ett medel för att erhålla materiella fördelar och, i förekommande fall, ett sätt att otillbörligt påverka offentliga myndigheters verksamhet.

Enligt artikel 2 i den gemensamma åtgärden skall kriminaliseringen av deltagande i kriminell organisation ske genom att varje medlemsstat åtar sig att se till att de handlingar som beskrivs i artikeln bestraffas med effektiva, proportionerliga och avskräckande sanktioner. Medlemsstaterna har därvid möjlighet att uppfylla kriminaliseringen genom endera av två olika alternativ. Enligt punkten a i den gemensamma åtgärden kan kriminaliseringen uppfyllas genom straffbeläggande av det handlande varigenom en person som, avsiktligt och med kännedom om antingen organisationens syfte och allmänna kriminella aktiviteter eller organisationens avsikt att begå brotten, aktivt deltar i en kriminell organisations aktiviteter enligt artikel 1. Detta skall gälla även om den personen inte deltar i det egentliga utförandet av brotten i fråga och, med förbehåll för allmänna principer i den berörda medlemsstatens straffrätt, även om brotten i fråga inte begås. Som ett alternativt sätt att uppfylla åtagandet föreskrivs straffbeläggande av en persons deltagande i annan av organisationens aktiviteter och med kännedom om att deltagandet bidrar till fullgörandet av den kriminella organisationens aktiviteter enligt artikel 1. Artikel 2.1.a i den gemensamma åtgärden har som synes betydande likheter med Palermokonventionens bestämmelse i artikel 5.1.a.(ii) om deltagande i en organiserad brottslig sammanslutning.

Vid antagandet av den gemensamma åtgärden gjorde regeringen bedömningen att det inte skulle krävas några lagstiftningsåtgärder för att Sverige skulle leva upp till åtagandena. Denna ståndpunkt redovisas också i regeringens berättelse om verksamheten i EU 1998 (skr. 1998/99:60 s. 265).

Motsvarande bedömning har även gjorts av Kommittén om straffansvar för organiserad brottslighet, m.m. I sitt betänkande *Organiserad brottslighet, hets mot folkgrupp, hets mot homosexuella m.m. – straffansvarets räckvidd* (SOU 2000:88), anför kommittén att även den gör be-

dömningen att den nuvarande svenska lagstiftningen i och för sig är tillräcklig för att Sverige skall uppfylla de åtaganden som följer av den gemensamma åtgärden. Kommitténs uppfattning var att de svenska reglerna om medverkan till brott uppfyller de krav som ställs i artikel 2.1.a i den gemensamma åtgärden, och att de gärningar som beskrivs i artikel 2.1.a är av sådant slag att de enligt svensk rätt är att bedöma som främjande av brott (a.a. s. 173). Vid denna tidpunkt var Palermokonventionen inte slutförhandlad, men kommittén hade tillgång till det i juli 2000 framtagna utkastet till konvention (som angetts tidigare uppnåddes också enighet om konventionstexten den 28 juli 2000). Kommittén anförde därvid att, eftersom FN-konventionen kunde förväntas innehålla betydande likheter med EU:s gemensamma åtgärd, låg det nära till hands att anta att den nuvarande svenska lagstiftningen även motsvarar de krav som kan följa av ett tillträde till konventionen. Kommittén konstaterade därvid att Sveriges nuvarande och förestående internationella åtaganden inte fordrar att det införs särskilda regler om straffansvar för aktivt deltagande i organisationer eller sammanslutningar där brottslig verksamhet förekommer (a.a. s. 174–175). I samband därmed framhöll kommittén att, även om det finns en rad länder som i sin lagstiftning straffbelägger medlemskap eller deltagande i kriminella organisationer, föreligger det betydande skillnader i utformningen av bestämmelserna. Kommittén anförde att det inte heller är givet att straffansvaret i länder som har sådana bestämmelser genomgående sträcker sig längre än i Sverige. Det finns nämligen i dessa länder som regel inget allmänt förberedelsebrott och en bestämmelse om straff för medlemskap eller deltagande i en kriminell organisation tar i realiteten inte sällan sikte på förfaranden som enligt svensk rätt är att bedöma som förberedelse eller stämpling till brott.

Förhållandet mellan gällande rätt och konventionsåtagandena

Enligt den allmänna medverkansbestämmelsen i 23 kap. 4 § brottsbalken gäller ansvar som är föreskrivet för viss gärning inte endast den som har utfört gärningen utan även den som har främjat den med ”råd eller dåd”. Regeln gäller vid alla brottsbalksbrott samt de brott i specialstraffrätten för vilka fängelse är föreskrivet eller särskild föreskrift finns att medverkan skall bestraffas. Med uttrycket råd eller dåd avses att främjandet skall ha skett med psykiska eller fysiska medel. Enligt normalt språkbruk främjas en gärning när någon har gjort något som underlättar eller i vart fall är ägnat att underlätta gärningens utförande. I brottsbalken har dock uttrycket givits en vidare betydelse och kan även innefatta en medverkan som inte varit någon förutsättning för brottet. Att ett främjande av en gärning är straffbart såsom medverkan, även om det inte är en betingelse för att gärningen skall komma till stånd, medför att medverkansansvar kan drabba även den som endast obetydligt bidragit till gärningen.

I paragrafens andra stycke föreskrivs att den som inte är att anse som gärningsman skall dömas för anstiftan av brottet, om han eller hon har förmått annan till utförandet, och annars för medhjälp till detta. Av detta följer att medverkan kan ha tre former enligt svensk rätt, gärningsmannaskap, anstiftan och medhjälp. Mellan dessa olika former gäller en prioritetsordning. Gärningsmannaskap har företräde framför de båda andra medverkansformerna och anstiftan ses som allvarigare än medhjälp.

Varje medverkande är självständigt ansvarig, dvs. oberoende av om det är möjligt att straffa någon annan medverkande. Ansvar är dock beroende av att ett brott objektivt sett har begåtts.

Kravet på subjektiv täckning innebär att medhjälparens uppsåt skall täcka det faktum att han eller hon har främjat en viss gärning med råd eller dåd. Det krävs att medhjälparen har uppsåt i förhållande till de faktiska omständigheter som utgör underlag för bedömningen att ett främjande föreligger. Däremot behöver enligt svensk rätt, till skillnad från vad som föreskrivs i konventionen, medhjälparen inte själv anse sig främja huvudgärningen, än mindre handla i syfte att främja huvudgärningen.

Om ett händelseförlopp inte fortlöpt så långt att brottet fullbordats kan straffansvar aktualiseras enligt bestämmelserna om förberedelse eller stämpling till brott. Det bör påpekas att medverkan även är straffbart i förhållande till dessa brottsformer. Medverkan till förberedelse och stämpling till brott är således straffbart enligt svensk rätt. Också medverkan till medverkan är straffbart, t.ex. anstiftan av medhjälp till ett brott. Om det är särskilt föreskrivet för en viss gärning kan dessutom straffansvar för underlåtenhet att avslöja brott enligt 23 kap. 6 § brottsbalken aktualiseras. Det krävs dock att brottet är ”å färde”, vilket i normalfallet betyder att brottet inte har kommit till fullbordan.

Ansvar för förberedelse kan enligt 23 kap. 2 § första stycket brottsbalken dömas ut då brottets utförande inte ens har påbörjats men gärningsmannen tagit befattning med hjälpmedel eller pengar eller annat för att utföra eller främja brott. Uppsåtet behöver inte avse en viss bestämd gärning utan det räcker att uppsåtet avser att brott av visst slag förr eller senare kommer till stånd.

Stämpling till brott enligt 23 kap. 2 § andra stycket brottsbalken har berörts kort ovan i anledning av artikel 5.1.a.(i). I detta sammanhang bör endast tilläggas att beslutet om att brottet skall utföras inte behöver vara preciserat i fråga om tidpunkten för brottet, det närmare tillvägagångssättet eller fördelningen av uppgifter mellan de inblandade. Liksom för förberedelse behöver uppsåtet inte avse en viss bestämd gärning utan det räcker att uppsåtet avser att brott av visst slag förr eller senare kommer till stånd. Straffbar stämpling kan därför föreligga även om tid och plats och andra omständigheter vid brottet lämnats obestämda. Inte heller behöver det tilltänkta brottet vara så nära förestående att brottsplanen kan betecknas som aktuell.

Här kan det finnas skäl att påminna om att det i definitionen av organiserad brottslig sammanslutning anges att personerna i sammanslutningen skall handla i samförstånd för att begå brott enligt konventionen. Detta kan knappast förstås på annat sätt än att artikel 2 och, därigenom, artikel 5.1.a.(ii) endast blir tillämplig på fall där personerna i sammanslutningen påbörjat sin brottsliga verksamhet i så måtto att åtminstone ansvar för stämpling, förberedelse eller försök till brott kan ådömas. Det är således svårt att tänka sig att en organiserad brottslig sammanslutning skulle kunna föreligga utan att någon brottslig gärning har förövats inom ramen för organisationens verksamhet. Med denna tolkning av konventionens definition av en organiserad brottslig sammanslutning följer att den som deltar i sammanslutningen som anges i artikel 5.1.a.(ii) i konventionen

kan dömas till ansvar för åtminstone medhjälp till brott enligt 23 kap. 4 § brottsbalken.

Helsingborgs tingsrätt har framhållit att försök till anstiftan, i motsats till vad som gäller i många andra länder, inte är generellt straffbelagt i svensk rätt och att det för ansvar för medverkan till brott krävs att uppsåtet avser en viss någorlunda konkretiserad gärning. Tingsrätten har pekat på att det ansvar för förberedelse till brott, som vid brist avseende medverkansuppsåtet, kan aktualiseras även i samband med främjande av fullbordade brott och försöksbrott, inte omfattar planeringsåtgärder som sådana, åtminstone inte i andra fall än där också stämpling till brottet är straffbelagt. Tingsrätten har också framhållit att stämpling till brott inte är straffbelagt exempelvis vid grov stöld, grovt bedrägeri, grov utpressning, grovt skattebrott och grovt försvårande av skattekontroll. Tingsrätten har lagt till att principiella skäl talar för att närmare överväga en kriminalisering av aktivt deltagande i en organiserad brottslig sammanslutning bl.a. då en sådan reglering bl.a. är mer i överensstämmelse med Palermokonventionens egentliga syfte.

Regeringen kan instämma i att det kan diskuteras om de svenska bestämmelserna om medverkan, försök, förberedelse och stämpling som redogjorts för ovan tillgodoser alla tänkbara situationer där personer deltar i en organiserad brottslig sammanslutnings verksamhet. I praktiken kan det förekomma speciella undantagssituationer där det är tveksamt om den svenska regleringen till fullo kan anses uppfylla konventionens kriminaliseringskrav. Undantagssituationer av sådan sällsynt karaktär bör dock enligt regeringens uppfattning inte i sig själva motivera någon utvidgad lagstiftning. Här vill regeringen också påminna om att tolkningen av konventionens regler skall göras mot bakgrund av att reglerna är avsedda att tillämpas av ett mycket stort antal länder med sinsemellan olika rättssystem. Konventionens regler har därför givits en utformning som inte i alla delar framstår som helt klar. Enligt regeringens uppfattning får därför konventionens åligganden anses uppfyllda om den nationella lagstiftningen täcker situationer som inte får anses utgöra som rena undantagsfall. I detta sammanhang vill regeringen även hänvisa till att Kommittén om straffansvar för organiserad brottslighet, m.m. framhåller (a.a. s. 174–175) att det visserligen i en rad länder finns regler om straffansvar för medlemskap eller deltagande i kriminella organisationer men att det när det gäller den närmare utformningen av reglerna föreligger rätt betydande skillnader. Kommittén pekar också på att det inte är givet att straffansvaret i länder som har sådana straffbestämmelser genomgående sträcker sig längre än i Sverige. Där lyfter kommittén fram dels att det i dessa länder som regel inte finns något allmänt förberedelsebrott, dels att en bestämmelse om straff för medlemskap eller deltagande i en kriminell organisation i realiteten inte sällan tar sikte på förfaranden som enligt svensk rätt är att bedöma som förberedelse eller stämpling till brott.

I linje med de överväganden som i olika sammanhang gjorts beträffande EU:s gemensamma åtgärd och mot bakgrund av vad som ovan anförts görs här bedömningen att de svenska reglerna om medverkan, förberedelse och stämpling till samt underlåtenhet att avslöja brott uppfyller de krav som ställs i artikel 5.1.a(ii). Som framgått ovan straffbeläggs vissa handlingar i svensk rätt t.o.m. på ett tidigare stadium än vad som föreskrivs i Palermokonventionen. Sammantaget menar regeringen att några

lagstiftningsåtgärder inte är nödvändiga för att uppfylla konventionens krav i denna del.

Det kan påpekas att även ett inom EU antaget rambeslut om bekämpande av terrorism (EGT L 164, 22.6.2002, s. 3) innehåller bestämmelser av detta slag. Bestämmelserna innebär att vissa handlingar som begås inom ramen för en särskilt planlagd och organiserad terroristbrottslighet skall vara kriminaliserade i samtliga medlemsstater. Det som skall bestraffas är att leda eller på visst sätt delta i en terroristgrupps verksamhet. Bestämmelserna har stora likheter med ovannämnda bestämmelser i såväl EU:s gemensamma åtgärd om deltagande i kriminella organisationer som Palermokonventionen. Bedömningarna som redovisas i förevarande proposition angående bestämmelsen i artikel 5.1.a.(ii) ligger väl i linje med regeringens överväganden i propositionen Straffansvar för terroristbrott som nyligen lades fram i anledning av de åtaganden rambeslutet föranleder för svenskt vidkommande. Riksdagen godkände regeringens ställningstagande i denna fråga (prop. 2002/03:38, bet. 2002/03:JuU12, rskr. 2002/03:148).

Artikel 5.1.b gäller organisering eller ledande av, medhjälp eller bistånd till, främjande av råd för genomförande av grova brott vari en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig. Vad som främst är av intresse för svenskt vidkommande är bestämmelserna om förberedelse till brott enligt 23 kap. 2 § brottsbalken och medverkansbestämmelsen i 23 kap. 4 § samma balk.

De gärningar som anges i punkt 1.b bör efter omständigheterna vara att bedöma som antingen medhjälp till brottet, medhjälp till försök till brottet eller förberedelse eller stämpling till brottet. Det torde därför inte vara nödvändigt att förändra den svenska lagstiftningen i denna del med anledning av konventionens innehåll.

Artikel 5.2 anger att i de fall då vetskap, uppsåt, syfte, avsikt och instämmande utgör ett särskilt rekvisit för brott i punkt 1 i artikeln, har domstolen rätt att dra slutsatsen att rekvisitet är uppfyllt utifrån de faktiska omständigheterna. Erkännande eller annan bevisning som tar direkt sikte på sådan avsikt som sägs i exempelvis punkt 1.a.(i) är således inte nödvändig för straffansvar. Motsvarande torde följa av den enligt svensk rätt gällande principen om fri bevisprövning.

Artikel 5.3 innehåller föreskrifter med avseende på konventionsstater vars nationella lagstiftning kräver att en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i de brott som anges i artikelns punkt 1.a samt de konventionsstater som kräver en lagstiftningsåtgärd för genomförande av samma punkt. Bestämmelsen berör inte Sverige.

6.1.2 Artikel 6 (penningtvätt)

Artikel 6 behandlar kriminalisering av penningtvätt. De förfaranden som skall kriminaliseras framgår av *punkt 1.a*, av vilken också följer att de åtgärder som i förekommande fall kan erfordras skall vara förenliga med grundläggande principer i den nationella lagstiftningen. *Punkt 1.a.(i)* omfattar omvandling eller överlåtelse av egendom med vetskap om att den utgör vinning av brott, om det sker för att dölja eller maskera egendomens olagliga ursprung eller för att hjälpa en person som är delaktig i

förbrottet att undandra sig de rättsliga följderna av sina gärningar. Den andra delen, *punkt 1.a.(ii)*, omfattar döljande eller maskering av egendoms rätta natur eller ursprung, dess belägenhet eller förfogandet över egendomen eller dess förflyttning eller äganderätten eller annan rättighet till denna med vetskap om att den utgör vinning av brott.

I *punkt 1.b* anges vissa ytterligare gärningar som skall beläggas med straff med reservation för vad som följer av grundbegreppen i konventionsstatens rättsordning. I punkten stadgas straffansvar för (i) förvärv, innehav eller användande av egendom med vetskap vid tiden för mottagandet om att egendomen i fråga utgjorde vinning av brott.

I svensk rätt kriminaliseras olika former av penningtvätt, samt gärningar som har samband med penningtvätt, i huvudsak genom bestämmelserna om häleri och penninghäleri enligt 9 kap. 6 och 6 a §§ brottsbalken. I sammanhanget bör även bestämmelserna i 9 kap. 7 och 7 a §§ brottsbalken rörande häleri- respektive penninghäleriförseelse nämnas, liksom att bestämmelsen i 17 kap. 11 § brottsbalken om skyddande av brottsling kan vara att tillämpa i vissa fall. Det bör också påpekas att enligt lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt straffbeläggs underlåtenhet att uppfylla viss gransknings- och uppgiftsskyldighet som följer av samma lag samt att bryta mot det meddelandeförbud som uppställs i lagen.

De förfaranden som avses i punkten 1.a.(i)–(ii) samt b.(i) torde täckas, beroende på omständigheterna i övrigt, av bestämmelserna i 9 kap. 6 § eller 9 kap. 6 a § brottsbalken. Det kan visserligen invändas att de svenska bestämmelserna innehåller ett flertal kvalificerande rekvisit som saknas i de ovan angivna bestämmelserna i artikel 6. Exempelvis krävs i 9 kap. 6 § första stycket 1 brottsbalken att befattningen skall vara ägnad att försvåra ett återställande, i 9 kap. 6 § första stycket 2 att gärningsmannen bereder sig otillbörlig vinning och enligt 9 kap. 6 a § första stycket 1 att gärningsmannen otillbörligen främjar möjligheterna för annan att tillgodogöra sig egendomen eller värdet av denna. Tanken bakom de inskränkningar som följer av svensk rätt är att undanta vissa förfaranden som rimligen inte kan betraktas som rättsstridiga. Exempelvis omfattar bestämmelsen om penninghäleri i 9 kap. 6 a § andra stycket brottsbalken, till följd av otillbörlighetsrekvisitet, inte helt vardagliga transaktioner såsom att ta emot sedvanlig ersättning för varor eller tjänster. Det torde knappast vara konventionens syfte att sådana förfaranden skall kriminaliseras. En kriminalisering av sådana åtgärder kan heller knappast sägas vara förenligt med grundläggande principer i den svenska lagstiftningen, vilket punkt 1.b uttryckligen innehåller ett undantag för. Något behov av att ändra den svenska lagstiftningen på grund av kraven i artikel 6 punkt 1.(i) och (ii) eller punkt 2.(i) torde följaktligen inte föreligga.

Av *punkt 1.b.(ii)* följer att det område som också skall straffbeläggas omfattar delaktighet i brott som anges i artikeln, samverkan eller stämpling i avsikt att begå sådana brott, försök att begå eller medhjälp eller bistånd till brotten samt främjande av eller råd för genomförandet av sådana brott.

Delaktighet i, samverkan, medhjälp eller främjande av och råd för utförande av sådana handlingar som anges i denna punkt är i svensk rätt kriminaliserade som medverkan till brott enligt bestämmelserna i 23 kap. 4 § brottsbalken.

När det gäller konventionens krav på straffbeläggning av stämpling, bistånd och försök till brott kan det nämnas att stämpling, förberedelse och försök till grovt häleri och grovt penninghäleri kriminaliserades i anledning av Sveriges tillträde till det andra tilläggsprotokollet till konventionen om skydd för Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (den s.k. bedrägerikonventionen) (prop. 2000/01:133, bet. 2001/02:JuU2, rskr. 2001/02:3). Orsaken till att de osjälvständiga brottsformerna endast kriminaliserades för grova brott var att en sådan avsikt kunde anses vara underförstådd i protokollet (jfr. prop. 2000/01:133 s. 15 ff.). Det kan i och för sig ifrågasättas, så som *Helsingborgs tingsrätt* gör, om denna utvidgade kriminalisering kan anses tillräcklig för uppfyllande av Palermokonventionens krav. I detta sammanhang bör dock påminnas om den ovannämnda bestämmelsen i bl.a. punkt 1.b.(ii), av vilken följer att konventionsstaterna kan underlåta att straffbelägga ett handlande om en kriminalisering skulle strida mot grundbegreppen i konventionsstaternas rättsordning. Liknande bestämmelser återfinns i FN:s narkotikabrottskonvention och Europarådets konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott (förverkandekonventionen), vars penningtvättbestämmelser i det närmaste är identiska med Palermokonventionens. Det utrymme som givits för staterna att underlåta kriminalisering, så länge en sådan kan konstateras vara oförenlig med grundbegreppen i respektive rättsordning gjorde det möjligt för Sverige att avstå från att kriminalisera stämpling och försök till penningtvätt (se prop. 1990/91:127 s. 19 f. avseende narkotikabrottskonventionen och prop. 1995/96:49 s. 15 avseende förverkandekonventionen). När det gäller narkotikabrottskonventionen, där ”grundläggande rättsliga principer” medgav att konventionsstaterna avstod från kriminalisering, anförs i förarbetena att en av utgångspunkterna för tolkningen av konventionsbestämmelserna var att konventionen skall kunna tillämpas av länder med olika rättssystem och att det därför ansetts nödvändigt att i viss mån ta hänsyn till den nationella lagstiftningen i de olika staterna. Enligt förarbetena skulle det vara tillåtet att ge utrymme för sådana mera allmänna principer som lett till att den nationella lagstiftningen utformats på ett visst sätt. Överväganden av det slaget hade för Sveriges del lett till att de aktuella gärningsformerna inte kriminaliserats i fråga om häleri. Någon skyldighet att utvidga kriminaliseringen på denna punkt kunde mot bakgrund av det sagda inte anses följa av konventionen. Inte heller av andra skäl borde enligt förarbetena någon utvidgning ske. Uttalandena i förarbetena mötte inte några invändningar under riksdagsbehandlingen. I förarbetena avseende förverkandekonventionen hänvisades till uttalandena avseende narkotikabrottskonventionen. Inte heller den gången framställdes några invändningar under riksdagsbehandlingen.

Det utrymme som ges i Palermokonventionen för konventionsstaterna att förena kriminaliseringen med grundbegreppen i rättsordningen i förening med det faktum att det kriminaliserade området för svenskt vidkommande vidgats tiden efter FN:s narkotikabrottskonvention och Europarådets förverkandekonvention leder till slutsatsen att det svenska regelverket får anses uppfylla Palermokonventionens krav även i denna del.

Av *punkt 2.a* följer att varje konventionsstat skall söka tillämpa punkt 1 så vidsträckt som möjligt när det gäller förbrott. Punkten 2.a innehåller

inte några obligatoriska föreskrifter. Förutom kravet i 9 kap. 6 och 6 a §§ brottsbalken på att ett fullbordat förbrott skall föreligga – på ett tidigare stadium kan dock transaktioner som liknar häleri och penninghäleri bestraffas som medverkan till förbrottet – har de svenska bestämmelserna givits en generell utformning. I samband ratifikationen av förverkandekonventionen gjorde Sverige den förklaringen att bl.a. artikel 6, penningtvättsbrott, endast skulle tillämpas på vissa former av brott (prop. 1995/96:49, bet. 1995/96:JuU10, rskr. 1995/96:59 samt SÖ 1996:19). Den svenska lagstiftningen om penningtvätt ändrades den 1 juli 1999 (prop. 1998/99:19, bet. 1998/99:JuU8, rskr. 1998/99:134). Bl.a. utvidgades kretsen av brott som kan vara förbrott till penningtvätt på ett sådant sätt att förklaringen till artikel 6 i förverkandekonventionen kunde återkallas. Beslut om återkallelse av förklaringen fattades vid regeringssammanträde den 10 juni 1999 (Ju1999/2704/L5). Något skäl att i anledning av tillträdet till Palermokonventionen ytterligare utvidga det straffbara området föreligger inte.

I *punkt 2.b* anges att varje konventionsstat vid genomförandet eller tillämpningen av punkt 1 skall som förbrott betrakta alla grova brott enligt den definition som anges i artikel 2 och sådana brott som straffbeläggs enligt artiklarna 5, 8 och 23. Som framgår av vad som anförts ovan är bestämmelserna om häleri och penninghäleri i 9 kap. 6 § och 9 kap. 6 a § brottsbalken inte begränsade till någon viss typ av brottslighet, utan generellt tillämpliga, med undantag för att det för tillämplighet måste föreligga ett fullbordat förbrott. Den brottslighet som konventionsstaterna enligt bestämmelsen i punkt 2.b skall betrakta som förbrott i penningtvätthänseende upptar såväl fullbordade brott som gärningar som är straffbara på ett tidigare stadium. Det skulle därför kunna hävdas att den svenska kriminaliseringen inte fullt ut omfattar de gärningar som skall vara kriminaliserade enligt konventionen. Att tolka bestämmelsen på detta sätt framstår emellertid som alltför långtgående. En sådan tolkning rimmar också mindre väl med det faktum att det straffbara området för punkten 1, som punkt 2.b hänför sig till, begränsas till viss befattning med vinning av brott, såsom det sistnämnda uttrycket definieras i artikel 2.g. För att vinning av brott överhuvudtaget skall ha uppstått torde få förutsättas att ett fullbordat brott ägt rum. Eftersom den svenska lagstiftningen får anses täcka vad som i praktiken är vanligt förekommande situationer, torde något behov av att ändra den svenska lagstiftningen inte finnas.

Även på annat sätt skulle det kunna göras gällande att den svenska kriminaliseringen inte omfattar alla gärningar som skall vara kriminaliserade enligt konventionen. Exempelvis tar bestämmelsen om 9 kap. 6 a § andra stycket brottsbalken endast sikte på att det är en annan person än den som utfört förbrottet som skall dömas till ansvar. Bestämmelsen omfattar således inte åtgärder med vinning av brott som utförts av den person som begått förbrottet. När det gäller konventionens krav på kriminalisering av penningtvätt görs inga undantag för gärningar som begås av den som är gärningsman till förbrottet. Härvid bör emellertid beaktas att anledningen till att penninghäleri enligt 9 kap. 6 a § brottsbalken i viss utsträckning endast gäller annan person än den person som utfört förbrottet är att den sistnämnde i regel kan bestraffas för detta, och att de efterföljande gärningarna i en sådan situation har en mycket begränsad bety-

delse ur straffvärdesynpunkt. Att utsträcka kriminaliseringen i 9 kap. 6 a § brottsbalken till att omfatta också åtgärder vidtagna av den som är gärningsman till förbrottet skulle följaktligen, om det överhuvudtaget låter sig göras med hänsyn till bestämmelsens utformning, i praktiken inte ha någon reell betydelse. Med hänsyn härtill och till den hänvisning till grundläggande principer i nationell lagstiftning som finns i artikel 6 punkten 1 synes någon lagändring inte vara påkallad.

I *punkt 2.b* finns slutligen vissa föreskrifter som tar enbart sikte på konventionsstater som har en förteckning över angivna förbrott. Bestämmelsen omfattar därför inte Sverige.

I *punkt 2.c* föreskrivs skyldighet att straffbelägga penningtvättbrotten oavsett om förbrottet i sig faller under den nationella jurisdiktionen eller inte. När det gäller häleri- och penninghäleribrott föreligger enligt svensk rätt inte något krav på att förbrottet skall ha begåtts i Sverige. Bestämmelsen i konventionen torde således stå i överensstämmelse med svensk rätt.

Av *punkt 2.d* följer ett åtagande för Sverige att förse Förenta nationernas generalsekreterare med avskrifter av de av sina lagar som ger verkan åt artikel 6 och senare ändringar i dem eller en redogörelse för dem.

Genom *punkt 2.e* ges parterna möjlighet att föreskriva att penningtvättbrotten inte skall tillämpas i fråga om den som har begått förbrottet. Som framgått ovan föreligger enligt gällande svensk rätt inte något hinder mot att döma en tjuv för häleri på grund av dennes befattning med det stulna, om han eller hon inte kan överbevisas om stölden eller om stölden men inte häleriet skulle vara preskriberat. Däremot skall inte samtidigt dömas för stöld och häleri. Häleriet konsumeras av stöldbrottet. Huvudregeln enligt konventionen tycks närmast vara den omvända. Det förbehåll för den nationella lagstiftningens utformning som följer av punkten innebär emellertid att den svenska lagstiftningen inte kan anses strida mot konventionen. En motsvarande bedömning gjordes beträffande Europarådets förverkandekonvention, som utgjort mönster för denna bestämmelse (SÖ 1996:19, prop. 1995/96:49 s. 15 f.). Några lagändringar är således inte nödvändiga för att uppfylla konventionens krav i denna del.

I de fall, då som rekvisit krävs vetskap, uppsåt eller avsikt för att ett brott skall föreligga enligt punkt 1, anges i *punkt 2.f* att domstolen utifrån de faktiska omständigheterna kan dra slutsatsen att rekvisitet är uppfyllt. Det är således inte nödvändigt att föra särskild bevisning om att det föreläggat visst slag av uppsåt. Principen överensstämmer med svensk rätt.

6.1.3 Artikel 8 (korruption)

I *artikel 8* uppställs krav på kriminalisering av korruption. *Punkten 1.a* avser brottets s.k. aktiva sida, och *punkten 1.b* dess s.k. passiva sida. Enligt *punkten 1.a* skall varje konventionsstat straffbelägga att utlova, erbjuda eller lämna en offentlig tjänsteman, direkt eller indirekt, en otillbörlig förmån för tjänstemannen eller annan person för att tjänstemannen skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten. I *punkten 1.b* stadgas att konventionsstaterna skall kriminalisera en offentlig tjänstemans begäran om eller mottagande av, direkt eller indirekt, en otillbörlig

förmån för sig själv eller för annan person eller enhet för att tjänstemannen skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten. Av *punkten 2* följer en skyldighet att pröva frågan om att vidta erforderliga åtgärder för att straffbelägga gärningar som avses i punkten 1 när en utländsk offentlig tjänsteman eller internationell tjänsteman är delaktig, liksom att pröva frågan om att straffbelägga andra former av korruption. Bestämmelsen berör för svenskt vidkommande två olika straffstadganden; bestickning enligt 17 kap. 7 § brottsbalken och mutbrott enligt 20 kap. 2 § samma balk.

Enligt 17 kap. 7 § brottsbalken döms för bestickning den som till arbetstagare eller annan som avses i 20 kap. 2 § lämnar, utlovar eller erbjuder muta eller annan otillbörlig belöning för denne själv eller annan.

Enligt 20 kap. 2 § första stycket samma balk döms arbetstagare för mutbrott om han eller hon, för sig själv eller för annan, tar emot, låter att sig utlova eller begär muta eller annan otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning. I andra stycket utvidgas kretsen av mottagare till andra än arbetstagare. Tillämpningsområdet enligt 20 kap. 2 första stycket brottsbalken är inte begränsat till svenska arbetstagare. Bestämmelsen har i denna del extraterritoriell tillämpning. Svensk rätt straffbelägger således även utländsk arbetstagare som låter sig mutas, liksom bestickning av en sådan person, oavsett om denne är i offentlig eller privat tjänst. Även bl.a. främmande stats ministrar, ledamöter av främmande staters lagstiftande församlingar eller någon annan som, utan att ha sådan anställning eller uppdrag, utövar främmande stats myndighet omfattas av den krets där bestickning kan föranleda straffansvar.

Genom en lagändring 1999 utvidgades beskrivningen av den brottsliga gärningen till att omfatta även situationer där mutan tillfaller annan än den vars tjänsteutövning påverkas av mutan (prop. 1998/99:32 s. 91 ff.). Ändringarna föranleddes framförallt av Sveriges tillträde till vissa internationella konventioner (EU:s korruptionsprotokoll, EGT nr C 313, 23.10.1996, EU:s korruptionskonvention, EGT nr C 195, 25.6.1997, och OECD-konventionen om bestickning av utländska offentliga tjänstemän i internationella affärsförbindelser). För ansvar krävs numera inte att förmånen rent fysiskt lämnas till befattningshavaren för vidarebefordran till tredje man. Ansvar för bestickning inträder också om förmånen lämnas direkt till någon annan fysisk eller juridisk person.

Genom de ändringar som gjordes år 1999 får Sveriges ovan angivna straffstadganden anses uppfylla konventionsåtagandena i punkten 1. Någon ändring av bestämmelserna är således inte nödvändig. Av det ovan anförda framgår att Sverige, som en följd av Sveriges internationella åtaganden på området, redan anpassat lagstiftningen i enlighet med punkten 2 på ett sätt som straffbelägger gärningar enligt punkt 1 när vissa internationella och utländska offentliga tjänstemän är inblandade. Någon ändring med anledning av denna konventionsbestämmelse ter sig inte nödvändig, även om frågan kan bli föremål för närmare överväganden i ett senare sammanhang.

Av *punkten 3* följer ett åtagande att vidta erforderliga åtgärder för att straffbelägga personers delaktighet som medbrottslingar i gärningar som är straffbelagda i artikeln. I bestämmelsen preciseras inte vilken typ av delaktighet i brottsligheten som skall kriminaliseras. Av medverkansbestämmelserna i 23 kap. 4 § brottsbalken följer att såväl en gärningsmans

som anstiftares eller medhjälparens handlingar är straffbelagda. Om exempelvis en muta lämnas till tredje man, kan mottagaren straffas för medverkan till brottet, förutsatt att sedvanliga uppsåtskrav är uppfyllda (se prop. [1998/99:32] s. 93). Mot denna bakgrund och då artikeln inte närmare preciserar vad för slags delaktighet som skall kriminaliseras, görs här bedömningen att svensk rätt uppfyller denna konventionsregel.

I *punkten 4* anges vad som skall förstås med uttrycket offentlig tjänsteman i bl.a. punkt 1. Någon definition av offentlig tjänsteman finns inte i svensk rätt. Det kan dock konstateras att de svenska mut- och bestickningsbestämmelserna tar sikte på en långt vidare personkrets än förevarande bestämmelse i konventionen. Definitionen föranleder således inte någon ändring av den svenska lagstiftningen.

6.1.4 Artikel 23 (hinder mot rättvisan)

Artikel 23 behandlar kriminalisering av hinder mot rättvisan. Artikeln tar i *punkt a* sikte på att någon uppsåtligen på olika sätt vidtar åtgärder för att förmå någon att avge falskt vittnesmål.

Enligt svensk rätt gäller att den som uppsåtligen under vittnesed lämnar någon osann uppgift eller förtiger sanningen döms för mened enligt 15 kap. 1 § brottsbalken. För att straff för mened skall kunna komma i fråga fordras att en utsaga avgetts under laga ed. Straffansvaret är emellertid inte begränsat till den som avlagt eden. Enligt 23 kap. 4 § brottsbalken kan även annan medverkande än gärningsmannen att fälla till ansvar, nämligen för anstiftan av eller medhjälp till mened. Straff stadgas också för förberedelse till mened och för sådan stämpling som innebär att någon söker anstifta till mened, se 15 kap. 15 § brottsbalken.

När det gäller sådana gärningar som enligt punkt a innefattar förespeglande, erbjudande eller lämnande av oberättigade förmåner till personer som inte avlägger ed, kan förfarandet knappast aktualisera ansvar varken för stämpling eller anstiftan till mened. Förfarandet innebär vidare inte något negativt för den berörde varför inte heller övergrepp i rättssak eller försök därtill kan bli tillämpligt (se Heuman, SvJT 1983 s. 682). Här måste dock anmärkas att i den mån åtgärden syftar till att antingen en gärningsman skall undgå straffansvar, eller att en oskyldig person felaktigt skall straffas, ett straffansvar i stället torde kunna aktualiseras jämlikt bestämmelserna i 17 kap. 11 § respektive 15 kap. 8 § brottsbalken enligt vad som utvecklas nedan.

Punkten a kan sägas innehålla vissa krav på att det i konventionsstaterna skall finnas ett straffrättsligt skydd för intresset av att den som utför talan eller avger utsaga vid domstol eller myndighet inte påverkas på ett otillbörligt sätt. I svensk rätt återfinns sådana bestämmelser i 17 kap. 10 § brottsbalken. För brottet övergrepp i rättssak döms bl.a. den som med våld eller hot om våld angriper någon för att denne hos en myndighet gjort en anmälan eller t.ex. avlagt vittnesmål eller för att hindra denne från en sådan åtgärd. Detsamma gäller den som med någon annan gärning som medför exempelvis lidande eller skada, eller med hot om en sådan gärning angriper någon för att denne avlagt t.ex. vittnesmål, eller för att hindra honom eller henne från att avge en sådan utsaga. De förhållanden som avses i bestämmelsen omfattar såväl vittnesmål som

partsutsagor. Vidare avses en utsaga som någon avger i annan egenskap än som vittne hos en offentlig myndighet för att åstadkomma utredning. Alla s.k. förhörspersoner åtnjuter således skydd mot varje gärning som medför lidande, skada eller olägenhet eller hot därom. Det mer inskränkta skyddet, som förutsätter att övergreppet innefattar våld eller hot om våld, tillkommer också andra som vid domstol eller annan myndighet för talan för sig själva eller någon annan, dvs. parter som inte är förhörspersoner samt ombud. Även de som anhängiggör en sak genom anmälan till domstol, polis eller annan myndighet, s.k. anmälare, åtnjuter detta inskränkta skydd. Skyddet omfattar dessutom blivande parter, ombud och anmälare. Brottbeskrivningen avseende övergrepp i rättssak har i sak varit oförändrad sedan brottsbalkens tillkomst. Straffskalan har dock ändrats vid ett flertal tillfällen, senast genom SFS 2002:117 (prop. 2001/02:59, bet. 2001/02:JuU12, rskr. 2001/02:164).

Enligt punkten a skall det också finnas ett skydd mot brott som riktas mot statens brottsutredande verksamhet. Enligt bestämmelserna i 17 kap. 11 § brottsbalken om skyddande av brottsling är det bl.a. straffbelagt att dölja den som förövat brott, hjälpa honom eller henne att undkomma, undanröja bevis om brottet eller på annat dylikt sätt motverka att det uppdragas eller beivras. De gärningar som är straffbelagda utmärks av att de är ägnade att försvåra att en brottsling drabbas av ansvar. En sådan gärning kan vara inriktad på att brottslingen blir svåråtkomlig för straffrättsskipningen eller på att hans eller hennes brottslighet i allt fall blir svår att beivra. En gärning som till sin typ är vad som enligt 17 kap. 11 § brottsbalken skall anses utgöra döljande av brottslighet består i att undanröja bevis om brott eller att på annat dylikt sätt motverka att brott uppdragas eller beivras. Brottet kan alltså begås genom att bevis förvanskas. Också tillskapande av falskt bevis faller in under paragrafen när förfarandet ryms under uttrycket annat dylikt sätt, vilket det i regel gör. Här för krävs inte som i nedannämnda brottet bevisförvanskning i 15 kap. 8 § brottsbalken, att det tillskapade beviset åberopas. Det sammanhänger med att vad straffbudet avser att värna om är möjligheterna till en allsidig och pålitlig utredning om det begångna brottet, inte som brottet bevisförvanskning i 15 kap. 8 § brottsbalken att skydda oskyldig mot risken att bli fälld till ansvar. Till sistnämnda brott har förts bl.a. förvanskande av bevis och åberopande av falskt bevis men endast om gärningen sker med uppsåt att oskyldig skall bli fälld till ansvar. Här skall alltså oskyldiga skyddas mot gärningar som medför risk att de skall bli fällda till ansvar. Vad som därutöver är straffbelagt återfinns således i ovannämnda 17 kap. 11 § brottsbalken. Det kan i sammanhanget nämnas att vissa bevismedel har försetts med särskilt straffskydd, varför angrepp mot dem inte faller under förevarande lagrum. För förfalskning och osann försäkran eller osant intygande är straff stadgat i 14 kap. och 15 kap. brottsbalken och även för begagnande av där avsedda objekt. Också att påkalla vittnesförhör eller att bearbeta vittne faller, i den mån det är straffbart under 15 kap., inte under 17 kap. 11 § brottsbalken. Vad som i 17 kap. 11 § brottsbalken avses är manipulationer med indicier i allmänhet (jfr. Heuman a.a. s. 669 ff.).

Av det som anförts ovan följer att det förfarande som beskrivs i punkten a i dag är kriminaliserat i svensk rätt genom bestämmelserna om förberedelse, stämpling och anstiftan till mened, beroende på om falskt vitt-

nesmål slutligen faktiskt avläggs. Vad gäller användande av bl.a. hot mot personer som inte avlagt laga ed för att förmå dem att avge falskt vittnesmål blir i stället bestämmelserna om övergrepp i rättssak tillämpliga. De gärningar som tar sikte på att ta fram bevis i ett rättslig förfarande är, beroende på omständigheterna, kriminaliserade i svensk rätt genom bestämmelserna om skyddande av brottsling och bevisförvanskning.

Sammantaget torde svensk rätt få anses ge ett sådant skydd som förutsätts enligt konventionen. Något behov av att utvidga de svenska straffbestämmelser som finns på detta område synes inte finnas.

Punkten b avser kriminalisering av bruk av fysiskt våld, hot eller skrämning för att ingripa i en domares eller rättsvårdande befattningshavares tjänsteutövning i samband med brott som täcks av konventionen. Det anges att förevarande punkt skall inskränka konventionsstaternas rätt att i lagstiftningsvägen beskydda andra kategorier av offentliga tjänstemän.

Punkten b aktualiserar bestämmelser i svensk rätt som tar sikte på att skydda domstolsförhandlingar och tjänstemännens handläggning där. Skyddet för domares och andra personers tjänsteutövning framgår av 17 kap. brottsbalken. Där straffbeläggs, såsom våld eller hot mot tjänsteman, gärningar innebärande att någon med våld eller hot om våld förgriper sig på någon i hans eller hennes myndighetsutövning eller för att tvinga till eller hindra honom eller henne från åtgärd däri eller hämnas för sådan åtgärd. Detta gäller också motsvarande angrepp mot den som tidigare utövat myndighet för vad denne däri gjort eller underlåtit (17 kap. 1 § brottsbalken). Om någon på annat sätt än vad nu sagts, men i samma syfte, otillbörligen företar gärning som för den angripne medför lidande, skada eller olägenhet, eller hotar därmed kan ansvar för förgripelse mot tjänsteman aktualiseras (17 kap. 2 § brottsbalken). Om ingen av dessa bestämmelser blir aktuella, men någon satt sig till motvärn eller eljest med våld sökt hindra någon i dennes myndighetsutövning, kan denne dömas för våldsamt motstånd (17 kap. 5 § brottsbalken).

Bestämmelserna i 16 kap. 4 § brottsbalken om störande av förrättning som skyddar domstolsförhandlingar kan också nämnas i sammanhanget. Där framgår att den som genom våldshandling eller oljud eller på annat dylikt sätt stör eller söker hindra domstols förhandling gör sig skyldig till brottet störande av förrättning. Det kan här också erinras om att 9 kap. 5 § rättegångsbalken stadgar penningböter för den som vid sammanträde inför rätten stör förhandlingen eller bryter mot föreskrift som meddelats för ordningens upprätthållande och för den som muntligen inför rätten uttalar sig otillbörligt.

Den svenska lagstiftningen får anses uppfylla konventionens krav på straffrättsligt skydd för domares och rättsvårdande tjänstemäns myndighetsutövning.

6.2 Åtgärder för att bekämpa penningtvätt och korruption

Regeringens bedömning: Konventionens bestämmelser om bekämpning av penningtvätt och korruption föranleder inte några lagstiftningsåtgärder.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Delar bedömningen eller har inga invändningar mot den. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* har föreslagit att rapporteringsplikten i lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt kan utökas till att avse även skadeförsäkringsbolag för att i största möjliga utsträckning uppfylla artikel 7.

Skälen för regeringens bedömning: I *artiklarna 7 och 9* behandlas olika former av övervakning och kontroll på penningtvättområdet respektive korruptionsområdet. Dessa regler har karaktär av rekommendationer och innebär således inte några krav på lagstiftningsåtgärder.

I anslutning till artikel 7.1.a kan det påpekas att lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt (penningtvättlagen) innehåller en skyldighet för de finansiella företag som omfattas av lagen att identifiera sina kunder. Lagen innebär också att dessa institut åläggs att lämna uppgifter till behörig myndighet (Rikspolisstyrelsen eller den polismyndighet som regeringen bestämmer) om alla omständigheter som kan tyda på penningtvätt. De företag som omfattas av 2 § första stycket penningtvättslagen får med stöd av lagen (1999:163) om penningtvätsregister, för att förhindra att de medverkar vid transaktioner som utgör penningtvätt och för att kunna uppfylla sin uppgiftsskyldighet, föra register över sådana uppgifter som företaget lämnat med stöd av 9 § andra stycket penningtvättlagen. Registermöjligheten omfattar dels alla omständigheter som kan tyda på penningtvätt och som företaget på eget initiativ lämnar till behörig myndighet, dels de ytterligare uppgifter företaget lämnat på begäran av myndigheten och som behövs för den aktuella utredningen om penningtvätt.

Den funktion Finanspolisen, som utgör en särskild enhet under Rikskriminalpolisens kriminalunderrättelsetjänst, har på penningtvättsområdet kan sägas svara mot det i artikel 7.1.b föreslagna underrättelseorganet. I det sammanhanget kan nämnas att Finanspolisen samarbetar såväl på ett nationellt plan med bl.a. Ekobrottsmyndigheten, Skattemyndigheten, Finansinspektionen, Patent- och registreringsverket, som på ett internationellt plan med bl.a. Europol, Interpol, FATF (Financial Action Task Force on Money Laundering) och EGMONT Group.

6.3 Regler om juridiska personers ansvar

Regeringens bedömning: Konventionens bestämmelser om juridiska personers ansvar föranleder inte några lagstiftningsåtgärder.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: I stort sett samtliga remissinstanser delar bedömningen eller har inget att erinra. *Helsingborgs tingsrätt* ifrågasätter dock om företagsbotsystemet uppfyller konventionens krav och om företagsbotsystemet är ett adekvat system för att komma till rätta med den problematik Palermokonventionen syftar till att lösa. Enligt tingsrättens uppfattning uppstår särskilda problem när den juridiska personen utåt sett bedriver en seriös verksamhet som täckmantel för den organiserad brottslighet. Tingsrätten frågar sig om det inte krävs ett närmare övervägande om straffansvar för juridiska personer åtminstone i samband med organi-

serad brottslighet, för att koppla ansvaret till någon form av medverkansansvar.

Prop. 2002/03:146

Skälen för regeringens bedömning: Bestämmelsen i *artikel 10* om juridiska personers ansvar har givits en mycket generell utformning. I bestämmelsen anges att artikeln skall genomföras i enlighet med grundsatserna i nationell lagstiftning. Konventionsstaterna får mot denna bakgrund anses ha givits stor frihet att tolka bestämmelsen när de skall genomföra den i nationell lagstiftning.

I 36 kap. 7–10 §§ brottsbalken återfinns bestämmelser om företagsbot. Av dessa följer att för brott som har begåtts i utövningen av näringsverksamhet kan näringsidkaren åläggas företagsbot. Det gäller under förutsättning dels att brottsligheten inneburit ett grovt åsidosättande av de särskilda skyldigheter som är förenad med verksamheten eller annars är av allvarligt slag, dels att näringsidkaren inte har gjort vad som skäligen kunnat krävas för att förebygga brottsligheten. Regelverket innehåller också bl.a. bestämmelser om hur företagsbotens storlek skall bestämmas och jämningsbestämmelser.

Institutet företagsbot torde enligt regeringens bedömning, oaktat *Helsingborgs tingsrätt* påpekanden, väl täcka de åtaganden som följer av artikel 10, och några lagstiftningsåtgärder i denna del bedöms inte vara erforderliga.

6.4 Lagföring, rättegång och påföljder

Regeringens bedömning: Konventionens bestämmelser om lagföring, rättegång och påföljder föranleder inte några lagstiftningsåtgärder.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna delar bedömningen eller har inte haft någon erinran mot den.

Skälen för regeringens bedömning: *Artikel 11.1*, av vilken följer ett åtagande för konventionsstaterna att belägga brott enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23 med straff som tar hänsyn till brottens allvarliga art, är allmänt hållen och några lagstiftningsåtgärder är inte påkallade.

Bestämmelsen i *artikel 11.2* har hämtat mönster från narkotikabrottskonventionen och gäller för svenskt vidkommande möjligheterna att meddela åtalsunderlåtelse. Innebörden av artikeln är att dessa möjligheter skall utnyttjas restriktivt. Allmänna bestämmelser i svensk lagstiftning om åtalsunderlåtelse finns i 20 kap. 7 § och 7 a § rättegångsbalken. När det gäller brott som någon har begått före fyllda arton år finns särskilda bestämmelser i lagen (1964:167) om unga lagöverträdare. I praktiken är utrymmet att meddela åtalsunderlåtelse i fråga om brottslighet enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23 mycket litet, i vart fall om inte lagföring för annan brottslighet sker. Svensk lagstiftning får därför anses vara förenlig med bestämmelsen.

Artikel 11.3 berör svenska bestämmelser om möjligheterna att frige personer som frihetsberövats i anledning av misstanke om brott i avvaktan på huvudförhandling i tingsrätt eller hovrätt. Enligt 24 kap. 1 § rättegångsbalken kan en person som är misstänkt för ett brott för vilket ett år eller mer är föreskrivet häktas bl.a. om det finns risk för att han eller hon

avviker eller på något annat sätt undandrar sig lagföring eller straff. Enligt en särskild bestämmelse i 24 kap. 2 § samma balk kan också, oberoende av brottets beskaffenhet, en person med hemvist utomlands häktas om det finns risk för att han eller hon undandrar sig lagföring eller straff genom att lämna Sverige. Om det finns skäl att häkta någon, får han eller hon anhållas av åklagare i avvaktan på rättens prövning av häktningsfrågan. Inte minst mot bakgrund av att det i artikeln föreskrivs att regleringen skall stå i överensstämmelse med nationell lagstiftning och att vederbörlig hänsyn skall tas till rätten till försvar, får möjligheterna den svenska lagstiftningen erbjuder för att säkerställa lagföring anses svara mot artikelns krav.

I *artikel 11.4* behandlas möjligheterna till frigivning för de personer som dömts för brott enligt konventionen. Bestämmelsen tycks dock föresätta en ordning som innebär att en prövning görs i det enskilda fallet. Den tar således inte sikte på rättsystem som, i likhet med det svenska, bygger på principen om obligatorisk frigivning efter viss tid. Eftersom det i konventionstexten inte ställs upp något krav på ett annat system än det Sverige tillämpar torde någon svensk lagstiftningsåtgärd inte fordras.

Enligt *artikel 11.5* skall konventionsstaterna i sin nationella lag, när så är lämpligt, införa en lång preskriptionstid för brott enligt konventionen. Preskriptionstiderna enligt 35 kap. brottsbalken utgår från hur strängt straff som kan följa på brottet. Så länge straffskalorna för de brott som täcks av konventionen får anses godtagbara ur svensk synvinkel, föranleder stadgandet inte någon lagstiftningsåtgärd. När det sedan gäller förlängning av preskriptionstiden i de fall gärningsmannen undandragit sig lagföring kan det anföras dels att det endast behöver ske när konventionsstaterna anser det lämpligt, dels att den svenska regleringen i 35 kap. 1 § brottsbalken innebär att preskriptionstiden förlängs om någon undandrar sig lagföring sedan han eller hon fått del av åtal eller en gång häktats. Konventionens krav på en tillräckligt lång preskriptionstid får därmed anses uppfyllda. *Artikel 11.6*, som handlar om vissa förbehåll för nationell lag, har sin motsvarighet i narkotikabrottskonventionen och föranleder inte något särskilt påpekande här.

6.5 Förverkande och beslag

Regeringens bedömning: Konventionens bestämmelser om förverkande och beslag föranleder inte några lagstiftningsåtgärder.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Med något undantag delar samtliga remissinstanser bedömningen eller har inte haft något att erinra mot den. *Helsingborgs tingsrätt* menar dock att det framstår som tveksamt om den nuvarande regleringen medger förverkande av avkastning från brottsligt förvärvat egendom.

Skälen för regeringens bedömning: I anledning av föreskrifterna i *artikel 12.1*, om att konventionsstaterna skall se till att vinning från brott, samt hjälpmedel som används vid brott m.m. skall kunna förklaras förverkat, kan följande sägas. Allmänna regler om förverkande finns i 36 kap. brottsbalken. Enligt 1 § skall utbyte av brott enligt balken förklaras

förverkat, om det inte är uppenbart oskäligt. Detsamma gäller ersättning för kostnader i samband med ett brott (förlag), om mottagandet av ersättningen utgör brott enligt balken. I stället för det mottagna får dess värde förverkas. Utbyte av brott avser alltså såväl den konkreta egendom som mottagits som värdet av det mottagna. Förverkande av utbyte enligt denna bestämmelse kan således alternativt ske genom sak- eller värdeförverkande. Om egendomen finns i behåll bör dock i allmänhet denna förverkas och inte värdet (prop. 1968:79 s. 47). I 2 § föreskrivs att egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt brottsbalken eller som frambragts genom sådant brott för förklaras förverkad, om det är påkallat för att förebygga brott eller om det annars föreligger särskilda skäl. Förverkande kan också komma i fråga beträffande egendom, vars användande utgör brott eller egendom med vilken någon i annat fall har tagit brottslig befattning. Detta gör förverkande möjligt bl.a. i fall då det föreligger sådan befattning med t.ex. dyrkar eller förfalskningsverktyg som enligt 23 kap. 2 § brottsbalken utgör straffbelagd förberedelse. På samma sätt som i fråga om utbyte av brott kan i stället för egendomen dess värde förklaras förverkat. I 3 § ges vissa särskilda regler om förverkande i fall då något brott ännu inte har ägt rum. Sålunda får förverkande beslutas i fråga om föremål som på grund av sin särskilda beskaffenhet och omständigheterna i övrigt kan befaras komma till brottslig användning. Bestämmelsen tar således sikte på typiska brottsverktyg. Under vissa förutsättningar kan också föremål som är ägnade att användas som vapen mot liv eller hälsa eller som hjälpmedel vid skadegörelse förverkas. Eftersom 3 § tar sikte på förverkande av särskilt farliga föremål, gäller att förverkande kan ske endast av föremålet i fråga och inte av dess värde.

Bestämmelserna i 1 och 2 §§ i 36 kap. brottsbalken gäller endast i fråga om brott enligt brottsbalken. Motsvarande förverkandebestämmelser återfinns emellertid i viss specialrättslig lagstiftning, t.ex. narkotikastrafflagen (1968:64). Till skillnad från 1 och 2 §§ är 3 § tillämplig även när det gäller brott enligt andra författningar än brottsbalken.

Som ovan nämnts antog Europarådets ministerråd 1990 en konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott (förverkandekonventionen). Artikel 2 i förverkandekonventionen innehåller bestämmelser om åtgärder för förverkande som skall antas på nationell nivå. Punkten 1 anger att varje part skall anta sådana lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som kan vara nödvändiga för att kunna förverka hjälpmedel vid brott och vinning av brott eller egendom vars värde motsvarar sådan vinning. Någon begränsning till vissa brott görs inte. I samband med att Sverige ratificerade förverkandekonventionen avgav Sverige bl.a. förklaringen att artikel 2 endast skall tillämpas på utbyte av brott och sådana hjälpmedel vid brott som kan förverkas enligt bestämmelserna i brottsbalken, narkotikastrafflagen (1968:64) eller lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel (prop.1995/96:49, bet. 1995/96:JuU10, rskr. 1995/96:59 samt SÖ 1996:19). Konventionen trädde för Sveriges del i kraft den 1 november 1996.

EU:s ministerråd för rättsliga och inrikes frågor antog den 3 december 1998 en gemensam åtgärd om penningtvätt, identifiering, spårande, spårande, beslag och förverkande av hjälpmedel och vinning av brott (EGT L 333, 9.12.1998 s. 1). Åtgärden kompletterar förverkandekonventionen genom att medlemsstaterna i den gemensamma åtgärden åtar sig bl.a. att

se till att deras lagstiftning om penningtvätt och förverkande är mer generell tillämplig och inte begränsad till vissa brott eller brottstyper. I betänkandet Effektivare förverkandelagstiftning (SOU 1999:147), som avlämnades den 25 januari 2000, lämnar Förverkandeutredningen förslag till de lagändringar som krävs för att Sverige skall kunna begränsa reservationen till förverkandekonventionens artikel 2 i enlighet med åtagandet i den gemensamma åtgärden. Förverkandeutredningens förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Palermokonventionens förverkandebestämmelser i artikel 12.1 har hämtat mönster från narkotikabrottskonventionen. Snarlika förverkandebestämmelser återfinns i Europarådets förverkandekonvention. Som redovisats ovan (avsnitt 6.1) bedöms samtliga som brott betraktade gärningar enligt Palermokonventionen motsvaras av handlingar som är belagda med straff enligt brottsbalken, vilket gör förverkandebestämmelserna i 36 kap. 1 och 2 samt 3 §§ brottsbalken tillämpliga på brottsliga gärningar enligt Palermokonventionen. I enlighet med de överväganden som gjordes beträffande förverkandekonventionen (se prop. 1995/96:49 s. 10–11) blir slutsatsen här att Palermokonventionens bestämmelser i artikel 12.1 inte leder till något behov av förändrad lagstiftning för svenskt vidkommande.

Föreskrifterna i *artikel 12.2* om åtgärder för att föremål skall kunna identifieras, spåras, spärras eller tas i beslag uppfylls för svensk del genom bestämmelserna i rättegångsbalken om beslag och husrannsakan.

Bestämmelserna i *artiklarna 12.3, 12.4 och 12.5* tar sikte på fall där föremålet i fråga inte finns i behåll varför beslag i praktiken inte är möjligt att göra (jfr. vad som ovan sagts om artikel 12.2). För dessa fall aktualiseras i stället rättegångsbalkens bestämmelser om kvarstad. Artiklarna har motsvarigheter i FN:s narkotikabrottskonvention. Frågan om Sveriges tillträde till den konventionen behandlas i prop. 1990/91:127. När det gäller de krav som narkotikabrottskonventionen ställer på de nationella förverkandereglerna anförde departementschefen följande (a. prop. s. 26).

”Som jag har nämnt ger såväl narkotikastrafflagen som brottsbalken möjligheter att i stället för viss egendom förverka egendomens värde. Därigenom är möjligt att förverkande kan ske trots att egendomen t.ex. efter försäljning inte längre går att komma åt. Genom dessa bestämmelser tillgodoses narkotikakonventionens krav på förverkande i det fall egendomen omsatts till annan egendom.

När det gäller möjligheterna att förverka intäkter från egendom som härrör från brott har under remissbehandlingen satts i fråga om svensk rätt ger möjlighet till förverkande i den utsträckning som konventionen kräver. Därvid har påpekats att konventionen föreskriver att förverkande skall ske av intäkter eller annat utbyte som härrör från egendom med vilken vinningen har blandats och att det då också skulle kunna gälla egendom som inte kan hänföras till brottslig verksamhet.

För egen del menar jag att hänvisningen i konventionen till att förverkande i dessa fall skall kunna ske på samma sätt och i samma omfattning som vinning, måste tolkas så att förverkande skall kunna ske till den del som motsvarar vinningen. Det ger de svenska förverkandereglerna utrymme för.

Några remissinstanser har anförts att det är tveksamt om svensk rätt alls ger möjligheter till att förverka avkastning från brottsligt förvärvat egendom.

Frågan berördes vid tillkomsten av förverkandebestämmelserna i 36 kap. brottsbalken. I det lagstiftningsärendet anförde lagrådet att be-

tänkligheter mot att förverka även avkastning av brottsligt åtkommen egendom förlorade i styrka genom att det alltid stod öppet för domstolen att underlåta förverkande eller låta förverkandet endast bli partiellt. Enligt lagrådet borde frågan kunna överlämnas åt rättstillämpningen utan några uttryckliga regler i lagtexten (prop. 1968:79 s. 76 f.)

Förverkandebestämmelserna utesluter således inte att även avkastning kan förverkas. Avgörandet torde få bero på omständigheterna i det enskilda fallet. Enligt min mening finns det i nuvarande läge inte behov av någon lagändring. I det fall det i framtiden visar sig att nuvarande regler är otillräckliga, får frågan tas upp för nytt övervägande.”

Slutsatsen som får dras här är att förverkandebestämmelserna i och för sig medger att förverkande av avkastning sker, låt vara att praxis på området är mycket knapphändig. Med denna utgångspunkt torde nuvarande lagstiftning vara tillräcklig för att tillgodose de krav Palermokonventionen ställer i detta avseende.

Föreskrifterna i *artikel 12.6* bedöms vara uppfyllda i svensk rätt. Här finns inte några särskilda begränsningar som hindrar att handlingar som rör ekonomiska förhållanden tas i beslag om de har betydelse för utredning om brott.

Den icke-tvingande bestämmelsen i *artikel 12.7* är hämtad från FN:s narkotikabrottskonvention. Som framgår av redogörelsen ovan gäller i dag för svensk del att utbyte av brott endast kan förklaras förverkat för det fall åklagaren kan visa att utbytet härrör från ett eller flera konkreta brott. I propositionen som följde på narkotikabrottskonventionen anfördes att någon ändring av den nuvarande ordningen inte bör ske (prop. 1990/91:127 s. 28). Det bör dock nämnas att Förverkandeutredningen i betänkandet Effektivare förverkandelagstiftning föreslår en ny förverkandeform, s.k. utvidgat förverkande. Förslaget innebär att bevisbördan som f.n. råder görs något lättare. Förslaget innebär i korthet att om någon döms för viss närmare angiven vinningsbrottslighet av allvarlig beskaffenhet; grov oredlighet mot borgenärer, bokföringsbrott som är grovt, narkotikabrott, grovt skattebrott eller grov varusmuggling, skall värdet av lagöverträdarens egendom kunna förverkas till den del åklagaren förmår göra sannolikt att egendomen härrör från brottslig verksamhet eller annars motsvarar utbyte av sådan verksamhet. Majoriteten av remissinstanserna har ställt sig positiva till utredningens förslag om utvidgat förverkande. Många remissinstanser har emellertid synpunkter på konstruktionen av det föreslagna förverkandeinstrumentet och på enskildheter som rör detta.

Danmark presenterade under sitt ordförandeskap ett förslag till rambeslut inom EU angående förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott. Förslaget innehöll bl.a. bestämmelser om s.k. utvidgat förverkande (se faktapromemoria 2001/02:FPM119). Vid råds-mötet den 19 december 2002 nåddes en politisk överenskommelse om innehållet i rambeslutet. Frågan om det svenska lagstiftningsbehovet med anledning av rambeslutet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Även bestämmelsen om tredje mans rättigheter i *artikel 12.8*, varigenom konventionsstaterna ges utrymme för nationella regler om godtrosvärv, och *artikel 12.9* om att åtgärder skall definieras och genomföras enligt nationell lag är hämtade från 1988 års narkotikabrottskonvention.

Skäl att ändra lagstiftningen på grund av denna artikel bedöms inte föreligga.

Regeringens bedömning: Konventionens bestämmelse om internationellt samarbete om förverkande föranleder inte några lagstiftningsåtgärder.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna delar bedömningen eller inte haft något att erinra mot den.

Skälen för regeringens bedömning: I *artikel 13* behandlas internationellt samarbete i fråga om förverkande av vinning av brott, egendom, utrustning eller andra hjälpmedel. Samarbetet förutsätter att det rör sig om ett brott som täcks av konventionen samt att den ansökande staten har jurisdiktion över brottet. I annat fall kan den anmodade staten vägra samarbete (*punkten 7*). Artikeln omfattar samarbete med att såväl säkerställa att ett framtida beslut om förverkande kan verkställas (*punkten 2*) som att verkställa ett slutligt beslut om förverkande (*punkten 1*). Beträffande det senare fallet anvisar konventionen två möjligheter. Det ena alternativet är att den anmodade konventionsstaten vidarebefordrar framställningen till sina behöriga myndigheter för att utverka ett förverkandebeslut och, om ett sådant beslut meddelas, verkställa detta. Den andra möjligheten är att ett beslut om förverkande utfärdat av den begärande konventionsstaten vidarebefordras av den anmodade konventionsstaten till dess myndigheter för verkställighet.

Under vilka förutsättningar som samarbete skall ske framgår av *punkten 4* i artikel 13. I denna bestämmelse anges att de åtgärder en anmodad stat vidtar skall ske enligt nationell lag och andra internationella överenskommelser som gäller mellan den begärande och anmodade staten. Därutöver anges i *punkten 3* i samma artikel att artikel 18 i konventionen, som behandlar internationell rättslig hjälp i brottmål, skall gälla i tillämpliga delar. De bestämmelser som kan bli aktuella att tillämpa i artikel 18 torde främst vara vissa förfaranderegler, t.ex. till vilken myndighet en framställning skall ske eller vad en ansökan skall innehålla. I *punkten 3* finns en kompletterande bestämmelse om vad en framställning skall innehålla utöver vad som anges i artikel 18 *punkten 15*.

I lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetslagen) finns bestämmelser om verkställighet av utomnordiska domar och beslut, t.ex. beslut om att egendom skall förverkas. En verkställighet av ett beslut om förverkande enligt internationella verkställighetslagen förutsätter att det finns ett avtal om ett sådant samarbete mellan Sverige och den andra staten. Internationella verkställighetslagen blir tillämplig på en internationell överenskommelse efter regeringens förordnande härom (se 1 §). Regeringen kan i förordningen (1977:178) med vissa bestämmelser om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom närmare föreskriva tillämpningen av konventionens bestämmelser i nu aktuell del.

I 5 och 6 §§ internationella verkställighetslagen finns bestämmelser om under vilka förutsättningar en utländsk dom eller beslut kan verkställas i Sverige. Ett krav är att gärningen som domen eller beslutet avser motsvarar ett brott enligt svensk lag (jfr. *punkten 7*). Ett annat krav är att gärningen inte får utgöra ett politiskt eller militärt brott. Preskription enligt

svenska regler får inte ha inträtt. En verkställighet behöver inte heller ske om det skulle vara oförenligt med grundläggande principer för den svenska rättsordningen. Mot bakgrund av att artikel 13 punkten 4 hänvisar till vad som gäller enligt en konventionsstats nationella lag och de fördrag som staten är bunden av, kan Sverige vid verkställighet av beslut om förverkande tillämpa de villkor som anges i internationella verkställighetslagen. Konventionens regler innebär således ingen inskränkning i detta avseende.

I 8–16 §§ internationella verkställighetslagen finns bestämmelser om förfarandet när ett utländskt beslut om förverkande skall verkställas i Sverige. Såväl sak- som värdeförverkande kan komma i fråga. En ansökan om verkställighet överlämnas till riksåklagaren som ansöker om rättens prövning. Rätten fattar sedan beslut om egendom skall förverkas (9 §). Detta beslut verkställs sedan av verkställande myndigheter. Sverige tillämpar således det förfarande som föreskrivs i artikel 13 punkten 1.a. Riksåklagaren kan i stället för att ansöka om rättens prövning själv pröva framställningen och utfärda ett strafföreläggande (16 §). Konventionen innebär inga förändringar i det sätt på vilket Sverige prövar en framställning om verkställighet av förverkande.

I förhållande till de nordiska staterna finns regler om verkställighet i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff (nordiska verkställighetslagen). Enligt denna lag kan en dom varigenom egendom förverkats verkställas i Sverige. Några andra förutsättningar än att verkställighet skall ske enligt svensk lag föreskrivs inte. Palermokonventionen påverkar inte detta nordiska samarbete.

Enligt artikel 13 punkten 2 åtar sig konventionsstaterna att efter en ansökan vidta åtgärder för att säkerställa att ett beslut om förverkande i ett senare skede kan verkställas. Möjligheterna för svenska myndigheter att använda sig av tvångsmedel, bl.a. kvarstad och beslag, i detta syfte på begäran av en annan stat regleras i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. I 23 och 24 §§ i nämnd lag finns bestämmelser om beslag och kvarstad för att säkerställa verkställighet i Sverige av utländska förverkandebeslut. En förutsättning är att ett beslut om förverkande i ett senare skede kan verkställas i Sverige. Det innebär att de förutsättningar som gäller i internationella verkställighetslagen blir tillämpliga. Ett krav som kan nämnas är att den gärning som är aktuell skall motsvaras av ett brott enligt svensk lag, dvs. ett krav på dubbel straffbarhet. Med hänsyn till att det i artikel 13 punkten 4 anges att de åtgärder som skall vidtas i detta avseende skall följa bl.a. nationell rätt, innebär konventionen inte att några förändringar i lag behöver ske.

Sammanfattningsvis innebär artikel 13 i konventionen att några ändringar i svensk lag inte behöver ske rörande internationellt samarbete om förverkande.

Regeringens bedömning: Konventionens bestämmelser om förfogande över vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad föranleder inte några lagstiftningsåtgärder.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har delat bedömningen eller inte haft något att erinra mot den.

Skälen för regeringens bedömning: I *artikel 14* finns bestämmelser om förfogande över vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad. Till att börja med följer av *punkten 1* att vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad av en konventionsstat med stöd av artiklarna 12 och 13 i konventionen skall den staten ta hand om i enlighet med sin nationella lag och administrativa förfaranden. I *punkten 2* skapas emellertid en möjlighet för den stat som har verkställt ett beslut om förverkande efter en framställning från en annan stat enligt artikel 13 att dela med sig av den förverkande egendomen. En sådan delning förutsätter dels att den andra staten begär detta, dels att delning av egendom är tillåten enligt den verkställande statens lagstiftning. Enligt *punkten 3* finns en möjlighet för staterna att komma överens om att den förverkande egendomen kan fördelas på ett annat sätt. Dessa två sistnämnda bestämmelser är fakultativa och innebär inget åtagande för konventionsstaterna att dela med sig av egendomen.

De svenska bestämmelserna på området återfinns huvudsakligen i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. Av dessa bestämmelser följer att egendom som förklarats förverkad normalt skall säljas, antingen av den myndighet eller det bolag som regeringen bestämmer, eller genom den förvarande myndighetens försorg. Det som inbringas efter försäljning tillfaller staten.

När det gäller delning av förverkad egendom med andra stater finns en bestämmelse i 36 § internationella verkställighetslagen som reglerar denna fråga. Huvudregeln är att egendom eller dess värde som förverkas med stöd av internationella verkställighetslagen tillfaller staten. Regeringen kan dock efter begäran från den andra staten förordna om att egendomen eller dess värde helt eller delvis skall överlämnas till den stat som har begärt verkställighet av ett förverkandebeslut. I 5 kap. 11 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål finns det möjligheter att dela egendom som har förverkats genom ett svenskt avgörande till den stat som lämnat rättslig hjälp som avses i den lagen eller på annat sätt lämnat information eller bistånd som har haft betydelse för utredningen. Denna bestämmelse innebär således att syftet med punkten 3 i artikel 14 delvis är uppfyllt även om punkten 3 inte ålägger staterna att införa sådana möjligheter.

Sammanfattningsvis innebär artikel 14 inte något behov att göra ändringar i lag.

Regeringens bedömning: Svensk domsrätt föreligger i samtliga fall där konventionen kräver det, och i så gott som samtliga fall där en konventionsstat därutöver får fastställa domsrätt. Det behövs således inte någon lagändring för att tillgodose konventionens krav i denna del.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har delat bedömningen eller inte haft något att erinra mot den.

Skälen för regeringens bedömning: *Artikel 15.1.a* i konventionen motsvaras av 2 kap. 1 § brottsbalken enligt vilken det skall dömas efter svensk lag och vid svensk domstol för brott som har begåtts inom Sveriges territorium. Detsamma gäller om det är ovisst var brottet har förövats, men det finns skäl att anta att det har begåtts här.

Artikel 15.1.b motsvaras av 2 kap. 3 § brottsbalken. Enligt denna bestämmelse föreligger svensk domsrätt bl.a. om brottet har begåtts ombord på ett svenskt fartyg eller luftfartyg. Den svenska domsrätten sträcker sig dessutom längre och omfattar gärningar som, utanför ett fartyg eller luftfartyg, har begåtts i tjänsten av befälhavaren eller någon som tillhörde besättningen på ett sådant fartyg.

De nämnda bestämmelserna ger alltså domsrätt för de fall som är aktuella enligt konventionen. Här skall dock något nämnas om det krav på dubbel straffbarhet som finns i 2 kap. 2 § andra stycket brottsbalken. Enligt denna bestämmelse föreligger inte svensk domsrätt om gärningen är fri från ansvar enligt lagen på gärningsorten. Det finns också i samma stycke en särreglering för gärningar som begåtts inom ett område som inte tillhör någon stat. Från denna bortses dock i det följande. Enligt tredje stycket i samma paragraf får det inte dömas till en påföljd som är att anse som strängare än det svåraste straff som är stadgat för brottet enligt lagen på gärningsorten.

Alla konventionsstater är skyldiga att kriminalisera de handlingar som omfattas av artiklarna 5, 6, 8 och 23. Även i de stater som inte har tillträtt konventionen torde de gärningar som utgör brott enligt konventionen många gånger vara kriminaliserade. Skulle mot förmodan så inte vara fallet torde svensk domsrätt ändå föreligga i de allra flesta fall med stöd av 2 kap. 3 § brottsbalken. Enligt denna bestämmelse skall det för samtliga mycket grova brott och i vissa andra uppräknade situationer dömas efter svensk lag och vid svensk domstol utan hinder av kravet på dubbel straffbarhet.

Enligt 2 kap. 5 § brottsbalken gäller emellertid dessutom att åtal för brott som förövats utom riket i vissa fall kräver särskilt förordnande. Parlerkonventionen torde emellertid inte innebära någon förpliktelse att under alla förhållanden förordna om åtal i sådana situationer som omfattas av bestämmelserna. Flera länder tillämpar den s.k. opportunitetsprincipen vilket innebär att åklagaren har en diskretionär prövningsrätt i fråga om brott som hör under allmänt åtal. Denna prövningsrätt påverkas inte av konventionen. De fall då svensk lag kräver särskilt förordnande om åtal för brott begångna utomlands kan ses som undantag från den allmänna åtalsplikt som annars föreligger enligt svensk rätt. I dessa situa-

tioner gäller i stället en sådan diskretionär prövningsrätt som tillämpas generellt i vissa länder (jfr. prop. 1971:92 s. 55 ff.). Svensk lagstiftning får därför anses förenlig med konventionen på denna punkt.

Med hänvisning till det sagda bör det inte krävas någon lagändring för att tillgodose konventionens krav i denna del.

Enligt *artikel 15.3* är vidare alla konventionsstater förpliktade att, med hänsyn till vad som stadgas i artikel 16.10, vidta de åtgärder som krävs för att staten skall kunna utöva domsrätt beträffande brott enligt konventionen när den misstänkte förövaren befinner sig inom statens territorium och utlämning inte kan ske enbart av det skälet att den misstänkte är medborgare i staten i fråga. Med utgångspunkt från de slutsatser som dragits ovan, att svensk domsrätt redan föreligger beträffande de brott som konventionen omfattar, föranleder inte denna förpliktelse något behov av lagändring i detta avseende.

Övriga bestämmelser i artikeln har karaktär av rekommendationer och föranleder inte någon lagändring för svenskt vidkommande.

6.9 Utlämning

Regeringens bedömning: Några lagändringar i anledning av konventionens utlämningsbestämmelser behövs inte.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har delat bedömningen eller inte haft något att erinra mot den.

Skälen för regeringens bedömning: I *artikel 16* finns bestämmelser om utlämning. I *punkten 1* klargörs att de gärningar som skall utgöra utlämningsbara brott är sådana som enligt konventionen skall straffbeläggas – deltagande i organiserad brottslig sammanslutning, penningtvätt, korruption och hinder mot rättvisan – eller gärningar som utgör grovt brott när brottet är gränsöverskridande till sin natur och en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig. Med grovt brott förstås brott på vilket maximalt kan följa åtminstone fyra års fängelse eller en strängare påföljd. En allmän förutsättning för utlämning enligt konventionen är att det brott för vilket utlämning begärs motsvaras av ett brott enligt den anmodade statens lag, dvs. ett krav på dubbel straffbarhet. Mot bakgrund av att de gärningar som en avtalsstat åtar sig att kriminalisera enligt konventionen redan utgör brott enligt svensk lag (se avsnitt 6.1) är kravet på dubbel straffbarhet i 4 § lagen (1957:668) om utlämning för brott (utlämningslagen) i överensstämmelse med konventionen. Den strafftröskel om ett års fängelse eller mer som föreskrivs i samma bestämmelse är också i överensstämmelse med konventionen, eftersom de straffbestämmelser som kan vara aktuella att tillämpa täcker brott av allvarligt slag.

Beträffande villkoren för utlämning och vägransgrunder hänvisas i *punkten 7* till nationell lag. Det innebär att de vägransgrunder som anges i utlämningslagen alltid kan tillämpas. Utlämning får t.ex. inte ske för politiska brott (se 6 §) eller om ett bifall med hänsyn till personens hälsotillstånd skulle vara oförenligt med humanitetens krav (se 8 §). I *punkten 14* i konventionen har en särskild vägransgrund införts som innebär att om det finns anledning att anta att framställningen gjorts i syfte att åtala

en person på grund av t.ex. dennes kön, ras eller trosuppfattning får utlämning vägras. Denna vägransgrund motsvaras av 7 § utlämningslagen. Av *punkten 15* i konventionen framgår uttryckligen att en framställning inte får avslås enbart på den grunden att den hänför sig till ett fiskaliskt brott. Detta utgör inte heller inte någon vägransgrund enligt utlämningslagen. I konventionen anges vidare i *punkten 16* att den anmodade staten inte får avslå en framställning om utlämning utan att först ha lämnat den begärande staten möjlighet att lämna kompletterande uppgifter. Detta sker enligt etablerad praxis och någon uttrycklig lagbestämmelse torde därför inte krävas. I enlighet med nationell lag får enligt *punkten 9* en anmodad stat, efter en begäran från ansökande staten, vidta åtgärder för att säkerställa att utlämning kan ske. I 16 § utlämningslagen finns bestämmelser om användandet av tvångsmedel. En person som begärs utlämnad kan således häktas i enlighet med bestämmelserna i 24 kap. rättegångsbalken.

Beträffande utlämning av egna medborgare finns vissa bestämmelser i *punkterna 10–12* i konventionen. Konventionen innebär inget åtagande för en konventionsstat att utlämna egna medborgare. Svenska medborgare får enligt 2 § utlämningslagen inte heller utlämnas. Undantag görs för utlämning till medlemsstat i Europeiska unionen (3 § och 3 b §). Utlämning av svenska medborgare kan även ske i vissa fall till de nordiska staterna enligt 2 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge. I de fall där en stat avser att vägra utlämning av en person enbart av den anledningen att personen i fråga är medborgare i den anmodade staten, föreskriver konventionen som det ena alternativet att den staten skall hänskjuta ärendet till behöriga myndigheter för att verkställa lagföringen (*punkten 10*). Det andra alternativet innebär att den anmodade staten utlämnar sin egen medborgare under förutsättning han eller hon återförs till den anmodade staten för att avtjäna ett eventuellt utdömt straff (*punkten 11*). Det sistnämnda alternativet är för svenskt vidkommande endast aktuellt vad gäller utlämning till en medlemsstat i Europeiska unionen, se 3 a § utlämningslagen. I övriga fall måste Sverige tillämpa det första alternativet, dvs. överlämna ärendet till åklagare för prövning om åtal enligt gällande svenska regler skall väckas. När det är fråga om utlämning för verkställighet av ett redan utdömt straff kan en anmodad stat som vägrar utlämning på grund av att personen är medborgare i den staten överväga att enligt nationell rätt överta verkställigheten av straffet. De bestämmelser som finns i internationella verkställighetslagen reglerar under vilka förutsättningar detta kan ske. Något åtagande att överta verkställigheten finns inte enligt konventionen.

Avslutningsvis kan det påpekas att en person som utlämnas skall i den ansökande staten åtnjuta alla de rättigheter och garantier som tillerkänns de personer som lagförs i ett nationellt ärende. Någon diskriminering tillåts således inte. Det kan endast konstateras att en person som utlämnas till Sverige åtnjuter alla de rättigheter som en misstänkt, åtalad och dömd person har i ett nationellt ärende.

Sammanfattningsvis görs den bedömningen att bestämmelserna i artikel 16 inte föranleder några ändringar i lag.

Regeringens bedömning: Några lagändringar i anledning av konventionens bestämmelser om internationell rättslig hjälp i brottmål behövs inte.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har delat bedömningen eller inte haft något att erinra mot den.

Skälen för regeringens bedömning: *Artikel 18* om internationell rättslig hjälp i brottmål utgör en central bestämmelse i konventionen då konventionens huvudsyfte är att skapa ett effektivt instrument för rättsligt samarbete över gränserna i kampen mot den organiserade brottsligheten. Som mall för artikeln har i första hand motsvarande artikel i 1988 års narkotikabrottskonvention tjänat. Som ett resultat av såväl den rättsliga utvecklingen som den ökade användningen av olika tekniska hjälpmedel för bevisupptagning har det från flera staters sida uppfattats som nödvändigt med en mer detaljerad reglering av institutet rättslig hjälp i brottmål. Resultatet har dess värre blivit att artikeln i flera hänseenden är något svåröverskådlig. Trots detta är man i Palermokonventionen mer specifik än i narkotikabrottskonventionen i sin önskan om att denna nya reglering skall utgöra grunden för det rättsliga samarbetet mellan staterna även när det finns en annan överenskommelse om rättsligt samarbete.

Konventionsstaterna åtar sig enligt *punkten 1* att i största möjliga utsträckning bistå varandra i brottsutredningar. Artikeln är uppdelad i två delar, dels bestämmelser som gäller generellt (*punkterna 2–8*), dels bestämmelser som gäller i de fall det inte redan finns ett avtal om internationell rättslig hjälp mellan den ansökande och anmodade staten (*punkterna 9–29*). Utgångspunkten i artikeln är att rättslig hjälp lämnas i enlighet med nationell rätt och internationella överenskommelser som gäller mellan staterna.

Rättslig hjälp i brottmål regleras i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. Utgångspunkten i denna lag är att alla de åtgärder som är tillgängliga i en svensk förundersökning också är tillgängliga för en annan stat, se 1 kap. 2 §. Lagen hindrar inte att hjälp lämnas även avseende en åtgärd som för svensk lag är okänd under förutsättning att det inte rör en tvångsåtgärd. En annan utgångspunkt är att rättslig hjälp lämnas under förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd under en svensk förundersökning eller rättegång, se 2 kap. 1 §. En ansökan kan dock avslås om ett bifall skulle kränka Sveriges suveränitet, medföra fara för rikets säkerhet eller strida mot svenska allmänna rättsprinciper eller andra väsentliga intressen, se 2 kap. 14 §. Denna möjlighet att vägra återfinns också i *punkt 21*. En ansökan får dock enligt *punkt 22* inte vägras av det skälet att brottet utgör ett fiskaliskt brott. Detta utgör heller ingen vägransgrund i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Rättslig hjälp skall i största möjliga mån även lämnas avseende utredningar i fråga om brott för vilka juridiska personer kan ställas till ansvar (*punkt 2*). Enligt 1 kap. 3 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål kan hjälp lämnas även i dessa fall.

Den uppräkningslista av åtgärder som en stat kan begära som återfinns i *punkten 3* motsvaras, utom när det gäller delgivning, av 1 kap. 2 § lagen

om internationell rättslig hjälp i brottmål. Delgivning regleras i 1909 års kungörelse angående delgivning av handling på begäran av utländsk myndighet.

I *punkterna 4 och 5* finns bestämmelser om spontant informationslämnande. Bestämmelserna innebär inget åtagande för en konventionsstat att frivilligt överlämna information till en annan stat. Förutsättningen för att detta kan ske följer av nationell lagstiftning. Tanken med bestämmelsen är att skapa en möjlighet för stater att frivilligt lämna över information som kan hjälpa den mottagande statens brottsutredningar. Den stat som tar emot informationen åtar sig att inte använda informationen på annat sätt än vad den överlämnande staten anger, eller att se till att den beläggs med sekretess. Ett undantag från detta åtagande är om uppgifterna kan bevisa den anklagades oskuld. I dessa fall skall staterna samråda med varandra. I 5 kap. 1 och 2 §§ lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål finns bestämmelser om användningsbegränsningar av uppgifter som överlämnats till en svensk myndighet samt möjligheter för svenska myndigheter att ställa upp villkor när information överlämnas. Dessa bestämmelser är tillämpliga i de situationer där informationen överlämnas i ett ärende om rättslig hjälp, dvs. efter en ansökan. Det är det inte fråga om när informationsutbytet sker spontant. För att en svensk åklagare skall kunna följa eller ställa villkor om användningsbegränsningar krävs med andra ord att initiativ tas till att informationen överlämnas inom ramen för ett formellt rättshjälpsärende. Denna möjlighet är också förutsedd i sista ledet i punkten 4. Samtidigt kan det konstateras att informationsutbytet är frivilligt. Kan den mottagande staten inte leva upp till de eventuella villkor som ställs upp behöver informationen inte lämnas.

En stat åtar sig enligt *punkten 8* att inte vägra rättslig hjälp med hänvisning till banksekretess. I 5 kap. 10 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål erinras om att i vissa fall får uppgifter lämnas ut trots banksekretess.

En konventionsstat får enligt *punkten 9* ställa upp ett generellt krav på dubbel straffbarhet. Ett sådant krav gäller inte generellt enligt lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. I stället begränsas detta krav till att huvudsakligen gälla åtgärder som innebär användande av tvångsmedel, se 2 kap. 2 §. I 4 kap. 20 § lagen om internationell rättslig hjälp görs undantag för husrannsakan och beslag på begäran av medlemsstat i Europeiska unionen, Island och Norge.

I *punkterna 10–12* finns bestämmelser om överförande av frihetsberövade personer för att den personen skall t.ex. avge ett vittnesmål. Utgångspunkten är att den som skall överföras samtycker till detta. Den stat som emottar den frihetsberövade åtar sig att hålla personen i förvar, att återföra personen när detta begärts och att t.ex. inte lagföra den överförde personen för gärningar som är begångna före överförandet. Den överförde personen åtnjuter således immunitet i detta avseende. Slutligen skall den överförde få tillgodoräkna sig den tid som han eller hon varit frihetsberövad i den andra staten. Bestämmelser om överförande av frihetsberövade personer finns i 4 kap. 29–34 §§ lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. I 5 kap. 8 § finns även bestämmelser om immunitet avseende de personer som överförs till Sverige. I 43 § andra stycket lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt finns bestämmelser om avräkning i de fall en intagen vistats utanför

de fall en intagen vistats utanför anstalt med stöd av 4 kap. 29 eller 31 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Enligt *punkten 13* skall konventionsstaterna utse en centralmyndighet. I likhet med vad som gäller för svenskt vidkommande i dag kommer centralmyndigheten att vara Justitiedepartementet.

Sättet att översända framställningar och deras innehåll regleras i *punkterna 14 och 15*. Huvudregeln är att en framställning skall göras skriftligen. Det får dock ske på annat sätt som möjliggör framställning av ett skriftligt meddelande, t.ex. telefax. I punkt 15 anges vad en ansökan skall innehålla. Denna fråga regleras i 2 kap. 4 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål och innebär bl.a. att en ansökan kan göras per telefax. När det gäller innehållet i ansökan motsvarar Palermokonventionens reglering den som gäller enligt narkotikabrottskonventionen från 1988, och i allt väsentligt, vad en ansökan om rättslig hjälp i Sverige bör innehålla enligt 2 kap. 4 § lagen om internationell rättslig hjälp.

Konventionen skapar möjlighet för att enligt nationell rätt tillåta att ett vittnesförhör sker genom videokonferens (*punkten 18*). Villkoren för en sådan konferens får de inblandade staterna komma överens om. I 4 kap. 11–13 §§ lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål finns bestämmelser om förhör genom videokonferens.

En stat som lämnar rättslig hjälp kan enligt *punkten 19* ställa krav på att uppgifterna inte får användas för andra brott än de som framgår av framställningen. Vissa undantag finns (se ovan under punkterna 4 och 5). Vidare kan en stat som ansöker om rättslig hjälp begära att informationen i ansökan beläggs med sekretess. Möjlighet för Sverige att följa ställda användningsbegränsningar finns enligt 5 kap. 1 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. Vidare kan uppgifter i en ansökan om rättslig hjälp sekretessbeläggas enligt 5 kap. 7 § sekretesslagen (1980:100).

En konventionsstat åtar sig att snarast verkställa en framställning och iaktta de tidsfrister som begärts (*punkt 24*). Vidare skall samråd ske innan en ansökan avslås för att utröna om framställningen kan bifallas utifrån vissa andra villkor (*punkt 26*). En ansökan om rättslig hjälp skall behandlas skyndsamt enligt 2 kap. 10 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. Enligt 2 kap. 9 § skall samråd ske i de situationer som konventionen anger.

I *punkten 27* finns en allmän bestämmelse om immunitet, se ovan under punkterna 10–12. Ett sådant skydd för personer som kommer till Sverige för att t.ex. vittna vid en huvudförhandling, samt undantag från denna huvudregel, återfinns i 5 kap. 5 och 6 §§ lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Slutligen återfinns i *punkten 28* bestämmelser om kostnader. Bestämmelser om detta finns i 6–9 §§ förordningen (2000:704) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att bestämmelserna i huvudsakligen lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål medför att Sverige uppfyller bestämmelserna i artikel 18 i den mån de innebär ett åtagande för konventionsstaterna.

Regeringens bedömning: Innehållet i artiklarna 19–22 och 24–31 föranleder inte några lagstiftningsåtgärder.
--

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: I stort sett samtliga remissinstanser har delat bedömningen eller inte haft något att erinra mot den. *Helsingborgs tingsrätt* har dock anfört att, även om konventionen i den del som avser skydd av vittnen m.m. endast innehåller rekommendationer, bör det närmare övervägas om det inte borde vitas åtgärder för att göra skyddet mer effektivt för att lojalt uppfylla tankarna bakom konventionens artikel 24.1. Tingsrätten efterlyser också en mer ingående diskussion om för- och nackdelarna med särskilda strafflindringsregler för kronvittnen eller motsvarande institut, eller inskränkningar i den obligatoriska åtalsplikten vid interna avslöjanden. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet* anser bl.a. att systemet med kronvittnen i artikel 26.3 förtjänar ytterligare diskussion och kan förbättras lagstiftningsmässigt.

Skälen för regeringens bedömning: I artiklarna 19–22 behandlas gemensamma brottsutredningar, särskilda utredningsmetoder, överförande av lagföring och upprättande av brottsregister. I artiklarna 24–31 behandlas skydd för vittnen m.m., åtgärder för att förstärka samarbetet med och mellan rättsvårdande myndigheter, insamling m.m. av information om den organiserade brottsligheten, utbildning och tekniskt bistånd, genomförande av konventionen genom ekonomisk utveckling och tekniskt bistånd samt förebyggande av brott.

Regeringen delar bl.a. *Helsingborgs tingsrätts* uppfattning att dessa regler i stor utsträckning har karaktär av rekommendationer och inte innehåller några ovillkorliga skyldigheter för konventionsstaterna. Regeringen ansluter sig till de överväganden som görs i promemorian och som innebär att dessa konventionsbestämmelser inte kräver ny svensk lagstiftning. Att i detta sammanhang göra en mer utförlig analys än den som görs i promemorian eller att föreslå författningsändringar utan att konventionens bestämmelser påkallar detta finner regeringen inte vara nödvändigt. Regeringen utesluter dock inte att det av andra skäl kan visa sig bli nödvändigt att i framtiden se över den svenska lagstiftningen på dessa områden och föreslå författningsändringar som därvid kan visa sig nödvändiga.

Skydd av vittnen m.m.

I anslutning till artikel 24 om skydd av vittnen kan nämnas att man i Sverige sedan länge sett mycket allvarligt på försök att sabotera brottsutredningar eller rättegångar genom att påverka bevispersoner genom våld eller hot. Att vittnen och målsägande skall känna sig trygga och därigenom våga berätta vad de har iakttagit är en förutsättning för att brottsbekämpningen skall kunna bedrivas effektivt. Detta gäller inte minst kampen mot den grova eller organiserade brottsligheten. Det finns i dag ett flertal metoder att tillgå för att skydda hotade personer, bl.a. genom s.k. spärrmarkering, kvarskrivning enligt 16 § folkbokföringslagen

(1991:481) och användande av fingerade personuppgifter enligt lagen (1991:483) därom. I det sammanhanget kan också nämnas polisens arbete med att skydda hotade personer och utrusta dem med särskilda s.k. trygghetspaket och i undantagsfall personskydd. Regeringen har bedömt att det finns behov av att överväga ytterligare åtgärder för att skydda bevispersoner och därför beslutat att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att närmare utforma ramen för ett program till skydd för bevispersoner m.fl. och föreslå den lagstiftning som behövs (Personsäkerhetsutredningen, dir. 2001:107). Enligt direktiven skall utredaren bl.a. överväga hur den personkrets som kan tänkas att omfattas av ett skyddsprogram skall avgränsas. Utredaren skall vidare överväga frågan om ersättning skall kunna lämnas till bevispersoner m.fl. I uppdraget ingår också att överväga och föreslå åtgärder som kan förhindra att en bevisperson, på grund av rädsla, vid huvudförhandling ändrar en tidigare lämnad uppgift eller avstår från att lämna en sådan. Ett delbetänkande har lämnats (SOU 2002:71). Slutredovisning skall ske senast den 31 december 2003 (dir. 2003:63).

När det gäller artikel 24 *punkten 2 b*, som behandlar användande av kommunikationsteknologi, bör framhållas att det sedan några år pågår en försöksverksamhet med videokonferens i rättegång (lagen [1999:613] om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång) som ger möjlighet för bl.a. målsägande och vittnen att vid vissa domstolar höras genom videokonferens. En sådan bevisupptagning får ske om det är lämpligt med hänsyn till bevisningens art och övriga omständigheter, eller om bevisupptagning enligt reglerna i rättegångsbalken skulle medföra kostnader och olägenheter som inte står i rimligt förhållande till betydelsen av att bevisningen tas upp på ett sådant sätt. Enligt lagens förarbeten finns det inte några hinder mot att använda videokonferens i sådana fall då målsägande eller vittnen på grund av rädsla eller fruktan för sin säkerhet inte anser sig kunna inställa sig i rättssalen. Enligt förarbetena bör emellertid möjligheten användas med viss återhållsamhet och det får naturligtvis inte ske på bekostnad av den tilltalades rättssäkerhet (prop. 1998/99:65 s. 24).

Beträffande artikel 24 *punkten 3*, som tar upp frågan om överenskommelser mellan stater om flyttning av hotade personer, kan påpekas att Sverige ännu inte träffat några sådana överenskommelser. Innan detta kan bli aktuellt måste det finnas en fungerande organisation för vittneskydd inom landet. Personsäkerhetsutredningen arbetar bl.a. med denna fråga. Regeringen avvaktar detta arbete.

Eftersom konventionens regler i denna del inte är tvingande krävs inte några ytterligare åtgärder för att Sverige skall kunna tillträda konventionen.

I anslutning till *artikel 25* om hjälp och skydd för brottsoffer, bör nämnas lagen (1988:609) om målsägandebiträde. Lagen syftar till att stärka målsägandens ställning under det rättsliga förfarandet. Målsägandebiträdet skall ta till vara målsägandens intressen i målet samt lämna stöd och hjälp till målsäganden. Om åklagaren inte hjälper målsäganden att föra talan om enskilt anspråk i anledning av brottet skall målsägandebiträdet bistå målsäganden med detta. Målsägandebiträde kan förordnas i vissa mål enligt brottsbalken när förundersökning har inletts, exempelvis vid sexualbrott enligt 6 kap. brottsbalken, eller vid brott mot liv och hälsa (3

kap.) eller brott mot frihet och frid (4 kap.). En målsägande har i princip alltid möjlighet att föra talan om enskilt anspråk i samband med brottmålet (22 kap. 2 § rättegångsbalken). För den händelse den skadeståndsskyldige saknar medel eller det inte finns någon känd gärningsman finns möjlighet att ansöka om statlig brottsskadeersättning. Om en målsägande är part har han eller hon rätt att fullt ut delta i processen.

Kronvittnen m.m.

I *artikel 26* om åtgärder för att förstärka samarbetet mellan rättsvårdande myndigheter återfinns bl.a. bestämmelser om åtgärder för att uppmuntra personer som deltar i organiserade brottsliga sammanslutningar att lämna upplysningar av nytta för brottsutredningar. Att förmå berörda personer att lämna upplysningar till de rättsvårdande myndigheterna är i Sverige sedan länge en central del i uppgiften att förebygga och utreda brott. Det ingår bl.a. i utbildningar i förhörsteknik. Regeringen arbetar dessutom för att införa ett program för att skydda bevispersoner (se även *artikel 24*). I *punkten 2* finns en regel om strafflindring. I det sammanhanget kan nämnas att i 29 kap. 5 § brottsbalken finns bestämmelser som innebär att rätten vid straffmätningen, utöver vad som följer av straffvärdet, i skälighetsomfattning skall ta hänsyn till vissa omständigheter som är hänförliga till bl.a. gärningsmannens handlande efter brottet. I 29 kap. 5 § första stycket 3 brottsbalken berörs förhållandet att den tilltalade frivilligt angett sig och i första stycket 8 att någon annan omständighet föreligger som påkallar att den tilltalade får ett lägre straff än vad straffvärdet motiverar. Bestämmelsen i 29 kap. 5 § första stycket 3 brottsbalken avser endast angivelse av egna brott. Fängelsestraffkommittén diskuterade om bestämmelsen borde utvidgas till att avse även s.k. kronvittnen, dvs. gärningsmän som avslöjar sina medbrottslingar (SOU 1986:13–15). Kommittén ansåg övervägande skäl tala mot ett sådant system. Inte någon remissinstans framförde en motsatt uppfattning. Även departementschefen delade kommitténs bedömning. Något utrymme för att beakta sådana omständigheter finns följaktligen inte enligt punkt 3. I den mån sådana omständigheter helt undantagsvis skall kunna anses motivera ett lägre straff får detta ske med stöd av punkt 8 (NJA II 1988 s. 18 f.). När det gäller *Helsingborgs tingsrätt* påpekanden bör det framhållas att införandet av särskilda strafflindringsregler för s.k. kronvittnen har hittills ansetts vara något främmande för svenska rättstraditioner. Det har berott bl.a. på att det inte kan uteslutas att sådana åtgärder skulle kunna utgöra en grogrund för falska angivelser och en ökad risk för våld på t.ex. kriminalvårdsanstalter. Tillräckliga skäl har inte framkommit för att i detta sammanhang göra någon annan bedömning.

Samarbete mellan rättsvårdande myndigheter

Innehållet i *artikel 27* om rättsvårdande myndigheters samarbete ligger väl i linje med hur regeringen i till exempel regleringsbrev och budgetpropositionen betonar utvecklingen av de rättsvårdande myndigheternas arbete med hänsyn till hela rättskedjan. Även det internationella samarbetet, såsom det i dag fungerar, återspeglar väl de åtgärder som kon-

ventionen föreslår i effektiviserande syfte. Informationsutbyte kan medföra att känsliga frågor om dataskydd och skydd av personuppgifter aktualiseras. Konventionen stadgar dock att allt utbyte och samarbete skall ske på ett sätt som är förenligt med respektive rättsordning och förvaltningssystemen. Artikel 28 innehåller även skrivningar om att konventionsstaten kan överväga att ingå bilaterala avtal för att förbättra samarbetet med andra konventionsstater. Dessa är dock inte förpliktigande och föranleder därför inga lagändringar.

Informationsinsamling

Svenska myndigheter arbetar på ett sätt som överensstämmer med rekommendationerna i *artikel 28* om insamling m.m. av information om den organiserade brottsligheten. Varje år görs en översyn av den organiserade brottsligheten i en s.k. hotbildsrapport som upprättas av Rikskriminalpolisen. Rikskriminalpolisen upprättar dessutom varje år rapporter om den nationella organiserade brottsligheten som sänds till Europol för sammanställande av en rapport om situationen på EU-nivå. En öppen version vidarebefordras till Europaparlamentet. Även Europarådet sammanställer årligen en rapport om den organiserade brottsligheten i medlemsländerna. Underlaget för svensk del utgörs av samma material som för Europolrapporten. Sverige har tagit aktiv del i ansträngningarna för att förändra inriktningen på rapporterna till att fokusera mer på hotbildsbeskrivningar och framåtblickande analys samt utveckla metoder för informationsinsamlande. Ambitionen har varit att framställningen skall bli mer operativ och användbar för brottsbekämpande myndigheter. Procedurer för att effektivisera rapportframtagandet har också inletts. På regional – nordisk – nivå sker också ett omfattande arbete, såväl för att utbyta sakkunskap som för att utveckla analys och metod.

Utbildning och tekniskt bistånd

Beträffande *artikel 29* om specialinriktade utbildningsprogram för rättsvårdande personal bör det svenska rättsväsendets pågående arbete med olika utbildningsprogram nämnas. För att bl.a. öka kunskapen om den grova och gränsöverskridande brottsligheten har Rikspolisstyrelsen anställt personal med akademisk kompetens inom olika områden. Rikskriminalpolisen ger dessutom utbildning för polismyndigheterna i relevanta ämnen. Riksåklagaren har liknande program.

7 Tillämpning av konventionen

Regeringens bedömning: Svensk rätt uppfyller konventionens förpliktelser avseende tillämpning av konventionen.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har delat bedömningen eller inte haft något att erinra mot den.

Skälen för regeringens bedömning: *Artikel 34* beskriver närmare vilka åtgärder varje konventionsstat är skyldig att vidta i anledning av konventionens åtaganden. Det understryks att striktare eller strängare åtgärder än de som avses i konventionen får vidtas. I *punkten 2* stadgas att varje konventionsstat bl.a. skall se till att tvättning av vinning av brott (artikel 6), korruption (artikel 8) och hinder mot rättvisan (artikel 23) är straffbelagt oberoende av brottets gränsöverskridande art och om en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig.

Några lagändringar synes inte vara nödvändiga för att Sverige skall uppfylla sina förpliktelser angående tillämpning av konventionen.

8 Tvistlösning

Regeringens bedömning: Möjligheten för Sverige att i enlighet med artikel 35.3 förklara sig inte bundet av konventionens bestämmelse om tvistlösning bör inte utnyttjas.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser har delat bedömningen eller inte haft något att erinra.

Skälen för regeringens bedömning: Enligt *artikel 35.1* skall staterna eftersträva att genom förhandling lösa tvister angående tolkningen eller tillämpningen av konventionen. Enligt *artikel 35.2* skall varje tvist mellan två eller flera konventionsstater angående tolkningen eller tillämpningen av konventionen, som inte inom rimlig tid kan lösas genom förhandlingar mellan staterna, lösas genom skiljedom på begäran av någon av staterna. Om parterna inte inom sex månader efter det att begäran om skiljedom har framställts kan enas om skiljeförfarandet, kan endera parten hänskjuta tvisten till Internationella domstolen genom ansökan i enlighet med domstolens stadga. I *artikel 35.3* ges en reservationsmöjlighet till det skiljeförfarande som beskrivs i artikel 35.2 med innebörd att den part som inte accepterar denna typ av tvistlösning kan förklara sig icke bunden av detta förfarande. En sådan förklaring kan ges såväl i samband med undertecknande av konventionen som i samband med ratifikationen. De andra konventionsstaterna blir inte bundna av punkt 2 gentemot en konventionsstat som har gjort ett sådant förbehåll.

Sverige har anslutit sig till ett stort antal konventioner som innehåller tvistlösningsklausuler av samma typ som den nu aktuella. Terroristbombningskonventionen (prop. 2000/01:86) har i artikel 20 samma text som i Palermokonventionen. Sverige bör därför enligt regeringens bedömning acceptera ett sådant tvistlösningsförfarande också i detta fall.

9 Kostnader

Regeringens bedömning: Ett tillträde till konventionen föranleder inte några ökade kostnader för staten.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: I stort sett samtliga remissinstanser har delat bedömningen eller inte haft något att erinra mot bedömningen. *Rikspolisstyrelsen* har dock anfört att genom konventionen torde utbytet mellan konventionsstaternas rättsvårdande myndigheter komma att öka. Det, menar Rikspolisstyrelsen, kommer förmodligen leda till att polisen involveras i fler ärenden med internationell anknytning och därmed ökade kostnader.

Skälen för regeringens bedömning: Av skäl som framgår ovan gör regeringen bedömningen att några lagändringar inte är nödvändiga för att Sverige skall kunna tillträda Palermokonventionen. Även om antalet ärenden med internationell anknytning skulle komma öka något för det svenska rätts- och polisväsendet, bör det å andra sidan framhållas att ett av konventionens huvudsyften är att förenkla och effektivisera det internationella rättsliga samarbetet. Dessa faktorer sammantagna leder till bedömningen att ett tillträde till konventionen inte kommer att leda till några ökade kostnader för den svenska staten. För det fall någon del av rätts- eller polisväsendet skulle komma att orsakas vissa ökade kostnader kan dessa inte förväntas vara större än att de kan finansieras inom ramen för nuvarande anslag.

Remissinstanser

Prop. 2002/03:146
Bilaga 1

Remissyttrande har avgivits av Riksdagens ombudsmän, Göta hovrätt, Helsingborgs tingsrätt, Justitiekanslern, Domstolsverket, Riksåklagaren, Ekobrottsmyndigheten, Rikspolisstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Finansinspektionen, Juridiska fakulteten vid Lunds universitet, Sveriges advokatsamfund och Sveriges domareförbund. Rikspolisstyrelsen har överlämnat yttrande från Säkerhetspolisen.

**United Nations Convention
against Transnational Organized
Crime**

**Förenta nationernas konvention
mot gränsöverskridande
organiserad brottslighet**

Article 1

Statement of purpose

The purpose of this Convention is to promote cooperation to prevent and combat transnational organized crime more effectively.

Artikel 1

Syfte

Denna konventions syfte är att främja samarbete för att på ett mer effektivt sätt förebygga och bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Article 2

Use of terms

For the purposes of this Convention:

(a) "Organized criminal group" shall mean a structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit;

(b) "Serious crime" shall mean conduct constituting an offence punishable by a maximum deprivation of liberty of at least four years or a more serious penalty;

(c) "Structured group" shall mean a group that is not randomly formed for the immediate commission of an offence and that does not need to have formally defined roles for its members, continuity of its membership or a developed structure;

(d) "Property" shall mean assets of every kind, whether corporeal or incorporeal, movable or immovable, tangible or intangible, and legal documents or instruments evidencing title to, or interest in, such assets;

(e) "Proceeds of crime" shall mean any property derived from or obtained, directly or indirectly, through the commission of an offence;

(f) "Freezing" or "seizure" shall mean temporarily prohibiting the transfer, conversion, disposition or movement of property or temporarily assuming custody or control of property on the basis of an order issued by a court or other

Artikel 2

Definitioner

I denna konvention avses med

a) *organiserad brottslig sammanslutning*: en strukturerad sammanslutning bestående av tre eller flera personer, som finns under en viss tid och som handlar i samförstånd i syfte att begå ett eller flera grova brott eller överträdelser som är straffbelagda i enlighet med denna konvention för att, direkt eller indirekt, uppnå ekonomisk eller annan materiell vinning.

b) *grovt brott*: ett brott för vilket föreskrivs en frihetsberövande påföljd om maximalt fyra år eller en strängare påföljd.

c) *strukturerad sammanslutning*: en sammanslutning som inte har bildats slumpvis för att omedelbart begå brott. Den behöver inte ha formellt definierade roller för sina medlemmar och heller inte kontinuitet i medlemskapet eller en utvecklad struktur.

d) *egendom*: alla slags tillgångar, materiella eller immateriella, lös eller fast egendom samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådana tillgångar.

e) *vinning av brott*: all egendom som härrör från eller som direkt eller indirekt förvärvats genom brott.

f) *frysning eller beslag*: att tillfälligt förbjuda överlåtelse, omvandling, förfogande över eller flyttning av egendom eller tillfälligt förvar eller omhändertagande av egendom med stöd av beslut av domstol eller annan behörig myndighet.

competent authority;

(g) "Confiscation", which includes forfeiture where applicable, shall mean the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority;

(h) "Predicate offence" shall mean any offence as a result of which proceeds have been generated that may become the subject of an offence as defined in article 6 of this Convention;

(i) "Controlled delivery" shall mean the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States, with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence;

(j) "Regional economic integration organization" shall mean an organization constituted by sovereign States of a given region, to which its member States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention and which has been duly authorized, in accordance with its internal procedures, to sign, ratify, accept, approve or accede to it; references to "States Parties" under this Convention shall apply to such organizations within the limits of their competence.

Article 3

Scope of application

1. This Convention shall apply, except as otherwise stated herein, to the prevention, investigation and prosecution of:

(a) The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention; and

(b) Serious crime as defined in article 2 of this Convention;

where the offence is transnational in nature and involves an organized criminal group.

2. For the purpose of paragraph 1 of this article, an offence is transnational in nature if:

(a) It is committed in more than one State;

(b) It is committed in one State but a substantial part of its preparation, planning, direction or control takes place in another State;

(c) It is committed in one State but

g) *förverkande*: bestående berövande av egendom efter beslut av domstol eller annan behörig myndighet.

h) *förbrott*: brott som resulterat i sådan vinning som kan vara föremål för brott enligt definitionen i artikel 6 i denna konvention.

i) *kontrollerad leverans*: metoden att tillåta att en olaglig eller misstänkt försändelse förs ut ur, genom eller in i en eller flera staters territorium med de behöriga myndigheternas vetskap och under deras övervakning i avsikt att utreda brott och identifiera personer som är delaktiga i brottet.

j) *regional organisation för ekonomisk integration*: en organisation som bildats av självständiga stater i en bestämd region, till vilken dess medlemsstater har överfört behörighet i frågor som täcks av denna konvention och vilken vederbörligen har bemyndigats i enlighet med sin interna ordning att underteckna, ratificera, godta, godkänna eller ansluta sig till konventionen. Hänvisningar till konventionsstater i denna konvention skall gälla sådana organisationer inom ramen för deras behörighet.

Artikel 3

Tillämpningsområde

1. Såvida inte annat anges, skall denna konvention tillämpas på förebyggande, utredning och lagföring av

a) brott som straffbeläggs i enlighet med artiklarna 5, 6, 8 och 23 i denna konvention, och

b) grova brott enligt definitionen i artikel 2 i denna konvention, när brottet är gränsöverskridande till sin natur och en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig.

2. För det syfte som avses i punkt 1 i denna artikel är ett brott gränsöverskridande till sin natur

a) om brottet begås i mer än en stat,

b) om brottet begås i en stat, men en betydande del av förberedelserna, planeringen, ledningen eller kontrollen sker i en annan stat,

c) om brottet begås i en stat men en

involves an organized criminal group that engages in criminal activities in more than one State; or

(d) It is committed in one State but has substantial effects in another State.

Article 4

Protection of sovereignty

1. States Parties shall carry out their obligations under this Convention in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Convention entitles a State Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

Article 5

Criminalization of participation in an organized criminal group

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) Either or both of the following as criminal offences distinct from those involving the attempt or completion of the criminal activity:

(i) Agreeing with one or more other persons to commit a serious crime for a purpose relating directly or indirectly to the obtaining of a financial or other material benefit and, where required by domestic law, involving an act undertaken by one of the participants in furtherance of the agreement or involving an organized criminal group;

(ii) Conduct by a person who, with knowledge of either the aim and general criminal activity of an organized criminal group or its intention to commit the crimes in question, takes an active part in:

a. Criminal activities of the organized criminal group;

b. Other activities of the organized criminal group in the knowledge that his or her participation will contribute to the achievement of the above-described

organiserad brottslig sammanslutning som bedriver kriminell verksamhet i mer än en stat är delaktig, eller

d) om brottet begås i en stat men har betydande följder i en annan stat.

Artikel 4

Skydd av suveränitet

1. Konventionsstaterna skall fullgöra sina skyldigheter i enlighet med konventionen på ett sätt som är förenligt med principerna om jämlikhet mellan stater, om staters territoriella integritet samt om icke-inblandning i andra staters interna angelägenheter.

2. Ingenting i denna konvention skall berättiga en konventionsstat att i en annan konventionsstat utöva jurisdiktion och utföra funktioner som är förbehållna myndigheterna i denna stat enligt dess nationella lagstiftning.

Artikel 5

Kriminalisering av deltagande i en organiserad brottslig sammanslutning

1. Varje konventionsstat skall vidta de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som erfordras för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligt:

a) Endera eller bådadera av de följande som straffbelagda gärningar som skiljer sig från gärningar som innefattar försök till eller genomförande av ett brott:

i) att avtala med en eller flera personer att begå ett grovt brott i ett syfte som direkt eller indirekt är förenat med uppnående av ekonomisk eller annan materiell vinning och, där den nationella lagstiftningen så fordrar, som innefattar en gärning som utförs av någon av deltagarna för att genomföra avtalet eller vara en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig,

ii) en persons beteende som, med vetskap antingen om en organiserad brottslig sammanslutnings syfte och allmänna brottsliga verksamhet eller dennas avsikt att begå ifrågavarande brott, aktivt deltar i

a. den organiserade brottsliga sammanslutningens brottsliga verksamhet, eller

b. annan verksamhet som bedrivs av den organiserade brottsliga sammanslutningen med vetskap om att personens deltagande kommer att bidra till genom-

criminal aim;

(b) Organizing, directing, aiding, abetting, facilitating or counselling the commission of serious crime involving an organized criminal group.

2. The knowledge, intent, aim, purpose or agreement referred to in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

3. States Parties whose domestic law requires involvement of an organized criminal group for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article shall ensure that their domestic law covers all serious crimes involving organized criminal groups. Such States Parties, as well as States Parties whose domestic law requires an act in furtherance of the agreement for purposes of the offences established in accordance with paragraph 1 (a) (i) of this article, shall so inform the Secretary-General of the United Nations at the time of their signature or of deposit of their instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention.

Article 6 Criminalization of the laundering of proceeds of crime

1. Each State Party shall adopt, in accordance with fundamental principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) (i) The conversion or transfer of property, knowing that such property is the proceeds of crime, for the purpose of concealing or disguising the illicit origin of the property or of helping any person who is involved in the commission of the predicate offence to evade the legal consequences of his or her action;

(ii) The concealment or disguise of the true nature, source, location, disposition, movement or ownership of or rights with respect to property, knowing that such property is the proceeds of crime;

(b) Subject to the basic concepts of its legal system:

(i) The acquisition, possession or use of property, knowing, at the time of

förändret av ovan angivna brottsliga syfte.

b) Organiserandet eller ledandet av, medhjälp eller bistånd till, främjande av eller råd för genomförande av grova brott vari en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig.

2. Vetskap, uppsåt, syfte, avsikt och instämmande som avses i punkt 1 i denna artikel får härledas från yttre faktiska omständigheter.

3. Konventionsstater vilkas nationella lagstiftning kräver att en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i de brott som straffbeläggs i enlighet med punkt 1 a i i denna artikel skall tillse att deras interna lagstiftning täcker grova brott vari organiserade brottsliga sammanslutningar är delaktiga. Sådana konventionsstater, liksom konventionsstater vilkas nationella lagstiftning kräver en lagstiftningsåtgärd för genomförandet av avtalet för brott som straffbeläggs i enlighet med punkt 1 a i i denna artikel, skall underrätta Förenta nationernas generalsekreterare härom vid tiden för undertecknandet eller deponeringen av sina instrument avseende ratificering, godtagande eller godkännande eller vid anslutningen till denna konvention.

Artikel 6 Kriminalisering av tvättning av vinning av brott

1. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundläggande principer i sin nationella lagstiftning, vidta de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som erfordras för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligen:

a) i) Omvandling eller överlåtelse av egendom med vetskap om att den utgör vinning av brott, om det sker för att dölja eller maskera egendomens olagliga ursprung eller för att hjälpa en person som är delaktig i förbrottet att undandra sig de rättsliga följderna av sina gärningar.

ii) Döljande eller maskering av egendoms rätta natur eller ursprung, dess belägenhet eller förfogandet över den eller dess förflyttning eller äganderätten eller annan rättighet till denna med vetskap om att den utgör vinning av brott.

b) Med reservation för grundbegreppen i sin rättsordning,

i) förvärv, innehav eller användande av egendom med vetskap, vid tiden för

receipt, that such property is the proceeds of crime;

(ii) Participation in, association with or conspiracy to commit, attempts to commit and aiding, abetting, facilitating and counselling the commission of any of the offences established in accordance with this article.

2. For purposes of implementing or applying paragraph 1 of this article:

(a) Each State Party shall seek to apply paragraph 1 of this article to the widest range of predicate offences;

(b) Each State Party shall include as predicate offences all serious crime as defined in article 2 of this Convention and the offences established in accordance with articles 5, 8 and 23 of this Convention. In the case of States Parties whose legislation sets out a list of specific predicate offences, they shall, at a minimum, include in such list a comprehensive range of offences associated with organized criminal groups;

(c) For the purposes of subparagraph (b), predicate offences shall include offences committed both within and outside the jurisdiction of the State Party in question. However, offences committed outside the jurisdiction of a State Party shall constitute predicate offences only when the relevant conduct is a criminal offence under the domestic law of the State where it is committed and would be a criminal offence under the domestic law of the State Party implementing or applying this article had it been committed there;

(d) Each State Party shall furnish copies of its laws that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations;

(e) If required by fundamental principles of the domestic law of a State Party, it may be provided that the offences set forth in paragraph 1 of this article do not apply to the persons who committed the predicate offence;

(f) Knowledge, intent or purpose required as an element of an offence set forth in paragraph 1 of this article may be inferred from objective factual circumstances.

mottagandet, om att egendomen i fråga utgjorde vinning av brott,

ii) delaktighet i brott som anges i denna artikel, samverkan eller stämpling i avsikt att begå sådana brott, försök att begå eller medhjälp eller bistånd till, främjande av eller råd för genomförandet av sådana brott.

2. För att genomföra eller tillämpa punkt 1 i denna artikel skall varje konventionsstat

a) söka tillämpa punkt 1 i denna artikel på största möjliga slag av förbrott; och

b) som förbrott betrakta alla grova brott enligt definitionen i artikel 2 i denna konvention och sådana brott som straffbeläggs enligt konventionens artiklar 5, 8 och 23. För konventionsstater som i sin lag har en förteckning över angivna förbrott skall som ett minimum i en sådan förteckning införas en fullständig förteckning över brott som har anknytning till organiserade brottsliga sammanslutningar.

c) För de ändamål som avses i stycke b ovan skall som förbrott betraktas brott som har begåtts såväl inom som utom en konventionsstats jurisdiktion. Emellertid skall brott som begåtts utanför en konventionsstats jurisdiktion betraktas som förbrott endast när gärningen är en brottslig gärning enligt den stats nationella lag där brottet begås och det skulle vara ett brott enligt den konventionsstats nationella lag som verkställer eller tillämpar denna artikel, om gärningen hade begåtts där.

d) Varje konventionsstat skall förse Förenta nationernas generalsekreterare med avskrifter av de av sina lagar som ger verkan åt denna artikel och senare ändringar i dem eller en redogörelse för dem.

e) Om så krävs enligt de grundläggande principerna i en konventionsstats nationella lagstiftning, kan det föreskrivas att gärning som anges i punkt 1 i denna artikel inte skall föreligga i fråga om den som har begått förbrottet.

f) Vetskap, uppsåt eller avsikt som erfordras som rekvisit för att ett brott skall föreligga enligt punkt 1 i denna artikel får härledas från yttre faktiska omständigheter.

Article 7

Measures to combat money-laundering

1. Each State Party:

(a) Shall institute a comprehensive domestic regulatory and supervisory regime for banks and non-bank financial institutions and, where appropriate, other bodies particularly susceptible to money-laundering, within its competence, in order to deter and detect all forms of money-laundering, which regime shall emphasize requirements for customer identification, record-keeping and the reporting of suspicious transactions;

(b) Shall, without prejudice to articles 18 and 27 of this Convention, ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating money-laundering (including, where appropriate under domestic law, judicial authorities) have the ability to cooperate and exchange information at the national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law and, to that end, shall consider the establishment of a financial intelligence unit to serve as a national centre for the collection, analysis and dissemination of information regarding potential money-laundering.

2. States Parties shall consider implementing feasible measures to detect and monitor the movement of cash and appropriate negotiable instruments across their borders, subject to safeguards to ensure proper use of information and without impeding in any way the movement of legitimate capital. Such measures may include a requirement that individuals and businesses report the cross-border transfer of substantial quantities of cash and appropriate negotiable instruments.

3. In establishing a domestic regulatory and supervisory regime under the terms of this article, and without prejudice to any other article of this Convention, States Parties are called upon to use as a guideline the relevant initiatives of regional, interregional and multilateral organizations against money-laundering.

4. States Parties shall endeavour to develop and promote global, regional, subregional and bilateral cooperation

Artikel 7

Åtgärder för att bekämpa penningtvätt

1. Varje konventionsstat skall

a) inom sin behörighet i syfte att avskräcka och upptäcka all slags penningtvätt införa ett fullständigt regelverk för reglering och övervakning av banker och andra finansiella institutioner och, där så är lämpligt, andra enheter som särskilt kan utnyttjas för penningtvätt; detta regelverk skall särskilt framhäva kraven på kundidentifiering, registrering av och rapportering om misstänkta transaktioner;

b) med förbehåll för artiklarna 18 och 27 i denna konvention, tillse att administrativa, normativa, rättsvårdande myndigheter och andra myndigheter som har till uppgift att bekämpa penningtvätt (däribland domstolsväsendet när så är lämpligt enligt nationell lag) skall kunna samarbeta och utbyta information på det nationella och internationella planet enligt de förutsättningar som stipuleras i deras nationella lag och att de i det syftet skall överväga frågan om inrättande av ett ekonomiskt underrättelseorgan som skall tjäna som nationellt centrum för insamling, analys och spridning av information om eventuell penningtvätt.

2. Konventionsstaterna skall pröva vilka åtgärder som kan vidtas för att upptäcka och övervaka rörelser av kontanta medel och vederbörliga överlåtbara värdepapper över sina gränser med förbehåll för garantier för att trygga en riktig användning av information, dock utan att på något sätt förhindra tillåtna kapitalrörelser. Sådana åtgärder kan innefatta krav på att fysiska personer och juridiska personer rapporterar gränsöverskridande överföringar av betydande summor av kontanta medel och ifrågakommande löpande skuldebrev.

3. När konventionsstaterna upprättar ett nationellt regelverk för reglering och övervakning i enlighet med denna artikel, vilket inte skall inkräkta på någon annan artikel i denna konvention, skall de som riktlinjer utnyttja ifrågakommande initiativ av regionala, interregionala och multilaterala organisationer för bekämpande av penningtvätt.

4. Konventionsstaterna skall sträva efter att utveckla och främja globalt, regionalt, subregionalt och bilateralt

among judicial, law enforcement and financial regulatory authorities in order to combat money-laundering.

Article 8

Criminalization of corruption

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The promise, offering or giving to a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties;

(b) The solicitation or acceptance by a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties.

2. Each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences conduct referred to in paragraph 1 of this article involving a foreign public official or international civil servant. Likewise, each State Party shall consider establishing as criminal offences other forms of corruption.

3. Each State Party shall also adopt such measures as may be necessary to establish as a criminal offence participation as an accomplice in an offence established in accordance with this article.

4. For the purposes of paragraph 1 of this article and article 9 of this Convention, "public official" shall mean a public official or a person who provides a public service as defined in the domestic law and as applied in the criminal law of the State Party in which the person in question performs that function.

Article 9

Measures against corruption

1. In addition to the measures set forth in article 8 of this Convention, each State Party shall, to the extent appropriate and consistent with its legal system,

samarbete mellan judiciella myndigheter, rättsvårdande myndigheter och ekonomiska kontrollmyndigheter för att bekämpa penningtvätt.

Artikel 8

Kriminalisering av korruption

1. Varje konventionsstat skall vidta de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som erfordras för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligt:

a) Att utlova, erbjuda eller lämna en offentlig tjänsteman, direkt eller indirekt, en otillbörlig förmån för honom eller henne själv eller annan person eller enhet för att han eller hon skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten.

b) En offentlig tjänstemans begäran om eller mottagande av, direkt eller indirekt, en otillbörlig förmån för sig själv eller för annan person eller enhet, för att han eller hon skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten.

2. Varje konventionsstat skall pröva frågan om att vidta sådana lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som erfordras för att straffbelägga gärningar som avses i punkt 1 i denna artikel när en utländsk offentlig tjänsteman eller internationell tjänsteman är delaktig. Likaledes skall varje konventionsstat pröva frågan om att straffbelägga andra former av korruption.

3. Varje konventionsstat skall också vidta de åtgärder som erfordras för att straffbelägga delaktighet som medbrottsling i en gärning som är straffbelagd i enlighet med denna artikel.

4. För de syften som avses i punkt 1 i denna artikel och artikel 9 i denna konvention skall med termen offentlig tjänsteman förstås offentlig tjänsteman eller person som tillhandahåller offentliga tjänster så som denna term definieras i nationell lag och tillämpas enligt straffrätten i den konventionsstat där personen i fråga utövar denna funktion.

Artikel 9

Åtgärder mot korruption

1. Utöver de åtgärder som avses i artikel 8 i denna konvention skall varje konventionsstat, i den utsträckning som är lämplig och förenlig med dess rätts-

adopt legislative, administrative or other effective measures to promote integrity and to prevent, detect and punish the corruption of public officials.

2. Each State Party shall take measures to ensure effective action by its authorities in the prevention, detection and punishment of the corruption of public officials, including providing such authorities with adequate independence to deter the exertion of inappropriate influence on their actions.

Article 10 Liability of legal persons

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, to establish the liability of legal persons for participation in serious crimes involving an organized criminal group and for the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention.

2. Subject to the legal principles of the State Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

3. Such liability shall be without prejudice to the criminal liability of the natural persons who have committed the offences.

4. Each State Party shall, in particular, ensure that legal persons held liable in accordance with this article are subject to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.

Article 11 Prosecution, adjudication and sanctions

1. Each State Party shall make the commission of an offence established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention liable to sanctions that take into account the gravity of that offence.

2. Each State Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for offences covered by this Convention are exercised to maximize the effectiveness of law en-

forcement vidta lagstiftningsåtgärder, administrativa åtgärder eller andra effektiva åtgärder för att främja omutlighet och för att förebygga, upptäcka och bestraffa bestickning av offentliga tjänstemän.

2. Varje konventionsstat skall vidta åtgärder för att tillse att dess myndigheter handlar effektivt i fråga om förebyggande, upptäckande och bestraffning av bestickning av offentliga tjänstemän, däri innefattande att tillse att myndigheterna är tillräckligt självständiga för att avskräcka från utövande av olämplig inverkan på deras handlande.

Artikel 10 Juridiska personers ansvar

1. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grunderna i sin nationella lagstiftning, vidta de åtgärder som kan vara nödvändiga för att juridiska personer skall kunna ställas till ansvar för medverkan i grova brott vari en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig och för brott som är straffbelagda i enlighet med artiklarna 5, 6, 8 och 23 i denna konvention.

2. Beroende på en konventionsstats rättsordning skall juridiska personer kunna lagföras straffrättsligt, civilrättsligt eller administrativt.

3. Denna ansvarsskyldighet skall inte inverka på det straffrättsliga ansvar som de fysiska personer har som har begått brotten.

4. Varje konventionsstat skall särskilt tillse att juridiska personer som ställs till ansvar i enlighet med denna artikel ådöms effektiva, proportionerliga och avskräckande straffrättsliga eller icke-straffrättsliga påföljder, innefattande bötesstraff.

Artikel 11 Lagföring, rättegång och påföljder

1. Varje konventionsstat skall belägga brott enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23 i denna konvention med straff som tar hänsyn till brottets allvarliga art.

2. Varje konventionsstat skall sträva efter att säkerställa att sådan diskretionär prövningsrätt som är föreskriven i deras nationella lag avseende lagföring av personer för brott enligt denna konvention tillämpas på ett sådant sätt att be-

forcement measures in respect of those offences and with due regard to the need to deter the commission of such offences.

3. In the case of offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention, each State Party shall take appropriate measures, in accordance with its domestic law and with due regard to the rights of the defence, to seek to ensure that conditions imposed in connection with decisions on release pending trial or appeal take into consideration the need to ensure the presence of the defendant at subsequent criminal proceedings.

4. Each State Party shall ensure that its courts or other competent authorities bear in mind the grave nature of the offences covered by this Convention when considering the eventuality of early release or parole of persons convicted of such offences.

5. Each State Party shall, where appropriate, establish under its domestic law a long statute of limitations period in which to commence proceedings for any offence covered by this Convention and a longer period where the alleged offender has evaded the administration of justice.

6. Nothing contained in this Convention shall affect the principle that the description of the offences established in accordance with this Convention and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a State Party and that such offences shall be prosecuted and punished in accordance with that law.

Article 12 Confiscation and seizure

1. States Parties shall adopt, to the greatest extent possible within their domestic legal systems, such measures as may be necessary to enable confiscation of:

(a) Proceeds of crime derived from offences covered by this Convention or property the value of which corresponds to that of such proceeds;

(b) Property, equipment or other instrumentalities used in or destined for use in offences covered by this Convention.

kämpningen av dessa brott blir så effektiv som möjligt och att vederbörliga hänsyn tas till behovet av att avskräcka från att sådana brott förövas.

3. I fråga om brott enligt artiklarna 5, 6, 8 och 23 i denna konvention skall varje konventionsstat vidta lämpliga åtgärder, i överensstämmelse med sin nationella lagstiftning och med vederbörlig hänsyn till rätten till försvar, för att söka säkerställa att de villkor som gäller med avseende på beslut om tillfällig frigivning i avvaktan på rättegång eller överklagande beaktar nödvändigheten att säkerställa att den åtalade är närvarande vid efterföljande brottmålsrättegångar.

4. Varje konventionsstat skall tillse att dess domstolar och andra behöriga myndigheter är medvetna om den allvarliga karaktären hos de brott som täcks av denna konvention när de bedömer frågan om tidig eller villkorlig frigivning av personer som dömts för sådana brott.

5. Varje konventionsstat skall, när så är lämpligt, i sin nationella lag fastställa en lång preskriptionstid inom vilken rättsligt förfarande skall kunna inledas för brott som omfattas av denna konvention och en ännu längre preskriptionstid i de fall då den misstänkte har undandragit sig lagföring.

6. Ingenting i denna konvention skall inverka på principen att rubriceringen av de brott som är straffbelagda i enlighet med konventionen och på tillämpligt lagligt försvar eller andra rättsprinciper som bestämmer lagligheten av gärningar förbehålls den nationella lagen i en konventionsstat och att sådana brott skall lagföras och bestraffas i enlighet med den lagen.

Artikel 12 Förverkande och beslag

1. Konventionsstaterna skall, i största möjliga utsträckning inom ramen för sina nationella lagar, vidta de åtgärder som erfordras för att kunna förklara förverkad

a) vinning som härrör från brott som omfattas av denna konvention eller egendom vars värde motsvarar värdet av sådan vinning, och

b) egendom, utrustning och andra hjälpmedel som används vid eller är avsedda att användas vid förövande av brott som omfattas av denna konvention.

2. States Parties shall adopt such measures as may be necessary to enable the identification, tracing, freezing or seizure of any item referred to in paragraph 1 of this article for the purpose of eventual confiscation.

3. If proceeds of crime have been transformed or converted, in part or in full, into other property, such property shall be liable to the measures referred to in this article instead of the proceeds.

4. If proceeds of crime have been intermingled with property acquired from legitimate sources, such property shall, without prejudice to any powers relating to freezing or seizure, be liable to confiscation up to the assessed value of the intermingled proceeds.

5. Income or other benefits derived from proceeds of crime, from property into which proceeds of crime have been transformed or converted or from property with which proceeds of crime have been intermingled shall also be liable to the measures referred to in this article, in the same manner and to the same extent as proceeds of crime.

6. For the purposes of this article and article 13 of this Convention, each State Party shall empower its courts or other competent authorities to order that bank, financial or commercial records be made available or be seized. States Parties shall not decline to act under the provisions of this paragraph on the ground of bank secrecy.

7. States Parties may consider the possibility of requiring that an offender demonstrate the lawful origin of alleged proceeds of crime or other property liable to confiscation, to the extent that such a requirement is consistent with the principles of their domestic law and with the nature of the judicial and other proceedings.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties.

9. Nothing contained in this article shall affect the principle that the measures to which it refers shall be defined and implemented in accordance with and subject to the provisions of the domestic law of a State Party.

2. Konventionsstaterna skall vidta de åtgärder som erfordras för att möjliggöra att föremål som avses i punkt 1 i denna artikel identifieras, spåras, spärras eller tas i beslag för att förverkande senare skall kunna ske.

3. Om vinning av brott helt eller delvis har omvandlats eller omsatts till annan egendom, skall sådan egendom vara föremål för de åtgärder som avses i denna artikel i stället för vinningen.

4. Om vinning av brott har blandats med egendom som förvärvats från lagliga källor, skall sådan egendom, utan att det skall inverka på vad som kan gälla i fråga om frysning eller beslag, kunna förklaras förverkad till högst det beräknade värdet av den vinning som sammanblandats.

5. Intäkt eller annat utbyte som härrör från vinning av brott, från egendom till vilken vinning av brott har omvandlats eller omsatts eller från egendom som har sammanblandats med vinning av brott skall också kunna bli föremål för de åtgärder som avses i denna artikel på samma sätt och i samma omfattning som vinning av brott.

6. För de syften som avses i denna artikel och i artikel 13 i denna konvention skall varje konventionsstat bemyndiga sina domstolar och andra behöriga myndigheter att förordna att bank- och affärshandlingar samt andra handlingar rörande ekonomiska förhållanden görs tillgängliga eller tas i beslag. Konventionsstaterna får inte vägra att vidta åtgärder enligt bestämmelserna i denna punkt med hänvisning till banksekretess.

7. Konventionsstaterna kan överväga att kräva att en brottsling styrker att egendom som misstänks vara vinning av brott eller annan egendom som kan förklaras förverkad är förvärvad på lagligt sätt, i den utsträckning detta är förenligt med principerna i den nationella lagen och med arten av de rättsliga och andra förfaranden som kan gälla.

8. Bestämmelserna i denna artikel skall inte tolkas så att de inkräktar på de rättigheter som tillkommer godtroende tredje man.

9. Ingenting i denna artikel skall inverka på principen att åsyftade åtgärder skall definieras och genomföras i enlighet med och på de villkor som föreskrivs i en konventionsstats nationella lag.

Article 13

International cooperation for purposes of confiscation

1. A State Party that has received a request from another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention for confiscation of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention situated in its territory shall, to the greatest extent possible within its domestic legal system:

(a) Submit the request to its competent authorities for the purpose of obtaining an order of confiscation and, if such an order is granted, give effect to it; or

(b) Submit to its competent authorities, with a view to giving effect to it to the extent requested, an order of confiscation issued by a court in the territory of the requesting State Party in accordance with article 12, paragraph 1, of this Convention insofar as it relates to proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, situated in the territory of the requested State Party.

2. Following a request made by another State Party having jurisdiction over an offence covered by this Convention, the requested State Party shall take measures to identify, trace and freeze or seize proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 12, paragraph 1, of this Convention for the purpose of eventual confiscation to be ordered either by the requesting State Party or, pursuant to a request under paragraph 1 of this article, by the requested State Party.

3. The provisions of article 18 of this Convention are applicable, mutatis mutandis, to this article. In addition to the information specified in article 18, paragraph 15, requests made pursuant to this article shall contain:

(a) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (a) of this article, a description of the property to be confiscated and a statement of the facts relied upon by the requesting State Party sufficient to enable the requested State Party

Artikel 13

Internationellt samarbete om förverkande

1. En konventionsstat, som har mottagit en framställning från en annan konventionsstat som har jurisdiktion över ett brott som täcks av denna konvention med avseende på förverkande av vinning av brott, egendom, utrustning eller andra hjälpmedel som avses i artikel 12.1 i denna konvention som finns inom dess territorium, skall, i den omfattning som är möjlig inom ramen för dess nationella rättssystem,

a) överlämna framställningen till sina behöriga myndigheter för att utverka ett beslut om förverkande och, om ett sådant beslut meddelas, verkställa det samma, eller

b) till sina behöriga myndigheter, i syfte att verkställa framställningen i den utsträckning som har begärts, överlämna ett beslut om förverkande som fattats av en domstol inom den begärande konventionsstatens territorium i enlighet med artikel 12.1 i denna konvention till den del beslutet avser vinning av brott, egendom, utrustning eller andra hjälpmedel som avses i artikel 12.1 som finns inom den anmodade konventionsstatens territorium.

2. Efter framställning från en annan konventionsstat som har jurisdiktion över ett brott som täcks av denna konvention, skall en anmodad konventionsstat vidta åtgärder för att identifiera, spåra, spärra och beslagta vinning av brott, egendom, utrustning eller andra hjälpmedel som avses i artikel 12.1 i denna konvention för att förverkande senare skall kunna ske med stöd av ett beslut som meddelas antingen av den begärande konventionsstaten eller av den anmodade konventionsstaten efter framställning enligt punkt 1 i denna artikel.

3. Bestämmelserna i artikel 18 i denna konvention skall i vederbörliga delar tillämpas på denna artikel. Utöver vad som anges i artikel 18.15 skall framställningar enligt denna artikel innehålla följande uppgifter:

a) I fråga om en framställning enligt punkt 1 a i denna artikel, en beskrivning av den egendom som skall förklaras förverkad och en redogörelse för de omständigheter som åberopas av den begärande konventionsstaten vilken redogö-

to seek the order under its domestic law; re else skall vara tillräckligt omfattande för att den anmodade konventionsstaten skall kunna utverka ett beslut enligt sin nationella lag.

(b) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (b) of this article, a legally admissible copy of an order of confiscation upon which the request is based issued by the requesting State Party, a statement of the facts and information as to the extent to which execution of the order is requested; b) I fråga om en framställning enligt punkt 1 b i denna artikel, en rättsligt giltig avskrift av det beslut om förverkande som åberopas som stöd för framställningen, en redogörelse för omständigheterna samt uppgift om i vilken omfattning verkställighet av beslutet begärs.

(c) In the case of a request pertaining to paragraph 2 of this article, a statement of the facts relied upon by the requesting State Party and a description of the actions requested. c) I fråga om en framställning i enlighet med punkt 2 i denna artikel, en redogörelse för de omständigheter som åberopas av den begärande staten samt uppgift om de åtgärder som begärs.

4. The decisions or actions provided for in paragraphs 1 and 2 of this article shall be taken by the requested State Party in accordance with and subject to the provisions of its domestic law and its procedural rules or any bilateral or multilateral treaty, agreement or arrangement to which it may be bound in relation to the requesting State Party. 4. Beslut och åtgärder enligt punkterna 1 och 2 i denna artikel skall fattas och vidtas av den anmodade konventionsstaten i enlighet med och på de villkor som föreskrivs i denna stats nationella lag och dess processuella bestämmelser eller bilaterala eller multilaterala fördrag, avtal eller överenskommelser som den staten är bunden av i förhållande till den begärande konventionsstaten.

5. Each State Party shall furnish copies of its laws and regulations that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws and regulations or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations. 5. Varje konventionsstat skall tillhandahålla Förenta nationernas generalsekreterare avskrifter av sina lagar och förordningar vari bestämmelserna i denna artikel regleras och av senare ändringar i dem eller en redogörelse för dem.

6. If a State Party elects to make the taking of the measures referred to in paragraphs 1 and 2 of this article conditional on the existence of a relevant treaty, that State Party shall consider this Convention the necessary and sufficient treaty basis. 6. Om en konventionsstat ställer som villkor för att vidta de åtgärder som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel att ett avtal skall föreligga, skall den betrakta denna konvention som nödvändig och tillräcklig avtalsgrund.

7. Cooperation under this article may be refused by a State Party if the offence to which the request relates is not an offence covered by this Convention. 7. Samarbete med stöd av denna artikel får vägras av en konventionsstat om det brott som framställningen avser inte täcks av denna konvention.

8. The provisions of this article shall not be construed to prejudice the rights of bona fide third parties. 8. Bestämmelserna i denna artikel skall inte tolkas så att de inkräktar på de rättigheter som tillkommer godtroende tredje man.

9. States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral treaties, agreements or arrangements to enhance the effectiveness of international cooperation undertaken pursuant to this article. 9. Konventionsstaterna skall överväga att sluta bilaterala eller multilaterala fördrag, avtal eller överenskommelser för att höja effektiviteten i det internationella samarbete som bedrivs enligt denna artikel.

Article 14

Disposal of confiscated proceeds of crime or property

1. Proceeds of crime or property confiscated by a State Party pursuant to articles 12 or 13, paragraph 1, of this Convention shall be disposed of by that State Party in accordance with its domestic law and administrative procedures.

2. When acting on the request made by another State Party in accordance with article 13 of this Convention, States Parties shall, to the extent permitted by domestic law and if so requested, give priority consideration to returning the confiscated proceeds of crime or property to the requesting State Party so that it can give compensation to the victims of the crime or return such proceeds of crime or property to their legitimate owners.

3. When acting on the request made by another State Party in accordance with articles 12 and 13 of this Convention, a State Party may give special consideration to concluding agreements or arrangements on:

(a) Contributing the value of such proceeds of crime or property or funds derived from the sale of such proceeds of crime or property or a part thereof to the account designated in accordance with article 30, paragraph 2 (c), of this Convention and to intergovernmental bodies specializing in the fight against organized crime;

(b) Sharing with other States Parties, on a regular or case-by-case basis, such proceeds of crime or property, or funds derived from the sale of such proceeds of crime or property, in accordance with its domestic law or administrative procedures.

Article 15

Jurisdiction

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention when:

(a) The offence is committed in the territory of that State Party; or

(b) The offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that State Party or an aircraft that is regis-

Artikel 14

Förfogande över vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad

1. Vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad av en konventionsstat med stöd av artiklarna 12 eller 13.1 i denna konvention skall förfogas över av konventionsstaten i enlighet med dess nationella lag och administrativa förfaranden.

2. När en konventionsstat bifaller en framställning från en annan konventionsstat enligt artikel 13 i denna konvention skall den, i den utsträckning som är tillåten enligt dess nationella lagar och om så begärs av den, i första hand överväga att återlämna vinning av brott eller egendom som förklarats förverkad till den begärande konventionsstaten så att denna skall kunna ersätta brottsoffren eller återlämna vinningen eller egendomen till dess rätta ägare.

3. När en konventionsstat bifaller en framställning från en annan konventionsstat enligt artiklarna 12 och 13 i denna konvention, kan den särskilt överväga att sluta avtal eller träffa överenskommelse om att

a) insätta värdet av vinningen eller egendomen eller medel som erhålls från försäljningen av sådan vinning eller egendom, eller en del därav, på det konto som öppnats i enlighet med artikel 30.2 c i denna konvention och överlämna det till mellanstatliga organ som ägnar sig åt att bekämpa organiserad brottslighet, eller

b) dela vinningen eller egendomen eller medel som erhålls från försäljningen av sådan vinning eller egendom med andra konventionsstater på regelmässig basis eller enligt grunder som fastställs i varje enskilt fall i enlighet med konventionsstatens nationella lag och administrativa förfaranden.

Artikel 15

Jurisdiktion

1. Varje konventionsstat skall vidta de åtgärder som erfordras för att kunna utöva jurisdiktion över brott som är straffbelagda i enlighet med artiklarna 5, 6, 8 och 23 i denna konvention när

a) brottet har förövats inom dess territorium, eller

b) brottet har förövats ombord på ett fartyg som för dess flagg eller ombord på ett luftfartyg som var registrerat en-

tered under the laws of that State Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to article 4 of this Convention, a State Party may also establish its jurisdiction over any such offence when:

(a) The offence is committed against a national of that State Party;

(b) The offence is committed by a national of that State Party or a stateless person who has his or her habitual residence in its territory; or

(c) The offence is:

(i) One of those established in accordance with article 5, paragraph 1, of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of a serious crime within its territory;

(ii) One of those established in accordance with article 6, paragraph 1 (b) (ii), of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with article 6, paragraph 1 (a) (i) or (ii) or (b) (i), of this Convention within its territory.

3. For the purposes of article 16, paragraph 10, of this Convention, each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each State Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences covered by this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her.

5. If a State Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 of this article has been notified, or has otherwise learned, that one or more other States Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those States Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, this Convention

ligt dess lagar när brottet förövades.

2. Med förbehåll för artikel 4 i denna konvention kan en konventionsstat också vidta de åtgärder som erfordras för att utöva jurisdiktion över ett sådant brott när

a) brottet har förövats mot en medborgare i den konventionsstaten, eller brottet har förövats av en medborgare i konventionsstaten eller av en statslös person med hemvist inom denna stats territorium, eller

c) brottet är

i) ett brott som är straffbelagt i enlighet med artikel 5.1 i denna konvention och har förövats utanför denna stats territorium i avsikt att där begå ett grovt brott, eller

ii) ett brott som är straffbelagt i enlighet med artikel 6.1 b ii i denna konvention och har förövats utanför dess territorium i avsikt att begå ett brott som är straffbelagt i enlighet med artikel 6.1 a i eller ii eller artikel 6.1 b i i denna konvention inom dess territorium.

3. För de syften som avses i artikel 16.10 i denna konvention skall varje konventionsstat vidta de åtgärder som erfordras för att kunna utöva jurisdiktion över brott som omfattas av denna konvention när den misstänkte befinner sig inom dess territorium och staten inte utlämnar personen av det enda skälet att vederbörande är medborgare i staten i fråga.

4. Varje konventionsstat kan också vidta de åtgärder som erfordras för att kunna utöva jurisdiktion över brott som omfattas av denna konvention när den misstänkte befinner sig inom dess territorium och staten inte utlämnar honom eller henne.

5. Om en konventionsstat som utövar sin jurisdiktion med stöd av punkt 1 eller 2 i denna artikel har blivit varskodd om, eller på annat sätt har fått reda på, att en eller flera andra konventionsstater genomför en utredning eller lagföring eller vidtar rättsliga åtgärder med avseende på samma gärning, skall de behöriga myndigheterna i dessa stater, om så är lämpligt, samråda för att samordna sina åtgärder.

6. Utan att göra avkall på allmänna folkrättsliga grundsatser skall denna

does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a State Party in accordance with its domestic law.

Article 16 Extradition

1. This article shall apply to the offences covered by this Convention or in cases where an offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), involves an organized criminal group and the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested State Party, provided that the offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting State Party and the requested State Party.

2. If the request for extradition includes several separate serious crimes, some of which are not covered by this article, the requested State Party may apply this article also in respect of the latter offences.

3. Each of the offences to which this article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between States Parties. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

4. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Convention the legal basis for extradition in respect of any offence to which this article applies.

5. States Parties that make extradition conditional on the existence of a treaty shall:

a) At the time of deposit of their instrument of ratification, acceptance, approval of or accession to this Convention, inform the Secretary-General of the United Nations whether they will take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition with other States Parties to this Convention; and

(b) If they do not take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition, seek, where appropriate, to conclude treaties on extradition with other States Parties to this Convention in

konvention inte utesluta att någon straffrättslig jurisdiktion utövas som en part har etablerat i enlighet med sin nationella lag.

Artikel 16 Utlämning

1. Denna artikel skall tillämpas på brott som omfattas av denna konvention eller, i de fall en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i ett brott som avses i artikel 3.1 a eller b, och den som begärs utlämnad befinner sig inom den anmodade konventionsstatens territorium, under förutsättning att det brott för vilket utlämning begärs är straffbelagt enligt både den begärande och den anmodade konventionsstatens nationella lag.

2. Om det i en begäran om utlämning ingår flera skilda grova brott, av vilka somliga inte omfattas av denna artikel, får den anmodade konventionsstaten tillämpa denna artikel också på dessa brott.

3. Varje brott på vilket denna artikel är tillämplig skall betraktas som utlämningsbart brott i varje utlämningsavtal som redan gäller mellan konventionsstater. Konventionsstaterna förbinder sig att ta med dessa brott som utlämningsbara brott i varje utlämningsavtal som kan komma att slutas dem emellan.

4. Om en konventionsstat, som för utlämning ställer som villkor att det skall finnas ett utlämningsavtal, mottar en begäran om utlämning från en annan konventionsstat med vilken den inte har slutit sådant avtal, får den betrakta denna konvention som rättslig grund för utlämning i fråga om varje brott på vilket denna artikel är tillämplig.

5. Konventionsstater, som för utlämning ställer som villkor att utlämningsavtal finns, skall,

a) vid deponeringen av sina instrument avseende ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning till denna konvention, meddela Förenta nationernas generalsekreterare om de avser betrakta denna konvention som rättslig grund för samarbete i fråga om utlämning med andra konventionsstater, och,

b) om de inte godtar denna konvention som rättslig grund för samarbete i fråga om utlämning, där så är lämpligt, sträva efter att sluta utlämningsavtal med andra konventionsstater för att uppfylla denna

order to implement this article.

6. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize offences to which this article applies as extraditable offences between themselves.

7. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested State Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested State Party may refuse extradition.

8. States Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any offence to which this article applies.

9. Subject to the provisions of its domestic law and its extradition treaties, the requested State Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of the requesting State Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

10. A State Party in whose territory an alleged offender is found, if it does not extradite such person in respect of an offence to which this article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the State Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a grave nature under the domestic law of that State Party. The States Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.

11. Whenever a State Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that State Party to

artikel.

6. Konventionsstater, som för utlämning inte ställer som villkor att det skall finnas ett utlämningsavtal, skall betrakta sådana brott som avses i denna artikel som utlämningsbara brott emellan.

7. Utlämning skall vara underkastad de villkor som gäller enligt den anmodade konventionsstatens lag eller enligt tillämpliga utlämningsavtal, däri bland annat inbegripet villkor med avseende på lägsta straffkrav för utlämning och de grunder som får åberopas av den anmodade konventionsstaten för att vägra utlämning.

8. Konventionsstaterna skall, med hänsynstagande till sina nationella lagar, sträva efter att underlätta utlämningsförfarandet och förenkla de bevisrättsliga krav som gäller för brott på vilka denna artikel är tillämplig.

9. Under hänsynstagande till bestämmelserna i sin nationella lag och i utlämningsavtal som den har ingått, kan den anmodade konventionsstaten, om den finner att omständigheterna så kräver och om ärendet är brådskande, på framställning från den begärande konventionsstaten, ta en person som har begärts utlämnad och som uppehåller sig inom dess territorium i förvar eller vidta andra lämpliga åtgärder för att säkerställa att personen är närvarande vid utlämningsförfarandet.

10. Om en konventionsstat, inom vars territorium en misstänkt påträffas, inte utlämnar vederbörande för ett brott som täcks av denna artikel endast av det skälet att han eller hon är medborgare i denna stat, skall den, efter framställning av den begärande konventionsstaten, vara skyldig att, utan otillbörligt dröjsmål, hänskjuta saken till sina behöriga myndigheter för att verkställa lagföring. Dessa myndigheter skall fatta beslut och vidta åtgärder på samma sätt som vid andra grova brott i enlighet med konventionsstatens nationella lag. De berörda konventionsstaterna skall samarbeta, särskilt i fråga om processuella och bevisrättsliga aspekter, för att säkerställa lagföringens effektivitet.

11. När en konventionsstat enligt sin nationella lag endast kan utlämna eller på annat sätt överlämna en av sina medborgare på villkor att han eller hon återbördas till konventionsstaten i fråga för

serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that State Party and the State Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 10 of this article.

12. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested State Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.

13. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the offences to which this article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the State Party in the territory of which that person is present.

14. Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested State Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.

15. States Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

16. Before refusing extradition, the requested State Party shall, where appropriate, consult with the requesting State Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

att avtjäna det straff som han eller hon ådömts till följd av den rättegång eller de rättsliga förfaranden för vilka utlämningen eller överlämnandet av honom eller henne begärdes och konventionsstaten i fråga och den begärande konventionsstaten är införstådda med detta alternativ och de andra villkor som de kan anse vara lämpliga, skall sådan villkorlig utlämning eller villkorligt överlämnande vara tillräckligt för att uppfylla villkoren i punkt 10 i denna artikel.

12. Om utlämning som begärs för att verkställa en ådömd påföljd vägras på grund av att den person som begärs utlämnad är medborgare i den anmodade konventionsstaten, skall denna stat, om dess lag tillåter det och det står i överensstämmelse med de krav den lagen uppställer, på framställning av den begärande staten överväga att låta verkställa den påföljd som har ådömts enligt den begärande konventionsstatens lag eller återstående del därav.

13. Varje person mot vilken rättsliga åtgärder vidtas i samband med brott på vilka denna artikel äger tillämpning skall garanteras rättvis behandling i alla faser av lagföringen, däribland att åtnjuta alla de rättigheter och garantier som tillerkänns personer i den konventionsstats nationella lag inom vars territorium personen befinner sig.

14. Ingenting i denna konvention skall tolkas som att det skulle innebära en skyldighet att utlämna, om den anmodade konventionsstaten har grundad anledning att anta att framställningen har gjorts i syfte att åtala eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, trosuppfattning, nationalitet, etniska ursprung eller politiska uppfattning eller att bifall till framställningen på någon av dessa grunder skulle kunna vara till förfång för denne.

15. En konventionsstat får inte avslå en begäran om utlämning av det enda skälet att brottet också bedöms omfatta fiskala frågor.

16. Den anmodade konventionsstaten skall, innan den avslår en begäran om utlämning, där så är lämpligt, samråda med den begärande konventionsstaten för att ge den tillfälle att ange sin inställning och lämna upplysningar om anklagelserna.

17. States Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition.

Article 17

Transfer of sentenced persons

States Parties may consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on the transfer to their territory of persons sentenced to imprisonment or other forms of deprivation of liberty for offences covered by this Convention, in order that they may complete their sentences there.

Article 18

Mutual legal assistance

1. States Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences covered by this Convention as provided for in article 3 and shall reciprocally extend to one another similar assistance where the requesting State Party has reasonable grounds to suspect that the offence referred to in article 3, paragraph 1 (a) or (b), is transnational in nature, including that victims, witnesses, proceeds, instrumentalities or evidence of such offences are located in the requested State Party and that the offence involves an organized criminal group.

2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested State Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which a legal person may be held liable in accordance with article 10 of this Convention in the requesting State Party.

3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this article may be requested for any of the following purposes:

- (a) Taking evidence or statements from persons;
- (b) Effecting service of judicial documents;
- (c) Executing searches and seizures, and freezing;
- (d) Examining objects and sites;

17. Konventionsstaterna skall sträva efter att sluta bilaterala och multilaterala avtal och uppgörelser för att möjliggöra utlämning eller förbättra verkställigheten av utlämning.

Artikel 17

Överförande av dömda personer

Konventionsstaterna kan överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller att ingå överenskommelser om att personer som har dömts till fängelse eller annan frihetsberövande påföljd för brott som täcks av denna konvention skall överföras till sina hemländer för att straffet skall kunna avtjänas där.

Artikel 18

Internationell rättslig hjälp

1. Konventionsstaterna skall i största möjliga utsträckning lämna varandra internationell rättslig hjälp vid brottsutredningar, lagföring och rättsliga förfaranden med avseende på brott som omfattas av artikel 3 i denna konvention och skall ömsesidigt lämna varandra liknande hjälp när den begärande konventionsstaten har skälig anledning att misstänka att brott som avses i artikel 3.1 a eller 3.1 b är av gränsöverskridande natur, däri innefattande att brottsoffer, vittnen, vinning av brott, hjälpmedel eller bevisning för sådana brott finns i den anmodade konventionsstaten och att en organiserad brottslig sammanslutning är delaktig i brottet.

2. Internationell rättslig hjälp skall i största möjliga utsträckning lämnas i enlighet med den anmodade konventionsstatens ifrågakommande lagar, fördrag, avtal och uppgörelser med avseende på utredning, lagföring och rättsliga åtgärder i fråga om brott för vilka juridiska personer kan ställas till ansvar med stöd av artikel 10 i denna konvention i den begärande konventionsstaten.

3. Internationell rättslig hjälp som skall lämnas enligt denna artikel kan begäras i något av följande syften:

- a) Upptagande av vittnesmål eller andra utsagor.
- b) Delgivning av rättegångshandlingar.
- c) Verkställande av husrannsakan, beslag och frysning.
- d) Undersökning av föremål och platser.

(e) Providing information, evidentiary items and expert evaluations;

(f) Providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;

(g) Identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;

(h) Facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting State Party;

(i) Any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested State Party.

4. Without prejudice to domestic law, the competent authorities of a State Party may, without prior request, transmit information relating to criminal matters to a competent authority in another State Party where they believe that such information could assist the authority in undertaking or successfully concluding inquiries and criminal proceedings or could result in a request formulated by the latter State Party pursuant to this Convention.

5. The transmission of information pursuant to paragraph 4 of this article shall be without prejudice to inquiries and criminal proceedings in the State of the competent authorities providing the information. The competent authorities receiving the information shall comply with a request that said information remain confidential, even temporarily, or with restrictions on its use. However, this shall not prevent the receiving State Party from disclosing in its proceedings information that is exculpatory to an accused person. In such a case, the receiving State Party shall notify the transmitting State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the transmitting State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the receiving State Party shall inform the transmitting State Party of the disclosure without delay.

6. The provisions of this article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, that governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.

e) Tillhandahållande av information, bevismaterial och sakkunnigutlåtanden.

f) Tillhandahållande av handlingar och uppteckningar av betydelse i original eller i bestyrkt kopia, däri inbegripet officiella handlingar, bankhandlingar, finansiella handlingar, företagshandlingar och andra handlingar som rör ekonomiska förhållanden eller affärsförhållanden.

g) Identifiering eller spårande av vinning av brott, egendom, hjälpmedel eller andra föremål för bevisändamål.

h) Underlättande av frivilligt deltagande av personer i den begärade konventionsstaten.

i) Varje slag av rättslig hjälp som inte är oförenlig med den anmodade konventionsstatens nationella lag.

4. Om inte annat följer av nationell lag får en konventionsstats behöriga myndigheter, utan att det skall strida mot nationell lag, självmant överlämna upplysningar i brottmål till en behörig myndighet i en annan konventionsstat, när de bedömer att upplysningarna kan hjälpa myndigheten att genomföra eller fullfölja utredningar och rättsliga förfaranden eller kan resultera i en framställning från den senare konventionsstaten enligt denna konvention.

5. Upplysningar som översänds i enlighet med punkt 4 i denna artikel skall inte inkräkta på efterforskningar och rättsliga förfaranden i den stat vars behöriga myndigheter lämnar upplysningarna. De behöriga myndigheter som mottar uppgifterna skall bevilja en begäran om sekretess, även tillfällig, avseende uppgifterna och om inskränkningar i rätten att utnyttja dem. Detta skall dock inte hindra att den mottagande konventionsstaten under förfarandets gång röjer uppgifter som bevisar den anklagades oskuld. I så fall skall den mottagande konventionsstaten underrätta den överlämnande konventionsstaten härom före röjandet och, om så begärs, samråda med denna. Om, i undantagsfall, sådant förhandsmeddelande inte är möjligt, skall den mottagande konventionsstaten utan dröjsmål meddela den överlämnande konventionsstaten att röjande skett.

6. Bestämmelserna i denna artikel skall inte inverka på åtaganden i annat bilateralt eller multilateralt avtal som helt eller delvis gäller eller kommer att gälla internationell rättslig hjälp.

7. Paragraphs 9 to 29 of this article shall apply to requests made pursuant to this article if the States Parties in question are not bound by a treaty of mutual legal assistance. If those States Parties are bound by such a treaty, the corresponding provisions of that treaty shall apply unless the States Parties agree to apply paragraphs 9 to 29 of this article in lieu thereof. States Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.

8. States Parties shall not decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of bank secrecy.

9. States Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested State Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested State Party.

10. A person who is being detained or is serving a sentence in the territory of one State Party whose presence in another State Party is requested for purposes of identification, testimony or otherwise providing assistance in obtaining evidence for investigations, prosecutions or judicial proceedings in relation to offences covered by this Convention may be transferred if the following conditions are met:

(a) The person freely gives his or her informed consent;

(b) The competent authorities of both States Parties agree, subject to such conditions as those States Parties may deem appropriate.

11. For the purposes of paragraph 10 of this article:

(a) The State Party to which the person is transferred shall have the authority and obligation to keep the person transferred in custody, unless otherwise requested or authorized by the State Party from which the person was transferred;

(b) The State Party to which the person is transferred shall without delay implement its obligation to return the

7. Punkterna 9 - 29 i denna artikel skall gälla framställningar som görs enligt denna artikel, om inte de berörda konventionsstaterna är bundna av ett särskilt avtal om internationell rättslig hjälp. Om så är fallet, skall motsvarande bestämmelser i det avtalet gälla, såvida inte staterna kommer överens om att punkterna 9 - 29 i denna artikel skall gälla i stället. Konventionsstaterna uppmantras starkt att tillämpa dessa punkter om samarbetet därigenom underlättas.

8. En konventionsstat får inte vägra att lämna internationell rättslig hjälp enligt denna artikel med hänvisning till banksekretess.

9. En konventionsstat får vägra att lämna internationell rättslig hjälp enligt denna artikel med hänvisning till att dubbel straffbarhet inte föreligger. Den anmodade konventionsstaten får dock, när den så bedömer lämpligt, lämna biträde i den utsträckning den själv avgör, oberoende av om gärningen skulle utgöra ett brott enligt den nationella lagen i den anmodade konventionsstaten.

10. En person som är frihetsberövad eller avtjänar straff inom en konventionsstats territorium vars närvaro i en annan konventionsstat begärs för identifiering, avgivande av vittnesmål eller för att på annat sätt lämna hjälp med att erhålla bevis för brottsutredning, åtal eller rättsliga åtgärder med avseende på brott som täcks av denna konvention, får överföras om följande villkor är uppfyllda:

a) Att personen i medvetande om vad saken gäller och av fri vilja går med på överförandet.

b) Att båda konventionsstaters behöriga myndigheter samtycker allt under beaktande av sådana villkor som dessa konventionsstater anser vara lämpliga.

11. För de syften som avses i punkt 10 i denna artikel skall följande bestämmelser gälla:

a) Den konventionsstat till vilken personen överförs skall ha behörighet och skyldighet att hålla personen i fängsligt förvar, såvida inte annat begärs eller tillåts av den konventionsstat från vilken personen har överförts.

b) Den konventionsstat till vilken personen överförs skall ofördröjligen uppfylla sin skyldighet att återbörda perso-

person to the custody of the State Party from which the person was transferred as agreed beforehand, or as otherwise agreed, by the competent authorities of both States Parties;

(c) The State Party to which the person is transferred shall not require the State Party from which the person was transferred to initiate extradition proceedings for the return of the person;

(d) The person transferred shall receive credit for service of the sentence being served in the State from which he or she was transferred for time spent in the custody of the State Party to which he or she was transferred.

12. Unless the State Party from which a person is to be transferred in accordance with paragraphs 10 and 11 of this article so agrees, that person, whatever his or her nationality, shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in the territory of the State to which that person is transferred in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the State from which he or she was transferred.

13. Each State Party shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to the competent authorities for execution. Where a State Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the central authority designated for this purpose at the time each State Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. Requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be transmitted to the central

nen till förvar i den konventionsstat från vilken han eller hon har överförts enligt överenskommelse i förväg eller på annat sätt mellan de båda staternas behöriga myndigheter.

c) Den konventionsstat till vilken personen överförs får inte kräva att den konventionsstat från vilken han eller hon har överförts inleder utlämningsförfarande för att få personen i fråga återlämnad.

d) Den överförda personen skall, i den stat från vilken han eller hon har överförts, tillgodoräknas tid som avtjänats av påföljden i den konventionsstat till vilken han eller hon har överförts.

12. Såvida inte den konventionsstat från vilken en person skall överföras i enlighet med punkterna 10 och 11 i denna artikel går med härpå, skall personen i fråga, oberoende av nationalitet, inte lagföras, frihetsberövas, straffas eller underkastas någon inskränkning i sin personliga frihet inom den stats territorium till vilket han eller hon har överförts för gärningar, underlåtenhet eller domar som föregår personens avfärd från den stats territorium från vilket han eller hon har överförts.

13. Varje konventionsstat skall utse en centralmyndighet som skall ha ansvar och behörighet att ta emot framställningar om internationell rättslig hjälp och att antingen verkställa dem eller överlämna dem till behöriga myndigheter för verkställighet. I det fall det i en konventionsstat finns en särskild region eller ett särskilt territorium med ett särskilt system för internationell rättslig hjälp, får denna stat utse en annan centralmyndighet som skall ha samma funktion för ifrågavarande region eller territorium. Centralmyndigheterna skall tillse att mottagna framställningar verkställs eller överlämnas för verkställighet på ett riktigt sätt och utan dröjsmål. När centralmyndigheten överlämnar en framställning till en behörig myndighet för verkställighet, skall den befrämja att densamma ofördröjligen och på vederbörligt sätt verkställs av den behöriga myndigheten. Förenta nationernas generalsekreterare skall underrättas om den centralmyndighet som har utsetts för detta ändamål när konventionsstaterna deponerar sina instrument avseende ratificering, godtagande, godkännande eller

authorities designated by the States Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a State Party to require that such requests and communications be addressed to it through diplomatic channels and, in urgent circumstances, where the States Parties agree, through the International Criminal Police Organization, if possible.

14. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested State Party, under conditions allowing that State Party to establish authenticity. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the language or languages acceptable to each State Party at the time it deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. In urgent circumstances and where agreed by the States Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.

15. A request for mutual legal assistance shall contain:

(a) The identity of the authority making the request;

(b) The subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates and the name and functions of the authority conducting the investigation, prosecution or judicial proceeding;

(c) A summary of the relevant facts, except in relation to requests for the purpose of service of judicial documents;

(d) A description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting State Party wishes to be followed;

(e) Where possible, the identity, location and nationality of any person concerned; and

(f) The purpose for which the evidence, information or action is sought.

16. The requested State Party may request additional information when it appears necessary for the execution of

anslutning till denna konvention. Framställningar om internationell rättslig hjälp och därtill anknutna meddelanden skall överlämnas till de centralmyndigheter som utsetts av konventionsstaterna. Detta krav skall dock inte inskränka en konventionsstats rätt att kräva att sådana framställningar och meddelanden skall överlämnas på diplomatisk väg och, om ärendet är brådskande och om parterna samtycker, via Internationella kriminalpolisorganisationen där så är möjligt.

14. Framställningar skall göras skriftligen eller, om så är möjligt, på annat sätt som möjliggör framställning av ett skriftligt meddelande, på ett språk som är godtagbart för den anmodade konventionsstaten, och på ett sätt som tillåter denna stat att konstatera att dokumentet är äkta. Förenta nationernas generalsekreterare skall underrättas om det eller de språk som en konventionsstat kan godta när den deponerar sitt instrument avseende ratificering, godtagande eller godkännande eller när den ansluter sig till denna konvention. I brådskande fall och när konventionsstaterna är överens där-om, får framställningar göras muntligen med efterföljande skriftlig bekräftelse.

15. En framställning om internationell rättslig hjälp skall innehålla

a) uppgift om den myndighet som gör framställningen,

b) föremålet för och arten av den brottsutredning, den lagföring eller det rättsliga förfarande som framställningen avser samt namnet på den myndighet som handlägger brottsutredningen, lagföringen eller det rättsliga förfarandet jämte upplysningar om vilka uppgifter denna myndighet har,

c) en sammanställning av de omständigheter som är av betydelse i ärendet utom i de fall framställningen gäller delgivning av rättegångshandlingar,

d) uppgift om vilket slag av biträde som begärs samt huruvida den ansökande konventionsstaten önskar att ett särskilt förfarande skall tillämpas,

e) uppgift om samtliga berörda personers identitet, adress och nationalitet, där så är möjligt,

f) uppgift om det ändamål för vilket bevismaterial, upplysningar eller åtgärder begärs.

16. Den anmodade konventionsstaten får begära ytterligare uppgifter om så verkar vara nödvändigt för att kunna

the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

17. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested State Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested State Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

18. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a State Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another State Party, the first State Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting State Party. States Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting State Party and attended by a judicial authority of the requested State Party.

19. The requesting State Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested State Party for investigations, prosecutions or judicial proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested State Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting State Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting State Party shall notify the requested State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting State Party shall inform the requested State Party of the disclosure without delay.

20. The requesting State Party may require that the requested State Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested State Party cannot comply with

verkställa den begärda åtgärden i enlighet med sin nationella lag eller när det kan underlätta verkställigheten.

17. De åtgärder som framställningen avser skall verkställas enligt den anmodade konventionsstatens nationella lag och, i den mån detta inte strider mot denna lag och där så är möjligt, med tillämpning av de förfaranden som anges i framställningen.

18. När så är möjligt och förenligt med grundsatserna i nationell lag, i de fall en person befinner sig inom en konventionsstats territorium och han eller hon skall höras som vittne eller sakkunnig av de rättsliga myndigheterna i en annan konventionsstat, får den försträmnda konventionsstaten, på begäran av den sistnämnda staten, ge sitt samtycke till att förhandlingen sker genom videokonferens i det fall det inte är möjligt eller önskvärt att vederbörande person personligen uppträder inom den begärande konventionsstatens territorium. Konventionsstater kan komma överens om att förhör skall utföras av en rättslig myndighet i den begärande konventionsstaten i närvaro av en rättslig myndighet från den anmodade konventionsstaten.

19. Den begärande konventionsstaten får inte utan föregående samtycke av den anmodade konventionsstaten överföra eller använda uppgifter eller bevisning som har lämnats av den anmodade konventionsstaten för andra brottsutredningar, annan lagföring eller andra rättegångar än de som anges i framställningen. Ingenting i denna punkt skall förhindra att den begärande konventionsstaten i sina förfaranden röjer uppgifter eller bevisning som bevisar den anklagades oskuld. I så fall skall den begärande konventionsstaten meddela den anmodade konventionsstaten före röjandet av uppgifterna eller bevisningen och, på begäran, samråda med den anmodade konventionsstaten. Om det i undantagsfall inte är möjligt att lämna sådant förhandsmeddelande, skall den begärande konventionsstaten utan dröjsmål meddela den anmodade konventionsstaten om att röjande har skett.

20. Den begärande konventionsstaten får begära att den anmodade konventionsstaten iakttar sekretess beträffande framställningen och dess innehåll utom i den omfattning som erfordras för att verkställa de begärda åtgärderna. Om

the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting State Party.

21. Mutual legal assistance may be refused:

(a) If the request is not made in conformity with the provisions of this article;

(b) If the requested State Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, ordre public or other essential interests;

(c) If the authorities of the requested State Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;

(d) If it would be contrary to the legal system of the requested State Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.

22. States Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

23. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.

24. The requested State Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting State Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requested State Party shall respond to reasonable requests by the requesting State Party on progress of its handling of the request. The requesting State Party shall promptly inform the requested State Party when the assistance sought is no longer required.

25. Mutual legal assistance may be postponed by the requested State Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.

26. Before refusing a request pursuant to paragraph 21 of this article or postponing its execution pursuant to paragraph 25 of this article, the requested

den anmodade konventionsstaten inte kan efterkomma en begäran om sekretess, skall den genast meddela den begärande konventionsstaten.

21. En framställning om internationell rättslig hjälp får avslås om

a) framställningen inte gjorts i enlighet med bestämmelserna i denna artikel,

b) den anmodade konventionsstaten anser att verkställighet av de begärda åtgärderna sannolikt skulle inkräkta på dess suveränitet, säkerhet, allmänna rättsprinciper (ordre public) eller andra väsentliga intressen,

c) den anmodade konventionsstatens myndigheter enligt nationell lag själva skulle vara förhindrade att vidta den begärda åtgärden i fråga om ett liknande brott i det fall att brottet varit föremål för utredning, lagföring eller annat rättsligt förfaranden enligt deras egen jurisdiktion, eller om

d) bifall till framställningen skulle strida mot den anmodade konventionsstatens lagstiftning rörande internationell rättslig hjälp.

22. En konventionsstat får inte avslå en begäran om internationell rättslig hjälp av det enda skälet att brottet också bedöms omfatta fiskala frågor.

23. Ett avslag på en framställning om internationell rättslig hjälp skall motiveras.

24. Den anmodade konventionsstaten skall snarast verkställa en framställning om internationell rättslig hjälp och skall, i största möjliga mån, beakta de tidsfrister som angivits av den begärande konventionsstaten och för vilka skäl har angivits, helst i framställningen. Den anmodade konventionsstaten skall tillmötesgå skäliga förfrågningar från den begärande konventionsstatens sida om hur långt man kommit i handläggningen av framställningen. Den begärande konventionsstaten skall genast meddela den anmodade konventionsstaten när den begärda hjälpen inte längre är påkallad.

25. Internationell rättslig hjälp får uppskjutas av den anmodade konventionsstaten om det skulle hindra en pågående brottsutredning, lagföring eller annat rättsligt förfarande.

26. Innan den anmodade konventionsstaten avslår en framställning med stöd av punkt 21 i denna artikel eller uppskjuter dess verkställighet med stöd av

State Party shall consult with the requesting State Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting State Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.

27. Without prejudice to the application of paragraph 12 of this article, a witness, expert or other person who, at the request of the requesting State Party, consents to give evidence in a proceeding or to assist in an investigation, prosecution or judicial proceeding in the territory of the requesting State Party shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in that territory in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the requested State Party. Such safe conduct shall cease when the witness, expert or other person having had, for a period of fifteen consecutive days or for any period agreed upon by the States Parties from the date on which he or she has been officially informed that his or her presence is no longer required by the judicial authorities, an opportunity of leaving, has nevertheless remained voluntarily in the territory of the requesting State Party or, having left it, has returned of his or her own free will.

28. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested State Party, unless otherwise agreed by the States Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfil the request, the States Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed, as well as the manner in which the costs shall be borne.

29. The requested State Party:

(a) Shall provide to the requesting State Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public;

(b) May, at its discretion, provide to the requesting State Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or informa-

tion. punkt 25 i denna artikel skall den samråda med den begärande konventionsstaten för att avgöra om hjälpen kan lämnas på de villkor som den anser vara påkallade. Om den begärande konventionsstaten godtar hjälp på dessa villkor, skall den uppfylla villkoren.

27. Om det inte påverkar tillämpningen av punkt 12 i denna artikel skall ett vittne, en sakkunnig eller en annan person som samtycker till att avge vittnesmål eller medverka i brottsutredning, lagföring eller annat rättsligt förfarande inom den begärande konventionsstatens territorium inte åtalas, fängslas, straffas eller på annat sätt underkastas inskränkning i sin personliga frihet inom detta territorium på grund av någon gärning, underlåtenhet eller dom som hänför sig till tiden före hans eller hennes utresa från den anmodade konventionsstatens territorium. Denna immunitet skall upphöra när vittnet, den sakkunnige eller annan person som berörs, trots att han eller hon under en sammanhängande tid av 15 dagar, eller under annan period som parterna kommit överens om, från den dag han eller hon mottagit officiell underrättelse om att hans eller hennes närvaro inte längre påkallas av de rättsliga myndigheterna, haft möjlighet att lämna territoriet, frivilligt stannat kvar där eller, efter att ha lämnat det, frivilligt återvänt dit.

28. Den anmodade konventionsstaten skall stå för ordinarie kostnader som är förenade med verkställigheten av de begärda åtgärderna, om inte de berörda konventionsstaterna kommer överens om annat. Om verkställigheten medför eller kommer att medföra stora eller extraordinära kostnader, skall konventionsstaterna i samråd fastställa vilka villkor som skall gälla för verkställigheten och hur kostnaderna skall fördelas.

29. Den anmodade konventionsstaten

a) skall lämna den begärande konventionsstaten kopior av offentliga handlingar, dokument eller uppgifter som den har i sin besittning, vilka enligt dess nationella lag är tillgängliga för allmänheten, och,

b) kan enligt sin egen bedömning, lämna den begärande konventionsstaten i full utsträckning, delvis eller med sådana förbehåll som den anser vara lämpliga, kopior av offentliga handlingar,

tion in its possession that under its domestic law are not available to the general public.

30. States Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to or enhance the provisions of this article.

Article 19 **Joint investigations**

States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements whereby, in relation to matters that are the subject of investigations, prosecutions or judicial proceedings in one or more States, the competent authorities concerned may establish joint investigative bodies. In the absence of such agreements or arrangements, joint investigations may be undertaken by agreement on a case-by-case basis. The States Parties involved shall ensure that the sovereignty of the State Party in whose territory such investigation is to take place is fully respected.

Article 20 **Special investigative techniques**

1. If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each State Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities in its territory for the purpose of effectively combating organized crime.

2. For the purpose of investigating the offences covered by this Convention, States Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using such special investigative techniques in the context of cooperation at the international level. Such agreements or arrangements shall be concluded and implemented in full

dokument eller uppgifter som den har i sin besittning, vilka enligt dess lag inte är tillgängliga för allmänheten.

30. Konventionsstaterna skall om så behövs överväga att sluta bilaterala och multilaterala avtal eller överenskommelser som skulle gagna, förverkliga eller stärka bestämmelserna i denna artikel.

Artikel 19 **Gemensamma brottsutredningar**

Konventionsstaterna skall överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som, med avseende på ärenden som är föremål för utredning, lagföring eller rättsliga åtgärder i en eller flera konventionsstater, tillåter de berörda behöriga myndigheterna att sätta upp gemensamma organ för brottsutredningar. I brist på sådana avtal eller överenskommelser kan gemensamma brottsutredningar verkställas för varje särskilt fall. De berörda konventionsstaterna skall tillgodose att den konventionsstats suveränitet inom vars territorium brottsutredningen skall verkställas till fullo respekteras.

Artikel 20 **Särskilda utredningsmetoder**

1. Om det är förenligt med grundprinciperna i dess nationella rättsordning skall varje konventionsstat, så långt det är möjligt och på de villkor som föreskrivs i dess nationella lag, vidta erforderliga åtgärder för att tillåta ändamålsenlig användning av kontrollerade leveranser och, där den bedömer det vara lämpligt, användning av andra särskilda utredningsmetoder såsom elektronisk övervakning och annan typ av övervakning och operationer under täckmantel utförda av dess behöriga myndigheter inom dess territorium i syfte att verkningsfullt kunna bekämpa organiserad brottslighet.

2. I syfte att utreda brott som täcks av denna konvention uppmanas konventionsstaterna att, om så är nödvändigt, ingå lämpliga bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser om användning av särskilda utredningsmetoder i internationellt samarbete. Sådana avtal eller överenskommelser skall ingås och genomföras med iakttagande av principen om suverän likställighet mellan

compliance with the principle of sovereign equality of States and shall be carried out strictly in accordance with the terms of those agreements or arrangements.

3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2 of this article, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the States Parties concerned.

4. Decisions to use controlled delivery at the international level may, with the consent of the States Parties concerned, include methods such as intercepting and allowing the goods to continue intact or be removed or replaced in whole or in part.

Article 21

Transfer of criminal proceedings

States Parties shall consider the possibility of transferring to one another proceedings for the prosecution of an offence covered by this Convention in cases where such transfer is considered to be in the interests of the proper administration of justice, in particular in cases where several jurisdictions are involved, with a view to concentrating the prosecution.

Article 22

Establishment of criminal record

Each State Party may adopt such legislative or other measures as may be necessary to take into consideration, under such terms as and for the purpose that it deems appropriate, any previous conviction in another State of an alleged offender for the purpose of using such information in criminal proceedings relating to an offence covered by this Convention.

Article 23

Criminalization of obstruction of justice

Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

- (a) The use of physical force, threats

stater och skall verkställas i strikt överensstämmelse med bestämmelserna i dessa avtal eller överenskommelser.

3. I brist på avtal eller överenskommelse enligt punkt 2 i denna artikel skall beslut om att tillämpa särskilda utredningsmetoder på det internationella planet grundas på varje särskilt fall och kan, om så erfordras, avse ekonomiska överenskommelser och samförståndslösningar beträffande berörda konventionsstaters utövande av jurisdiktion.

4. Beslut om att tillämpa metoden med kontrollerade leveranser internationellt får, med de berörda konventionsstaternas samtycke, innefatta sådana metoder som att varorna uppfångas och att man tillåter att de fortsätter intakta eller att de avlägsnas eller helt eller delvis ersätts.

Artikel 21

Överförande av lagföring

Konventionsstaterna skall överväga möjligheten att till varandra överföra lagföringen av brott som täcks av denna konvention i fall där överföringen kan anses ligga i en korrekt rättskipningsintresse, särskilt i fall där flera skilda jurisdiktioner är berörda, i syfte att koncentrera lagföringen.

Artikel 22

Upprättande av brottsregister

Varje konventionsstat får vidta de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som erfordras för att, på de villkor och för de syften som den bedömer lämpligt, beakta eventuella tidigare fällande domar i en annan konventionsstat mot en misstänkt i syfte att utnyttja uppgifterna däri i brottmålsförfaranden avseende brott som täcks av denna konvention.

Artikel 23

Kriminalisering av hinder mot rättvisan

Varje konventionsstat skall vidta de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som erfordras för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligt:

- a) Bruk av fysiskt våld, hot eller

or intimidation or the promise, offering or giving of an undue advantage to induce false testimony or to interfere in the giving of testimony or the production of evidence in a proceeding in relation to the commission of offences covered by this Convention;

(b) The use of physical force, threats or intimidation to interfere with the exercise of official duties by a justice or law enforcement official in relation to the commission of offences covered by this Convention. Nothing in this subparagraph shall prejudice the right of States Parties to have legislation that protects other categories of public officials.

Article 24

Protection of witnesses

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide effective protection from potential retaliation or intimidation for witnesses in criminal proceedings who give testimony concerning offences covered by this Convention and, as appropriate, for their relatives and other persons close to them.

2. The measures envisaged in paragraph 1 of this article may include, inter alia, without prejudice to the rights of the defendant, including the right to due process:

(a) Establishing procedures for the physical protection of such persons, such as, to the extent necessary and feasible, relocating them and permitting, where appropriate, non-disclosure or limitations on the disclosure of information concerning the identity and whereabouts of such persons;

(b) Providing evidentiary rules to permit witness testimony to be given in a manner that ensures the safety of the witness, such as permitting testimony to be given through the use of communications technology such as video links or other adequate means.

3. States Parties shall consider entering into agreements or arrangements with other States for the relocation of persons referred to in paragraph 1 of this article.

4. The provisions of this article shall also apply to victims insofar as they are witnesses.

skrämsel eller förespeglade, erbjudande eller lämnande av oberättigade förmåner för att förmå någon att avge falskt vittnesmål eller lägga sig i avgivande av vittnesmål eller framtagning av bevisning i ett rättsligt förfarande avseende brott som täcks av denna konvention.

b) Bruk av fysiskt våld, hot eller skrämsel för att ingripa i en domares eller en rättsvårdande befattningshavares tjänsteutövning i samband med brott som täcks av denna konvention. Ingenting i detta stycke skall inskränka konventionsstaternas rätt att i lag beskydda andra kategorier av offentliga befattningshavare.

Artikel 24

Skydd av vittnen

1. Varje konventionsstat skall, inom gränserna för sina möjligheter, vidta lämpliga åtgärder för att tillhandahålla effektivt skydd mot möjliga repressalier eller möjligt hot mot vittnen i brottmål som avger vittnesmål om brott som täcks av denna konvention och, vid behov, för deras släktingar och andra dem närstående personer.

2. De åtgärder som avses i punkt 1 i denna artikel kan särskilt innefatta följande utan att inkräkta på den tilltalades rättigheter, däribland rätten till en rättvis rättegång:

a) Upprätta förfaranden för fysiskt skydd av sådana personer såsom att, i den utsträckning som behövs och som är möjlig, förflytta dem och att, där så är lämpligt, tillåta att uppgifter som rör sådana personers identitet och vistelseort inte röjs eller röjs endast i begränsad omfattning.

b) Tillse att det finns bevisregler som medger att vittnesmål lämnas på ett sätt som tillgodoser vittnenas säkerhet såsom att tillåta att vittnesmål lämnas med användning av kommunikationsteknologi såsom videoöverföring eller andra ändamålsenliga medel.

3. Konventionsstaterna skall överväga att sluta avtal eller uppgörelser med andra stater om förflyttning av personer som avses i punkt 1 i denna artikel.

4. Bestämmelserna i denna artikel skall också gälla brottsoffer när de är vittnen.

Article 25

Assistance to and protection of victims

1. Each State Party shall take appropriate measures within its means to provide assistance and protection to victims of offences covered by this Convention, in particular in cases of threat of retaliation or intimidation.

2. Each State Party shall establish appropriate procedures to provide access to compensation and restitution for victims of offences covered by this Convention.

3. Each State Party shall, subject to its domestic law, enable views and concerns of victims to be presented and considered at appropriate stages of criminal proceedings against offenders in a manner not prejudicial to the rights of the defence.

Article 26

Measures to enhance cooperation with law enforcement authorities

1. Each State Party shall take appropriate measures to encourage persons who participate or who have participated in organized criminal groups:

(a) To supply information useful to competent authorities for investigative and evidentiary purposes on such matters as:

(i) The identity, nature, composition, structure, location or activities of organized criminal groups;

(ii) Links, including international links, with other organized criminal groups;

(iii) Offences that organized criminal groups have committed or may commit;

(b) To provide factual, concrete help to competent authorities that may contribute to depriving organized criminal groups of their resources or of the proceeds of crime.

2. Each State Party shall consider providing for the possibility, in appropriate cases, of mitigating punishment of an accused person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

3. Each State Party shall consider providing for the possibility, in accordance

Artikel 25

Hjälp och skydd för brottsoffer

1. Varje konventionsstat skall inom ramen för sina resurser vidta lämpliga åtgärder för att lämna biträde och skydd till offer för brott som täcks av denna konvention, särskilt vid fall av hot, repressalier eller skrämelse.

2. Varje konventionsstat skall upprätta lämpliga förfaranden för att lämna gottgörelse till offer för brott som täcks av denna konvention.

3. Varje konventionsstat skall, med förbehåll för sin nationella lag, möjliggöra att brottsoffers mening och farhågor framläggs och beaktas i ett lämpligt skede i en rättegång mot misstänkta på ett sätt som inte inkräktar på den tilltalades rättigheter.

Artikel 26

Åtgärder för att förstärka samarbetet med rättsvårdande myndigheter

1. Varje konventionsstat skall vidta lämpliga åtgärder för att uppmuntra personer som deltar i eller har deltagit i organiserade brottsliga sammanslutningar

a) att lämna de behöriga myndigheterna upplysningar av nytta för utredning och bevisning i sådana frågor som

i) organiserade brottsliga sammanslutningars identitet, beskaffenhet, sammansättning, struktur, lokalisering och verksamhet,

ii) förbindelser, däribland internationella förbindelser, med andra organiserade brottsliga sammanslutningar,

iii) brott som har förövats eller kan komma att förövas av organiserade brottsliga sammanslutningar,

b) att lämna de behöriga myndigheterna den faktiska och praktiska hjälp som kan bidra till att beröva organiserade brottsliga sammanslutningar deras resurser eller vinning av brott.

2. Varje konventionsstat skall överväga att tillgodose möjligheten att, i lämpliga fall, mildra straffet för en anklagad person som lämnar betydande medverkan i utredningen eller lagföringen av brott som täcks av denna konvention.

3. Varje konventionsstat skall överväga att tillgodose möjligheten att, i enlig-

with fundamental principles of its domestic law, of granting immunity from prosecution to a person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence covered by this Convention.

4. Protection of such persons shall be as provided for in article 24 of this Convention.

5. Where a person referred to in paragraph 1 of this article located in one State Party can provide substantial cooperation to the competent authorities of another State Party, the States Parties concerned may consider entering into agreements or arrangements, in accordance with their domestic law, concerning the potential provision by the other State Party of the treatment set forth in paragraphs 2 and 3 of this article.

Article 27

Law enforcement cooperation

1. States Parties shall cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, to enhance the effectiveness of law enforcement action to combat the offences covered by this Convention. Each State Party shall, in particular, adopt effective measures:

(a) To enhance and, where necessary, to establish channels of communication between their competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the offences covered by this Convention, including, if the States Parties concerned deem it appropriate, links with other criminal activities;

(b) To cooperate with other States Parties in conducting inquiries with respect to offences covered by this Convention concerning:

(i) The identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;

(ii) The movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences;

(iii) The movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;

(c) To provide, when appropriate,

het med grundsatserna i sin nationella rättsordning, bevilja immunitet mot lagföring för personer som lämnar betydande medverkan i utredningen eller lagföringen av brott som täcks av denna konvention.

4. Skydd av sådana personer skall ombesörjas i enlighet med bestämmelserna i artikel 24 i denna konvention.

5. När en person som avses i punkt 1 i denna artikel, som befinner sig i en konventionsstat, kan ge de behöriga myndigheterna i en annan konventionsstat betydande hjälp, kan de berörda konventionsstaterna överväga att sluta avtal eller uppgörelser, i enlighet med sin nationella lag, om eventuellt tillhållande från den andra konventionsstatens sida av sådan behandling som avses i punkterna 2 och 3 i denna artikel.

Artikel 27

Samarbete mellan rättsvårdande myndigheter

1. Konventionsstaterna skall på ett sätt som är förenligt med deras respektive rättsordning och förvaltningssystem nära samarbeta i syfte att effektivisera bekämpningen av brott som täcks av denna konvention. Varje konventionsstat skall särskilt anta effektiva åtgärder

a) för att förbättra och, när så behövs, upprätta kommunikationsvägar mellan sina behöriga myndigheter och andra organ och enheter för att främja ett säkert och snabbt informationsutbyte om alla aspekter av brott som täcks av denna konvention, däribland, i den mån de berörda konventionsstaterna anser det vara lämpligt, sambanden med annan brottslig verksamhet,

b) för att samarbeta med andra konventionsstater vid utredning av brott som täcks av denna konvention rörande

i) identitet, vistelseort och verksamhet beträffande personer som misstänks för att vara delaktiga i sådana brott eller vistelseort för andra berörda,

ii) hur vinning eller egendom som härrör från sådana brott förflyttas,

iii) hur egendom, utrustning eller andra hjälpmedel som har använts eller avses komma till användning vid förövandet av sådana brott förflyttas,

c) för att, där så är lämpligt, tillhanda-

necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;

(d) To facilitate effective coordination between their competent authorities, agencies and services and to promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the States Parties concerned, the posting of liaison officers;

(e) To exchange information with other States Parties on specific means and methods used by organized criminal groups, including, where applicable, routes and conveyances and the use of false identities, altered or false documents or other means of concealing their activities;

(f) To exchange information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the offences covered by this Convention.

2. With a view to giving effect to this Convention, States Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them. In the absence of such agreements or arrangements between the States Parties concerned, the Parties may consider this Convention as the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Convention. Whenever appropriate, States Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organizations, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. States Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational organized crime committed through the use of modern technology.

Article 28 **Collection, exchange and analysis of information on the nature of organized crime**

1. Each State Party shall consider analysing, in consultation with the scientific and academic communities, trends in

hålla erforderliga föremål eller mängder av ämnen för analys- eller utredningsändamål,

d) för att verka för effektiv samordning mellan sina behöriga myndigheter, organ och enheter samt främja utbyte av personal och andra sakkunniga, däri inbegripet, med beaktande av bilaterala avtal och uppgörelser mellan de berörda konventionsstaterna, utplacering av förbindelsepersoner,

e) för att utbyta information med andra konventionsstater om särskilda medel och metoder som används av organiserade brottsliga sammanslutningar, däri inbegripet, när så är lämpligt, vägar och transportmedel samt användning av falska identiteter, förvanskade eller falska dokument eller andra sätt för att dölja sin verksamhet, och

f) för att utbyta upplysningar och på lämpligt sätt samordna förvaltningsåtgärder och andra vidtagna åtgärder som syftar till tidig identifiering av de brott som täcks av denna konvention.

2. För att verkställa denna konvention skall konventionsstaterna överväga att sluta lämpliga bilaterala eller multilaterala avtal eller uppgörelser om direkt samarbete mellan sina rättsvårdande myndigheter och anpassa sådana avtal eller uppgörelser som redan finns. I avsaknad av sådana avtal eller uppgörelser mellan de berörda konventionsstaterna får de betrakta denna konvention som grund för ömsesidigt rättsvårdande samarbete med avseende på brott som täcks av denna konvention. När så är lämpligt skall konventionsstaterna till fullo stödja sig på avtal eller uppgörelser, däribland med internationella och regionala organisationer, för att förbättra samarbetet mellan sina rättsvårdande myndigheter.

3. Konventionsstaterna skall sträva efter att samarbeta inom ramen för sina möjligheter för att bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet som sker med hjälp av moderna tekniska hjälpmedel.

Artikel 28 **Insamling, utbyte och analys av information om den organiserade brottslighetens natur**

1. Varje konventionsstat skall överväga att i samråd med vetenskapliga och akademiska samfälligheter analysera den

organized crime in its territory, the circumstances in which organized crime operates, as well as the professional groups and technologies involved.

2. States Parties shall consider developing and sharing analytical expertise concerning organized criminal activities with each other and through international and regional organizations. For that purpose, common definitions, standards and methodologies should be developed and applied as appropriate.

3. Each State Party shall consider monitoring its policies and actual measures to combat organized crime and making assessments of their effectiveness and efficiency.

Article 29

Training and technical assistance

1. Each State Party shall, to the extent necessary, initiate, develop or improve specific training programmes for its law enforcement personnel, including prosecutors, investigating magistrates and customs personnel, and other personnel charged with the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention. Such programmes may include secondments and exchanges of staff. Such programmes shall deal, in particular and to the extent permitted by domestic law, with the following:

(a) Methods used in the prevention, detection and control of the offences covered by this Convention;

(b) Routes and techniques used by persons suspected of involvement in offences covered by this Convention, including in transit States, and appropriate countermeasures;

(c) Monitoring of the movement of contraband;

(d) Detection and monitoring of the movements of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities and methods used for the transfer, concealment or disguise of such proceeds, property, equipment or other instrumentalities, as well as methods used in combating money-laundering and other financial crimes;

(e) Collection of evidence;

(f) Control techniques in free trade zones and free ports;

(g) Modern law enforcement equipment and techniques, including electronic surveillance, controlled deliveries

organiserade brottslighetens utveckling inom sitt territorium, de förhållanden under vilka den verkar samt de yrkesgrupper och teknologier som berörs.

2. Konventionsstaterna skall överväga att utveckla och utbyta analytisk sakkunskap avseende organiserad brottslig verksamhet med varandra och genom internationella och regionala organisationer. I detta syfte bör gemensamma definitioner, normer och metoder utvecklas och tillämpas på lämpligt sätt.

3. Varje konventionsstat skall överväga att se över sin praxis och sina konkreta åtgärder för bekämpning av organiserad brottslighet och utvärdera deras tillämpning och effektivitet.

Artikel 29

Utbildning och tekniskt bistånd

1. Varje konventionsstat skall i nödvändig omfattning införa, utveckla eller förbättra specialinriktade utbildningsprogram för sin rättsvårdande personal, däribland åklagare, utredningsledare och tullpersonal samt annan personal vars uppgift är att förebygga, upptäcka och övervaka brott som täcks av denna konvention. Dessa program kan innefatta avdelande och utbyte av personal. Programmen skall i synnerhet och i den utsträckning den nationella lagen så medger omfatta följande:

a) Metoder som tillämpas vid förebyggande, upptäckande och kontroll av brott som täcks av denna konvention.

b) Färdvägar som används och metoder som tillämpas av personer som misstänks vara delaktiga i brott som täcks av denna konvention, däribland i transitstater, samt lämpliga motåtgärder.

c) Övervakning av förflyttning av smuggelgods.

d) Upptäckande och övervakning av förflyttning av vinning av brott, egendom, utrustning och andra hjälpmedel och av metoder som används för överlåtelse, döljande eller maskering av sådan vinning, egendom, utrustning och andra hjälpmedel liksom av metoder som används vid bekämpning av penningtvätt och andra ekonomiska brott.

e) Insamling av bevismaterial.

f) Metoder för kontroll i frizoner och frihamnar.

g) Moderna hjälpmedel och metoder för brottsbekämpning innefattande elektronisk övervakning, kontrollerade leve-

and undercover operations;

(h) Methods used in combating transnational organized crime committed through the use of computers, telecommunications networks or other forms of modern technology; and

(i) Methods used in the protection of victims and witnesses.

2. States Parties shall assist one another in planning and implementing research and training programmes designed to share expertise in the areas referred to in paragraph 1 of this article and to that end shall also, when appropriate, use regional and international conferences and seminars to promote cooperation and to stimulate discussion on problems of mutual concern, including the special problems and needs of transit States.

3. States Parties shall promote training and technical assistance that will facilitate extradition and mutual legal assistance. Such training and technical assistance may include language training, secondments and exchanges between personnel in central authorities or agencies with relevant responsibilities.

4. In the case of existing bilateral and multilateral agreements or arrangements, States Parties shall strengthen, to the extent necessary, efforts to maximize operational and training activities within international and regional organizations and within other relevant bilateral and multilateral agreements or arrangements.

Article 30

Other measures: implementation of the Convention through economic development and technical assistance

1. States Parties shall take measures conducive to the optimal implementation of this Convention to the extent possible, through international cooperation, taking into account the negative effects of organized crime on society in general, in particular on sustainable development.

2. States Parties shall make concrete efforts to the extent possible and in coordination with each other, as well as with international and regional organizations:

(a) To enhance their cooperation at

ranser och operationer under täckmantel.

h) Metoder som används i bekämpning av gränsöverskridande organiserad brottslighet som bedrivs med användning av datautrustning, telekommunikationsnät eller andra former av modern teknik.

i) Metoder som tillämpas för skydd av brottsoffer och vittnen.

2. Konventionsstaterna skall biträda varandra med planering och genomförande av forsknings- och utbildningsprogram som syftar till att utbyta sakkunskap om de i punkt 1 i denna artikel nämnda ämnesområdena och skall, när så är lämpligt, genom regionala och internationella konferenser och seminarier, främja samarbetet och stimulera till debatt om frågor av ömsesidigt intresse, däribland transitstaternas särskilda problem och behov.

3. Konventionsstaterna skall främja utbildning och tekniskt bistånd för att underlätta utlämning och internationell rättslig hjälp. Sådan utbildning och sådant tekniskt bistånd kan omfatta språkutbildning, avdelande och utbyte av personal i centrala myndigheter eller organ som har motsvarande uppgifter.

4. I den mån det finns bilaterala och multilaterala avtal och uppgörelser, skall konventionsstaterna i erforderlig omfattning öka sina ansträngningar för att maximera verksamheten i fråga om drift och utbildning i internationella och regionala organisationer och inom ramen för andra relevanta bilaterala och multilaterala avtal och uppgörelser.

Artikel 30

Övriga åtgärder: genomförande av konventionen genom ekonomisk utveckling och tekniskt bistånd

1. Konventionsstaterna skall vidta sådana åtgärder som på bästa möjliga sätt främjar genomförandet av denna konvention genom internationellt samarbete med beaktande av den organiserade brottslighetens menliga inverkan på samhället i allmänhet och hållbar utveckling i synnerhet.

2. Konventionsstaterna skall göra konkreta ansträngningar i den utsträckning som är möjlig och genom samverkan med varandra och med internationella och regionala organisationer i följande syften:

a) Att öka sitt samarbete på skilda plan

various levels with developing countries, with a view to strengthening the capacity of the latter to prevent and combat transnational organized crime;

(b) To enhance financial and material assistance to support the efforts of developing countries to fight transnational organized crime effectively and to help them implement this Convention successfully;

(c) To provide technical assistance to developing countries and countries with economies in transition to assist them in meeting their needs for the implementation of this Convention. To that end, States Parties shall endeavour to make adequate and regular voluntary contributions to an account specifically designated for that purpose in a United Nations funding mechanism. States Parties may also give special consideration, in accordance with their domestic law and the provisions of this Convention, to contributing to the aforementioned account a percentage of the money or of the corresponding value of proceeds of crime or property confiscated in accordance with the provisions of this Convention;

(d) To encourage and persuade other States and financial institutions as appropriate to join them in efforts in accordance with this article, in particular by providing more training programmes and modern equipment to developing countries in order to assist them in achieving the objectives of this Convention.

3. To the extent possible, these measures shall be without prejudice to existing foreign assistance commitments or to other financial cooperation arrangements at the bilateral, regional or international level.

4. States Parties may conclude bilateral or multilateral agreements or arrangements on material and logistical assistance, taking into consideration the financial arrangements necessary for the means of international cooperation provided for by this Convention to be effective and for the prevention, detection and control of transnational organized crime.

med utvecklingsländerna i syfte att förbättra deras möjligheter att förebygga och bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet.

b) Att öka det ekonomiska och materiella biståndet för att stödja utvecklingsländerna i deras ansträngningar att effektivt bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet och hjälpa dem att med framgång tillämpa denna konvention.

c) Att lämna utvecklingsländer och länder som genomgår ekonomisk utveckling tekniskt bistånd för att hjälpa dem att tillgodose sina behov för att tillämpa denna konvention. I detta syfte skall konventionsstaterna eftersträva att lämna tillräckliga och regelbundna frivilliga bidrag till en fond öppnad speciellt för detta ändamål i en finansiell institution med anknytning till Förenta nationerna. Konventionsstaterna kan också, i enlighet med sina nationella lagar och bestämmelserna i denna konvention, särskilt överväga att bidra till denna fond med en viss andel av de belopp eller motsvarande värde av vinning av brott eller egendom som förverkats i enlighet med bestämmelserna i denna konvention.

d) Att uppmuntra och övertyga andra stater och, i förekommande fall, ekonomiska institutioner att medverka i sina strävanden i enlighet med denna artikel, särskilt genom att tillhandahålla fler utbildningsprogram och mer modern utrustning till utvecklingsländerna för att hjälpa dem att förverkliga syftet med denna konvention.

3. Så långt som möjligt skall dessa åtgärder inte inkräkta på redan förekommande utländska utfästelser om bistånd eller andra ekonomiska samarbetsuppgörrelser på det bilaterala, regionala eller internationella planet.

4. Konventionsstaterna får sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller uppgörrelser om materiell och logistisk hjälp med beaktande av de ekonomiska uppgörrelser som erfordras för att de åtgärder i det internationella samarbetet som avses i denna konvention skall bli effektiva och för att förebygga, upptäcka och kontrollera gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Article 31
Prevention

1. States Parties shall endeavour to develop and evaluate national projects and to establish and promote best practices and policies aimed at the prevention of transnational organized crime.

2. States Parties shall endeavour, in accordance with fundamental principles of their domestic law, to reduce existing or future opportunities for organized criminal groups to participate in lawful markets with proceeds of crime, through appropriate legislative, administrative or other measures. These measures should focus on:

(a) The strengthening of cooperation between law enforcement agencies or prosecutors and relevant private entities, including industry;

(b) The promotion of the development of standards and procedures designed to safeguard the integrity of public and relevant private entities, as well as codes of conduct for relevant professions, in particular lawyers, notaries public, tax consultants and accountants;

(c) The prevention of the misuse by organized criminal groups of tender procedures conducted by public authorities and of subsidies and licences granted by public authorities for commercial activity;

(d) The prevention of the misuse of legal persons by organized criminal groups; such measures could include:

(i) The establishment of public records on legal and natural persons involved in the establishment, management and funding of legal persons;

(ii) The introduction of the possibility of disqualifying by court order or any appropriate means for a reasonable period of time persons convicted of offences covered by this Convention from acting as directors of legal persons incorporated within their jurisdiction;

(iii) The establishment of national records of persons disqualified from acting as directors of legal persons; and

(iv) The exchange of information contained in the records referred to in subparagraphs (d) (i) and (iii) of this paragraph with the competent authorities of

Artikel 31
Förebyggande åtgärder

1. Konventionsstaterna skall sträva efter att utveckla och utvärdera nationella projekt och upprätta och främja metoder och politik som syftar till att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet.

2. Konventionsstaterna skall sträva efter att, i enlighet med grundprinciperna i sin rättsordning, genom lämpliga lagstiftningåtgärder, förvaltningsåtgärder eller andra åtgärder inskränka de tillfällen som nu finns eller kommer att finnas för organiserade brottsliga sammanslutningar att uppträda på lagliga marknader med vinning av brott. Dessa åtgärder bör inriktas på följande:

a) Förstärkande av samarbetet mellan rättsvårdande organ eller åklagare och berörda privata enheter, innefattande näringslivet.

b) Främjande av utformande av normer och förfaranden som syftar till att säkerställa hederligandel i offentliga och berörda privata enheter samt uppförandekoder för berörda yrkeskategorier, särskilt jurister, notarii publici, skatterådgivare och revisorer.

c) Förebyggande av organiserade brottsliga sammanslutningars missbruk av upphandlingsförfaranden företagna av offentliga myndigheter och av stöd till och licenser för kommersiell verksamhet som lämnas av offentliga myndigheter.

d) Förebyggande av organiserade brottsliga sammanslutningars missbruk av juridiska personer. Dessa åtgärder kan innefatta följande:

i) Upprättande av offentliga förteckningar över juridiska och fysiska personer som är delaktiga i bildande, ledning och finansiering av juridiska personer.

ii) Införande av möjlighet att genom domstolsbeslut eller på annat lämpligt sätt för en skälig tidsperiod avstänga personer som fällts för brott som täcks av denna konvention från att verka som chefer för juridiska personer som bildats inom deras jurisdiktion.

iii) Införande av nationella register över personer som är avstängda från att verka som chefer för juridiska personer.

iv) Utbyte av uppgifter ur de register som avses i d i och d iii i denna punkt med andra konventionsstaters behöriga myndigheter.

other States Parties.

3. States Parties shall endeavour to promote the reintegration into society of persons convicted of offences covered by this Convention.

4. States Parties shall endeavour to evaluate periodically existing relevant legal instruments and administrative practices with a view to detecting their vulnerability to misuse by organized criminal groups.

5. States Parties shall endeavour to promote public awareness regarding the existence, causes and gravity of and the threat posed by transnational organized crime. Information may be disseminated where appropriate through the mass media and shall include measures to promote public participation in preventing and combating such crime.

6. Each State Party shall inform the Secretary-General of the United Nations of the name and address of the authority or authorities that can assist other States Parties in developing measures to prevent transnational organized crime.

7. States Parties shall, as appropriate, collaborate with each other and relevant international and regional organizations in promoting and developing the measures referred to in this article. This includes participation in international projects aimed at the prevention of transnational organized crime, for example by alleviating the circumstances that render socially marginalized groups vulnerable to the action of transnational organized crime.

Article 32 Conference of the Parties to the Convention

1. A Conference of the Parties to the Convention is hereby established to improve the capacity of States Parties to combat transnational organized crime and to promote and review the implementation of this Convention.

2. The Secretary-General of the United Nations shall convene the Conference of the Parties not later than one year following the entry into force of this Convention. The Conference of the Parties shall adopt rules of procedure and rules governing the activities set

3. Konventionsstaterna skall sträva efter att främja återanpassning till samhället av personer som fällts för brott som täcks av denna konvention.

4. Konventionsstaterna skall sträva efter att periodiskt utvärdera förekommande relevanta lagar och administrativa förfaranden i syfte att upptäcka deras utsatthet för missbruk av organiserade brottsliga sammanslutningar.

5. Konventionsstaterna skall sträva efter att höja det allmänna medvetandet om förekomsten av, orsakerna till och allvaret i det hot som gränsöverskridande organiserad brottslighet utgör. Där så är lämpligt kan informationen spridas via massmedierna och skall innefatta åtgärder för att främja allmänhetens medverkan i att förebygga och bekämpa sådan brottslighet.

6. Varje konventionsstat skall meddela Förenta nationernas generalsekreterare namn och adress på den eller de myndigheter som kan biträda andra konventionsstater i att utforma åtgärder för att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet.

7. Konventionsstaterna skall på lämpligt sätt samarbeta med varandra och med berörda internationella och regionala organisationer för att främja och utveckla de åtgärder som avses i denna artikel. Häri inbegrips deltagande i internationella projekt som syftar till att förebygga gränsöverskridande organiserad brottslighet, bland annat genom att lindra de förhållanden som gör att socialt utsatta grupper blir sårbara för påverkan från gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Artikel 32 Konventionsstaternas konferens

1. Härmed inrättas en konventionsstatskonferens vars syfte är att förbättra konventionsstaternas förmåga att bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet och att främja och granska genomförandet av denna konvention.

2. Förenta nationernas generalsekreterare skall sammankalla konventionsstatskonferensen senast ett år efter det att denna konvention har trätt i kraft. Konventionsstatskonferensen skall anta sin egen arbetsordning och regler för den verksamhet som avses i punkterna 3 och

forth in paragraphs 3 and 4 of this article (including rules concerning payment of expenses incurred in carrying out those activities).

3. The Conference of the Parties shall agree upon mechanisms for achieving the objectives mentioned in paragraph 1 of this article, including:

(a) Facilitating activities by States Parties under articles 29, 30 and 31 of this Convention, including by encouraging the mobilization of voluntary contributions;

(b) Facilitating the exchange of information among States Parties on patterns and trends in transnational organized crime and on successful practices for combating it;

(c) Cooperating with relevant international and regional organizations and non-governmental organizations;

(d) Reviewing periodically the implementation of this Convention;

(e) Making recommendations to improve this Convention and its implementation.

4. For the purpose of paragraphs 3 (d) and (e) of this article, the Conference of the Parties shall acquire the necessary knowledge of the measures taken by States Parties in implementing this Convention and the difficulties encountered by them in doing so through information provided by them and through such supplemental review mechanisms as may be established by the Conference of the Parties.

5. Each State Party shall provide the Conference of the Parties with information on its programmes, plans and practices, as well as legislative and administrative measures to implement this Convention, as required by the Conference of the Parties.

Article 33 Secretariat

1. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary secretariat services to the Conference of the Parties to the Convention.

2. The secretariat shall:

(a) Assist the Conference of the Parties in carrying out the activities set forth in article 32 of this Convention and make arrangements and provide the necessary services for the sessions of the

4 i denna artikel (inklusive regler om betalning av kostnader som uppkommit vid utförandet av denna verksamhet).

3. Konventionsstatskonferensen skall fastställa formerna för hur de mål skall uppnås som anges i punkt 1 i denna artikel, däri inbegripet följande:

a) Underlättande av konventionsstaternas verksamhet enligt artiklarna 29 - 31 i denna konvention, inklusive genom att uppmuntra till att uppbåda frivilliga bidrag.

b) Underlättande av informationsutbyte mellan konventionsstaterna om mönster och utvecklingstendenser i gränsöverskridande organiserad brottslighet och om effektiva metoder för att bekämpa den.

c) Samarbete med berörda internationella och regionala organisationer och frivilligorganisationer.

d) Periodisk översyn av genomförandet av denna konvention.

e) Avgivande av rekommendationer för att förbättra denna konvention och dess tillämpning.

4. I de syften som avses i 3 d och 3 e i denna artikel skall konventionsstatskonferensen inhämta nödvändiga upplysningar om de åtgärder som vidtagits av konventionsstaterna för att tillämpa denna konvention och om de svårigheter de mött i denna verksamhet med hjälp av uppgifter som tillhandahålls av dem och genom sådana tillkommande granskningsformer som konventionsstatskonferensen kan uppställa.

5. Varje konventionsstat skall lämna konventionsstatskonferensen de upplysningar om sina program, planer och metoder samt lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder för att tillämpa denna konvention som konventionsstatskonferensen begär.

Artikel 33 Sekretariat

1. Förenta nationernas generalsekretär skall tillhandahålla konventionsstatskonferensen nödvändiga sekretariatstjänster.

2. Sekretariatet skall

a) biträda konventionsstatskonferensen med att genomföra sådana verksamheter som avses i artikel 32 i denna konvention och med att anordna och på erforderligt sätt betjäna konventionsstatskon-

Conference of the Parties;

(b) Upon request, assist States Parties in providing information to the Conference of the Parties as envisaged in article 32, paragraph 5, of this Convention; and

(c) Ensure the necessary coordination with the secretariats of relevant international and regional organizations.

ferensens möten,

b) på begäran biträda konventionsstaterna i att lämna konventionsstatskonferensen upplysningar i enlighet med artikel 32.5 i denna konvention, och

c) tillgodose nödvändig samordning med sekretariaten i andra ifrågakommande internationella och regionala organisationer.

Article 34

Implementation of the Convention

1. Each State Party shall take the necessary measures, including legislative and administrative measures, in accordance with fundamental principles of its domestic law, to ensure the implementation of its obligations under this Convention.

2. The offences established in accordance with articles 5, 6, 8 and 23 of this Convention shall be established in the domestic law of each State Party independently of the transnational nature or the involvement of an organized criminal group as described in article 3, paragraph 1, of this Convention, except to the extent that article 5 of this Convention would require the involvement of an organized criminal group.

3. Each State Party may adopt more strict or severe measures than those provided for by this Convention for preventing and combating transnational organized crime.

Article 35

Settlement of disputes

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Convention through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

Artikel 34

Tillämpning av konvention

1. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundprinciperna i sin nationella rättsordning, vidta erforderliga åtgärder, däribland lagstiftningsåtgärder och förvaltningsåtgärder, för att tillse att dess åtaganden i enlighet med denna konvention förverkligas.

2. De brott som straffbeläggs i enlighet med artiklarna 5, 6, 8 och 23 i denna konvention skall straffbeläggas i varje konventionsstats interna lagstiftning oberoende av deras gränsöverskridande art och av om en organiserad brottslig sammanslutning enligt definitionen i artikel 3.1 i denna konvention är delaktig, utom i den utsträckning det enligt artikel 5 i konventionen fordras delaktighet av en organiserad brottslig sammanslutning.

3. Varje konventionsstat får tillämpa striktare eller strängare åtgärder än de som avses i denna konvention för att förebygga och bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Artikel 35

Tvistlösning

1. Konventionsparterna skall sträva efter att lösa tvister om tolkningen och tillämpningen av denna konvention genom förhandlingar.

2. Tvister mellan två eller flera konventionsstater om tolkningen eller tillämpningen av denna konvention som inte kan lösas genom förhandlingar inom skälig tid skall, på begäran av någon av dem, hänskjutas till skiljeförfarande. Om dessa konventionsstater sex månader efter dagen för hänskjutandet till skiljeförfarande inte kan komma överens om hur skiljeförfarandet skall ske, får en av dem hänskjuta tvisten till Internationella domstolen i enlighet med dennas stadga.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 36

Signature, ratification, acceptance, approval and accession

1. This Convention shall be open to all States for signature from 12 to 15 December 2000 in Palermo, Italy, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 12 December 2002.

2. This Convention shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Convention in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Convention is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Convention. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional eco-

3. Varje konventionsstat får, när den undertecknar, ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till denna konvention, förklara att den inte anser sig vara bunden av punkt 2 i denna artikel. De övriga konventionsstaterna skall inte vara bundna av punkt 2 i denna artikel gentemot en konventionsstat som har gjort ett sådant förbehåll.

4. En konventionsstat som har gjort ett förbehåll i enlighet med punkt 3 i denna artikel kan när som helst häva detta genom ett meddelande till Förenta nationernas generalsekreterare.

Artikel 36

Undertecknande, ratificering, godtagande, godkännande och anslutning

1. Denna konvention skall stå öppen för undertecknande av alla stater från den 12 till den 15 december 2000 i Palermo, Italien, och därefter vid Förenta nationernas högkvarter i New York till den 12 december 2002.

2. Denna konvention skall också stå öppen för undertecknande av regionala organisationer för ekonomisk integration om minst en medlemsstat i en sådan organisation har undertecknat konventionen i enlighet med punkt 1 i denna artikel.

3. Denna konvention skall ratificeras, godtas eller godkännas. Instrument avseende ratificering, godkännande eller godtagande skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare. En regional organisation för ekonomisk integration får deponera sitt instrument avseende ratificering, godkännande eller godtagande om minst en av dess medlemsstater har gjort detsamma. I sitt instrument avseende ratificering, godkännande eller godtagande skall en sådan organisation förklara omfattningen av sin behörighet med avseende på frågor som täcks av konventionen. En sådan organisation skall också meddela depositarien om varje ändring av betydelse inom sitt behörighetsområde.

4. Denna konvention skall stå öppen för anslutning av stater eller regionala organisationer för ekonomisk integration i vilka minst en medlemsstat är part i konventionen. Anslutningsinstrument skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare. Vid sin anslutning skall en regional organisation för eko-

conomic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Convention. Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

Article 37

Relation with protocols

1. This Convention may be supplemented by one or more protocols.

2. In order to become a Party to a protocol, a State or a regional economic integration organization must also be a Party to this Convention.

3. A State Party to this Convention is not bound by a protocol unless it becomes a Party to the protocol in accordance with the provisions thereof.

4. Any protocol to this Convention shall be interpreted together with this Convention, taking into account the purpose of that protocol.

Article 38

Entry into force

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention after the deposit of the fortieth instrument of such action, this Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument.

Article 39

Amendment

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Convention, a State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the Parties to the Convention for

nomisk integration förklara omfattningen av sin behörighet med avseende på frågor som täcks av konventionen. En sådan organisation skall också meddela depositarien om varje ändring av betydelse inom sitt behörighetsområde.

Artikel 37

Förhållande till protokoll

1. Till denna konvention kan fogas ett eller flera protokoll.

2. För att en stat eller en regional organisation för ekonomisk integration skall vara bunden av ett protokoll måste de också vara parter i denna konvention.

3. En stat som är part i denna konvention är inte bunden av ett protokoll såvida den inte blir part i protokollet i enlighet med dettas bestämmelser.

4. Protokoll till denna konvention skall tolkas tillsammans med konventionen med beaktande av protokollets syfte.

Artikel 38

Ikraftträdande

1. Denna konvention träder i kraft den nittionde dagen efter dagen för deponering av det fyrtionde instrumentet avseende ratificering, godtagande, godkännande eller anslutning. För det syfte som avses i denna punkt skall ett instrument som deponerats av en regional organisation för ekonomisk integration inte räknas utöver de instrument som deponerats av medlemsstaterna i en sådan organisation.

2. För varje stat eller regional organisation för ekonomisk integration som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till denna konvention efter det att det fyrtionde instrumentet har deponerats skall konvention träda i kraft den trettionde dagen efter dagen för ifrågasvarande stats eller organisations deponering av motsvarande instrument.

Artikel 39

Ändringar

1. Fem år efter denna konventions ikraftträdande får en konventionsstat inkomma med ändringsförslag till Förenta nationernas generalsekreterare, som skall delge det till konventionsparterna och konventionsstatskonferensen för prövning och antagande. Konventionsstatskonferensen skall göra

the purpose of considering and deciding on the proposal. The Conference of the Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties present and voting at the meeting of the Conference of the Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Convention and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

Article 40 Denunciation

1. A State Party may denounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Convention when all of its member States have denounced it.

3. Denunciation of this Convention in accordance with paragraph 1 of this

strängningar för att uppnå enhällighet om ändringar. Om alla ansträngningar att uppnå enhällighet har varit förgäves och ingen enighet uppnåtts, skall som en sista utväg för att ändringen skall antas krävas att den godtagits av en majoritet av två tredjedelar av de närvarande och röstande konventionsstaterna vid konventionsstatskonferensen.

2. Regionala organisationer för ekonomisk integration får i frågor som faller inom deras behörighet utöva sin rösträtt enligt denna artikel med det antal röster som är lika med antalet av dess medlemsstater som är parter i denna konvention. Sådana organisationer får inte utöva sin rösträtt när dess medlemsstater utövar sin rösträtt och omvänt.

3. En ändring som antagits i enlighet med punkt 1 i denna artikel skall ratificeras, godtas eller godkännas av konventionsstaterna.

4. En ändring som antagits i enlighet med punkt 1 i denna artikel träder i kraft för en konventionsstat 90 dagar efter dagen för deponering hos Förenta nationernas generalsekreterare av ett instrumentet avseende ratificering, godtagande eller godkännande av ändringen.

5. När en ändring träder i kraft skall den vara bindande för de konventionsstater som har uttryckt sitt medgivande till att vara bundna av den. De övriga konventionsstaterna skall fortsätta att vara bundna av bestämmelserna i denna konvention och av tidigare ändringar som de har ratificerat, godtagit eller godkänt.

Artikel 40 Uppsägning

1. En konventionsstat kan säga upp denna konvention genom ett skriftligt meddelande till Förenta nationernas generalsekreterare. Uppsägningen träder i kraft ett år efter den dag då generalsekreteraren mottog meddelandet.

2. En regional organisation för ekonomisk integration skall upphöra att vara part i denna konvention när alla dess medlemsstater har upphört att vara parter i konventionen.

3. Uppsägning av denna konvention i enlighet med punkt 1 i denna artikel

article shall entail the denunciation of any protocols thereto.

innebär också uppsägning av till konventionen fogade protokoll.

Prop. 2002/03:146
Bilaga 2

Article 41

Depositary and languages

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Convention.

2. The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention.

Artikel 41

Depositarie och språk

1. Förenta nationernas generalsekreterare är depositarie för denna konvention.

2. Originalen till denna konvention, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter är lika giltiga, skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade av sina respektive regeringar, undertecknat denna konvention.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 juni 2003

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Ulvskog, Lindh, Sahlin, Östros, Messing, Engqvist, Lövdén, Ringholm, Bodström, Karlsson J. O., Sommestad, Karlsson H., Lund, Andnor, Nuder, Hallengren, Björklund

Föredragande: statsrådet Bodström

Regeringen beslutar proposition 2002/03:146 Sveriges tillträde till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet